

ନିହମାସ

ନଭେମ୍ବର ୧୯୮୮

Anil Kumar Panigrahy

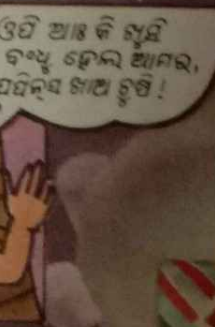
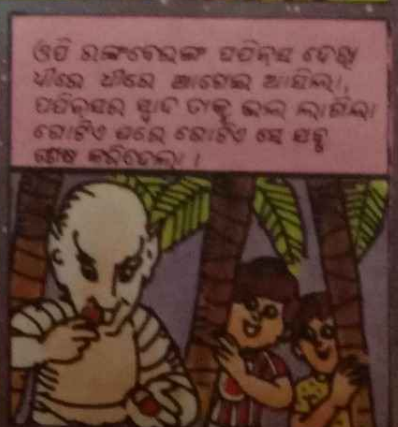
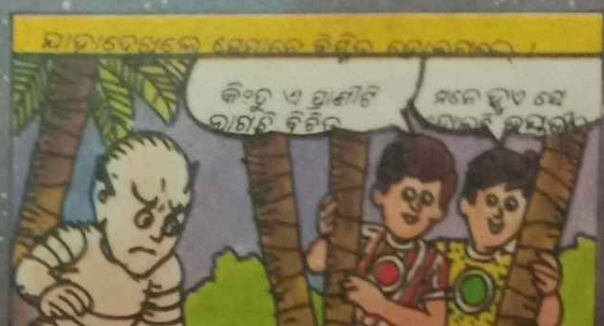
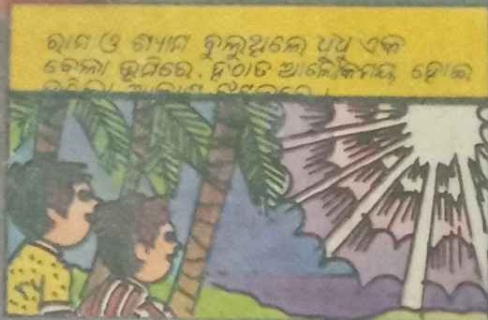
3
RS

ପାଟ୍ଲି

ରାମ ଓ ଶ୍ୟାମ

ମହାକାଶର ବିଚିତ୍ର ପ୍ରାଣି ପଢ଼ିବ
ପାଞ୍ଚାତ

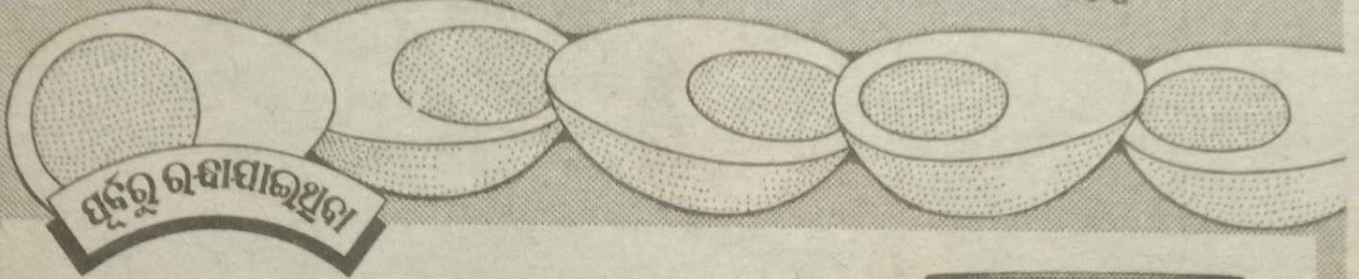
ରସାଳ. ମଧୁର. ମଜାଦାର

ପାଟ୍ଲି
ପରିଦର୍ଶନ

ଆପଣଙ୍କ ଶିଶୁକୁ ସିଆନ୍ସ ପ୍ରୋଟିନ ସମୃଦ୍ଧ ଅଣ୍ଡା ପୁଷ୍ଟି!

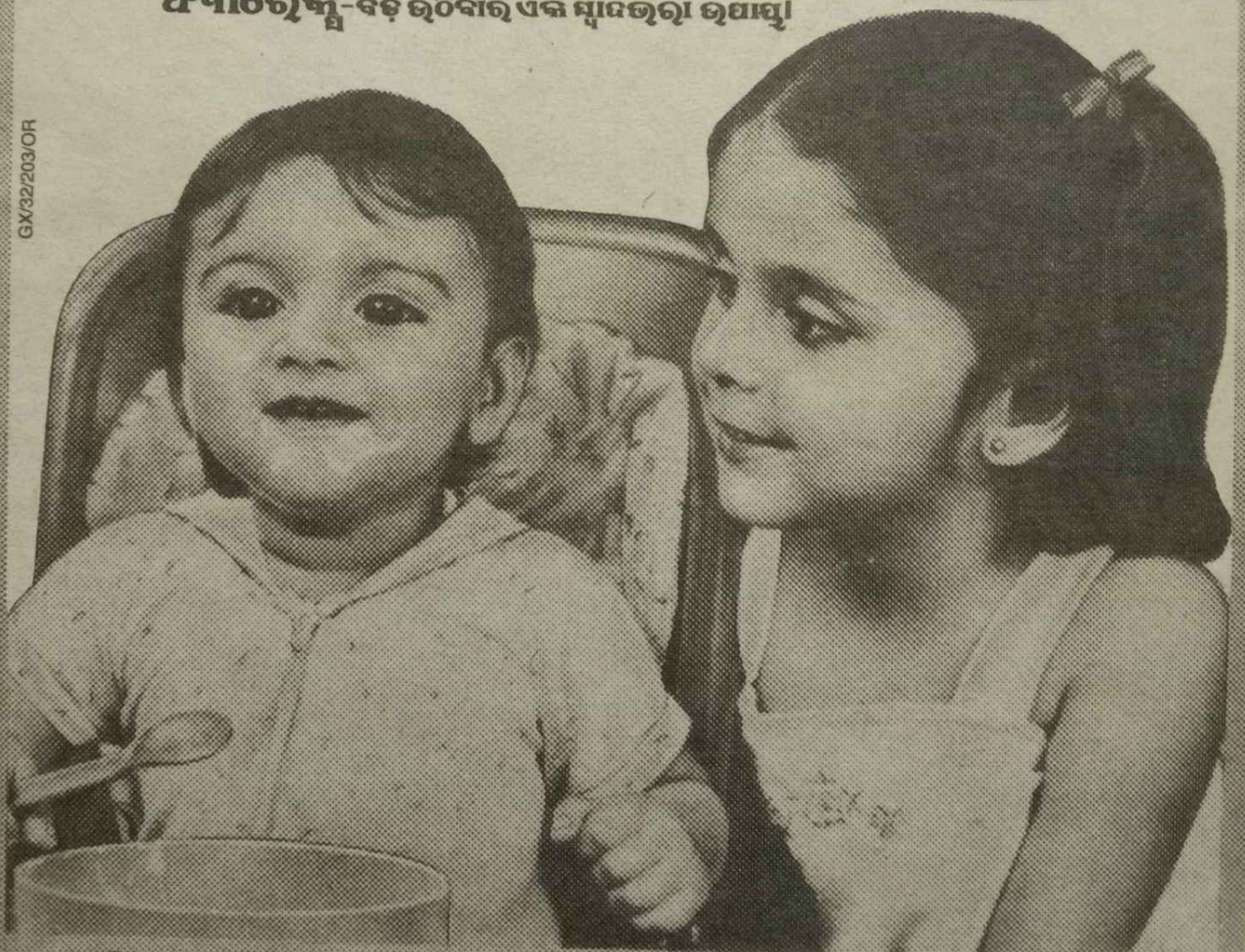

ଫାରେକ୍ସ-ଏଗ୍

୨ ମାସରୁ ଏହା ଡେବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରନ୍ତୁ ।

ନୂଆ ଫାରେକ୍ସ-ଏଗ୍ ରେ ଅଛି ପ୍ରୋଟିନ ଯାହା ତାର ଏହି ବଡ଼ ଉଠିବା ସମୟରେ ଏକାନ୍ତ ପ୍ରୟୋଜନ । ଏହା ପୂର୍ବରୁ ରକ୍ଷାପାଳି ଡେବା ଛୋଟ ଛୋଟ ଶିଶୁମାନେ ମଧ୍ୟ ଏହାକୁ ସହଜରେ ହଜମ କରିପାରିବେ ।

ଫାରେକ୍ସ-ଏଗ୍ ଉଠିବାର ଏକ ସ୍ୱାଦୁ ଉପାୟ ।

ଫାରେକ୍ସ ଶିଶୁ ବିକାଶ ସଂସ୍ଥାର ମାସପତ୍ରେ ଏବେ ମିଳୁଛି । ଫାରେକ୍ସ ଫାରେକ୍ସ ମାରିପଲ୍ ୨ ଫାରେକ୍ସ-ଭେଜି ଫାରେକ୍ସ ଏଗ୍ ।

ଜହ୍ନ ମାୟା

ନଭେମ୍ବର ୧୯୮୮

ବିଷୟ-ସୂଚୀ

ସପାଦକାୟ	... ୭	ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନୁପୁର	... ୩୫
ଜହ୍ନମାୟା ସମ୍ବାଦ-ବିଚିତ୍ରା	... ୯	କଥାର ଦୁଇ ଭଙ୍ଗୀ	... ୩୯
କାହାର ଯୁକ୍ତ ଅଧିକ ?	... ୧୦	କୃଷ୍ଣାବତାର	... ୪୩
ଶାଶ୍ୟର ବିଭିନ୍ନତା	... ୧୧	ତୃତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ	... ୫୧
ଦୁଇ ପକ୍ଷ	... ୧୭	ଶାଶୁବୋହୁ	... ୫୭
କନକ ଉପତ୍ୟକାର କାହାଣୀ	... ୧୯	ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାୟ ଦାନ	... ୫୯
ଅଭୂତ ମୁକୁଟ	... ୨୭	ପ୍ରକୃତର ବିସ୍ମୟ !	... ୬୩
ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସାଥୀ	... ୩୩	ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା	... ୬୫

ପ୍ରତି ଦ୍ରବ୍ୟା : ୩-୦୦

ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ୩୭-୦୦

ଗୋଟିଏ ଡ୍ରାଲର୍ ଡିସ୍କି କିଂଗାଟାଙ୍ଗିଲୁ କମିକ୍
ବହି କେବଳ ୧ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟରେ ।

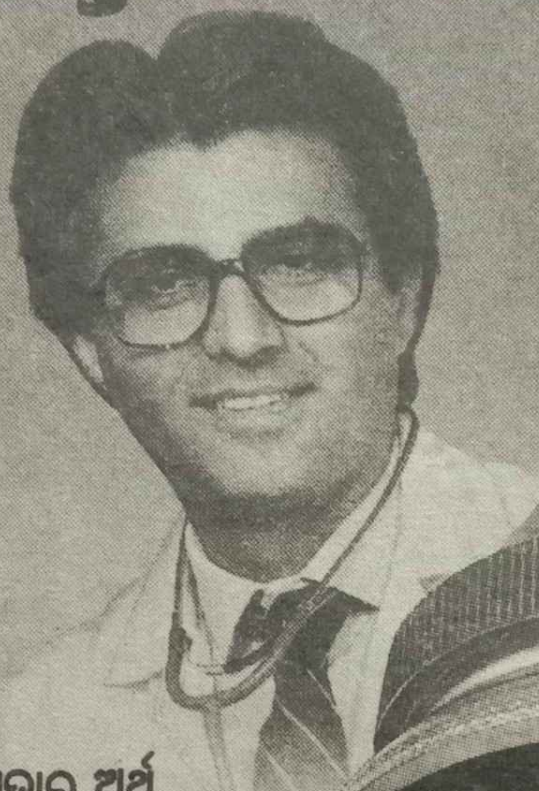

କଲ୍‌ଗୋଟ୍
ସ୍ପୋରିଗାଟ୍ ଟୁଥ୍‌ପେଷ୍ଟ୍ ର
ସେ କୌଣସି ପ୍ୟାକ୍ ସହିତ ।

ନିଜର କମିକ୍ ବହି ଶୀଘ୍ର ନେଇ ଆସନ୍ତୁ ।
ଏହି କମିକ୍ ବହି ଇଂରାଜି, ହିନ୍ଦୀ ଓ ବଙ୍ଗଳା ଭାଷାରେ ଉପଲବ୍ଧ ।
ଏହି ସୁଯୋଗ ଦିନା ମଧ୍ୟ ପ୍ୟାକ୍ ଉପଲବ୍ଧ । ଏହି ସୁଯୋଗ,
କେବଳ ପଞ୍ଚମରଙ୍ଗ, ଓଡ଼ିଶା, ବିହାର ଏବଂ ଆସାମରେ ଉପଲବ୍ଧ ।

ଏବେ ହାଲିକ୍ସ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ୟାଲସିୟମ ସହ

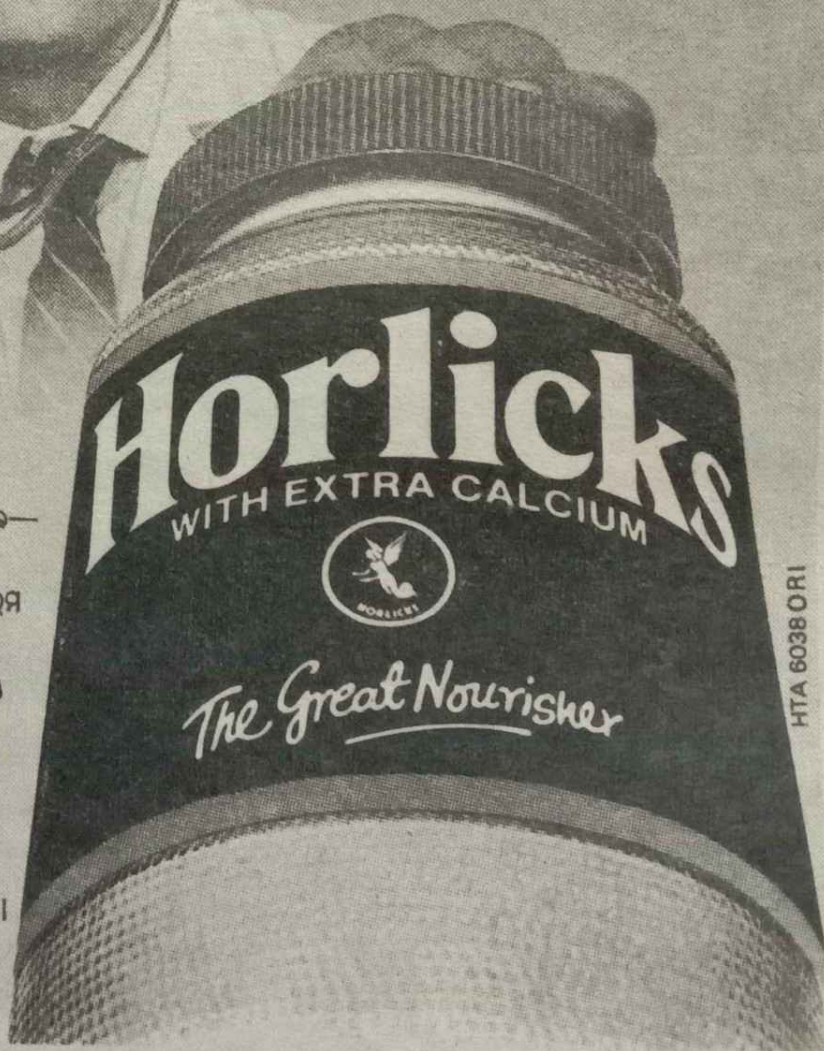

“ଏହାର ଅର୍ଥ
ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କ
ପାଇଁ ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ।”

ବର୍ତ୍ତମାନ ହରଲିକ୍ସ ଅତିରିକ୍ତ କ୍ୟାଲସିୟମରେ ସମୃଦ୍ଧ—
ଯାହାକି ବର୍ତ୍ତମାନ ପିଲାମାନଙ୍କର ଶକ୍ତି ଦାନ୍ତ ଓ ସୁସ୍ଥ ହାତ
ଗଠନ ପାଇଁ ଅତି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଏବଂ ସମସ୍ତ ପରିବାରର ଉତ୍ତମ
ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ନିରୁଦ୍ଧା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଆଶୁ ପ୍ରସବା ଓ
ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାଆମାନଙ୍କ ସକାଶେ ଅତ୍ୟାବଶ୍ୟକ ଅତିରିକ୍ତ
କ୍ୟାଲସିୟମ ଯୋଗେଇବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରେ ।

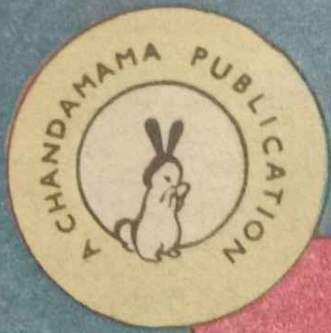
ହରଲିକ୍ସ, ଶକ୍ତି ଓ ସାମର୍ଥ୍ୟ ଯୋଗାଇଦେବା ପ୍ରୋଟିନ୍,
ଭିଟାମିନସ୍, ମିନେରାଲସ୍ ଓ କାବୋ-ହାଇଡ୍ରୋକ୍ସି-
କଲ ପ୍ରାକୃତିକ ପରିସ୍ଥିତି ଉପାଦାନରେ ଭରପୂର । ତେଣୁ
ବର୍ତ୍ତମାନ, ଅତିରିକ୍ତ କ୍ୟାଲସିୟମ ଅର୍ଥ, ଅଧିକ ଉତ୍ତମ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ।

ପୃଷ୍ଠି ପୋଷାକରେ ଅଛନ୍ତି ନାହିଁ

HTA 6038 ORI

Anil Kumar Panigrahy

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣି'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗି ରେଡ୍ଡୀ

“କନକ ଉପତ୍ୟକାର କାହାଣୀ” ଯେ କେବଳ ରାଜ୍ୟର
ହଜାର ହଜାର ବାଳକ ବାଳିକା ଶାସ୍ତ୍ର ଆଗ୍ରହରେ
ପଢୁଛନ୍ତି, ତାହା ନୁହେଁ, ବୟସ୍କ ଲୋକେ ବି ମନ ଦେଇ
ପଢୁଛନ୍ତି ବୋଲି ଆମ ପାଖରେ ସମ୍ବାଦ ପହଞ୍ଚୁଛି ।
ଏହା ଯଥାର୍ଥ । ଏ କାହାଣୀର ଚାତୁର୍ଯ୍ୟ ଅପରିସୀମ ।
ଏହା ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆନନ୍ଦ ଦେଉଥିବାରୁ ଆମେ ଆନନ୍ଦିତ ।

ଅମରବାଣୀ

କିଂ କୁଲେନ ବିଶାଳେନ ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ୍ୟ ଦେହନଃ ।
ଅକୂଳୀନୋଽପି ବିଦ୍ୟାବାନ୍ ଦେବୈରପି ସ ପୂଜ୍ୟତେ ॥
[ଅତି ଜଣାଶୁଣା ବର୍ଣ୍ଣରେ ଜାତ ମଣିଷ ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ ଦେଲେ
ତାକୁ କେହି ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି ନାହିଁ । ଅପର ପକ୍ଷରେ ଅଖ୍ୟାତ
ବର୍ଣ୍ଣର ଲୋକ ବିଦ୍ବାନ୍ ହେଲେ ଦେବତାମାନେ ବି ତାକୁ
ସମ୍ମାନ କରନ୍ତି ।]

ବର୍ଷ : ୨୨

ନଭେମ୍ବର ୧୯୮୮

ଅଙ୍କ : ୫

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୩-୦୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୭-୦୦

ସୌରଭ ମନମୁଗ୍ଧକାରୀ
ସନ୍ଦ୍ୟାତା ତନ୍ମୁ ଆନେଇ

ନୂଆ

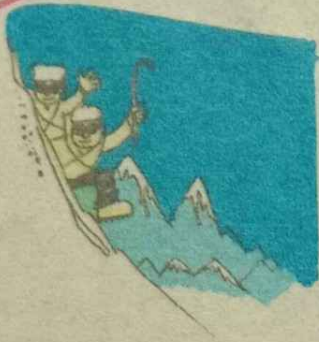
ପ୍ରେମ୍

ପ୍ରାକୃତିକ ରୂପେ ଆପଣଙ୍କର

ଏବେ ଏକ ପୁରିଆବରଣ ଆପଣଙ୍କ ଆଖି ତୁଆଁ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ପିରୁଛି

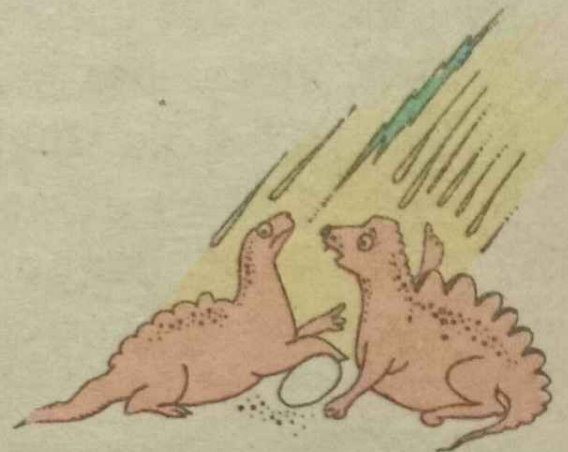

ସୁନାର ଦୁଇଲକ୍ଷ ଅଳ୍ପ ପୂର୍ବକ ୧୭,୦୦୦ ଫୁଟ ଉଚ୍ଚ ପାତାଳକ ପବନ ଉପରକୁ ଯାଇ ପାରିଛନ୍ତି । ଏ ପବନ ପଶ୍ଚିମ ହିମାଳୟର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଚିନିଜ ଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କ ସହାୟତାରେ ଏ ଅସାଧ୍ୟ ସାଧନ କରିଥିବା ଦୁଇ ପୂର୍ବକଙ୍କ ନାମ ଦତ୍ତଶ୍ରେୟ ଏବଂ ମୋହନ ।

ଡିନୋସାର୍ କିପରି ଅବଲୁପ୍ତ ହେଲେ ?

ଛଅ କୋଟି ବର୍ଷ ତଳେ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠରେ ବିଚରଣ କରୁଥିବା ଅତିକାୟ ପ୍ରାଣୀ ଡିନୋସାର୍ ମାନେ କିପରି ଲୁପ୍ତ ହୋଇଗଲେ ? ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ଏବେ କହିଛନ୍ତି କି ଏକଦା ଆଗ୍ନେୟଗିରିମାନଙ୍କରେ ଏଭଳି ଉତ୍ସୁଙ୍କର ବିସ୍ଫୋରଣ ହୋଇଥିଲା ଯେ ଫଳରେ ଏକ ପ୍ରକାର ବସାୟୁନିକ ବର୍ଷା ହେଲା ଓ ସେଥିରେ ଡିନୋସାର୍ ମାନେ ମଲେ । ସେହି ବିସ୍ଫୋରଣରୁ ନିର୍ଗତ ଲାଭ ବର୍ତ୍ତମାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦାକ୍ଷୀଣାତ୍ୟର ଭୂଗର୍ଭରେ ରହିଛି ।

ଏକ ହଜାର ବର୍ଷର ରେଷେଇଖାଲ

ପୁରୀରେ ଶ୍ରୀଜଗନ୍ନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିରର ରେଷେଇଖାଲ ଏକ ହଜାର ବର୍ଷର ପୁରୁଣା ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ । ଦୈନିକ ଏକ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଖାଇପାରିବା ଭଳି ଖାଦ୍ୟ ଏଠି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇପାରେ । ଏହା ବୁଲ୍ଲ ରହିଥିବା ପୃଥିବୀର ପ୍ରାଚୀନତମ ରେଷେଇଘର ।

ବାୟୁରେ ଗତି :

ଅନ୍ତରାକାଶରେ ବୈଜ୍ଞାନିକମାନେ ସମ୍ପ୍ରତି ଏପରି ଗୋଟାଏ ନକ୍ଷତ୍ରର ସନ୍ଧାନ ପାଇଛନ୍ତି, ଯାହା ଆଉ ଗୋଟିଏ ନକ୍ଷତ୍ର ବୃତ୍ତପଥେ ବୁଲୁଥାଏ । କିନ୍ତୁ କିଭଳି ଗତିରେ ବୁଲୁଥାଏ, ତାହା ଜଳନା କରିହେବ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ସେକେଣ୍ଡର ଏକହଜାର ଭାଗରୁ ଏକ ଭାଗ ସମୟରେ ଏହାର ଗୋଟିଏ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ହୁଏ ।

କାହାର ଯୁକ୍ତି ଅଧିକ ?

ପୁରୁଷାଳର କଥା । ଜଣେ ରଜା ଥିଲେ ଯେ ସେ ଯାହା ମନ ତାହା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେ

ସବଦା ବାହାଦୁରୀ ଦେଖାଇ କହୁଥାନ୍ତି କି ସେ କେବେ ଅଧୌକ୍ତିକ କାମ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଥରେ ସେ ଅସୁସ୍ଥ ହେଲେ । ବହୁତ ଦିନ ଧରି ସେ ଆରୋଗ୍ୟ ଲାଭ ନ କରିବାରୁ ସେ ଘୋଷଣା କଲେ, “ସିଏ ମୋତେ ଭଲ କରିଦେବ, ସେ ମୋ ରାଜ୍ୟରୁ ଗୋଟିଏ ଅଂଶ ପାଇବ । କିନ୍ତୁ ସିଏ ଚେଷ୍ଟା କରି ବିଫଳ ହେବ, ସେ ତା’ ମୁଣ୍ଡଟି ହରାଇବ । ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କଥା ।”

ଦୁଇ ଜଣଜଣ ଆଶାୟୀ ବୈଦ୍ୟ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ ରଜାଙ୍କୁ ଭଲ କରି ପାରିଲେ ନାହିଁ । ଫଳରେ କାବରୁକ ହେଲେ ଓ ମୁଣ୍ଡ କାଟି ପାଇଁ ଅପେକ୍ଷା କଲେ ।

ବିଜୟ ଶର୍ମା ନାମକ ଜଣେ ବୈଦ୍ୟ ରଜାଙ୍କୁ ଭେଟି କହିଲେ, “ମହାରାଜ ! ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଗ୍ରହଣ କଲି । ମୁଁ ଯଦି ସପ୍ତାହକ ଭିତରେ ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ କରି ନ ପାରିବି, ତେବେ ଆପଣ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ନେବେ । ଯଦି ପାରିବି, ତେବେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ନେବି ।”

“କି ସାହସ !” ରଜା ଚିତ୍କାର କରି ଉଠିଲେ ।

“ମହାରାଜ ! ମୁଁ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କଥା କହୁଛି । ମୁଁ ଯଦି ଆପଣଙ୍କୁ ଭଲ କରି ନ ପାରିଲେ ମୋ ମୁଣ୍ଡ ଦେବି, ଭଲ ହୋଇ ପାରିଲେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ନଦେବେ କିଆଁ ? ଏହା ପ୍ରଥମ ଯୁକ୍ତି । ଆପଣଙ୍କ ମୁଣ୍ଡଟି ଗଲେ ଭବିଷ୍ୟତରେ ବୈଦ୍ୟମାନେ ନିରାପଦ ହେବେ । ଏହା ଦ୍ୱିତୀୟ ଯୁକ୍ତି । ବୈଦ୍ୟମାନେ ନିରାପଦ ହେଲେ ରୋଗୀମାନଙ୍କ ଉପକାର ହେବ । ଏହା ତୃତୀୟ ଯୁକ୍ତି...”

“ହେଲା, ହେଲା । ମୋର ଚିକିତ୍ସା କର । ତମେ ମୋତେ ଭଲ କରି ବା ନକରି, ତମ ମୁଣ୍ଡ ନେବି ନାହିଁ ।” ରଜା ବନ୍ଦୀଥିବା ବୈଦ୍ୟ ଦୁଇଜଣଙ୍କୁ ବି ଗ୍ରହଣଦେଲେ ।

ଭାଗ୍ୟର ବିତନ୍ତ୍ରଣା

କୀରସୁର ଗାଁରେ ଥିଲା ଭୈରବ ନାମକ ଟୋକା । ସେ ଥିଲା ଗରୀବ; କିନ୍ତୁ ତା'ଠାରୁ ଦୁଃଖର କଥା ହେଲା, ବଚସା ପିଲାବେଳେ ଥରେ ଗୋଟାଏ ରୋଗରେ ପଡ଼ି କଥା କହିବା ଶକ୍ତି ହରାଇଥିଲା ।

ଜୀବିକା ନିବାହ ଦିଗରେ ଅବଶ୍ୟ ତା'ର ବିଶେଷ ଅସୁବିଧା ନଥିଲା । ତା'ର ପଲେ ମେଣ୍ଟା ଥିଲେ । ଗାଁଠୁଁ ଏକ କୋଶ ଦୂରରେ ଗୋଟିଏ ବଣ ଥିଲା । ବଣ ଓ ଗାଁ ମଝିରେ ବିସ୍ତୃତ ଘାସ ପଡ଼ିଆ । ଭୈରବ ସବୁଦିନ ତା' ମେଣ୍ଟା ପଲକୁ ସେହି ଘାସ ପଡ଼ିଆକୁ ନେଇଯାଏ ।

ଦିନେ ଦେଖିବା ବେଳକୁ ଗୋଟାଏ ମେଣ୍ଟା-କୁଆ ମିଳୁ ନାହିଁ । ଭୈରବ ତ ପାଟି କରି ମେଣ୍ଟାମାନଙ୍କର ନାମ ଧରି ଡାକ ପାରିବ ନାହିଁ । ସେ ଖାଲି ଏଣେତେଣେ ନୀରବରେ

ଖୋଜିବ । ଖୋଜି ଖୋଜି ସେ ବଣ ଭିତରକୁ ଚାଲିଗଲା । ଚୁପ୍ ଚୁପ୍ ସେ ବଣର ଗୋଟାଏ ନିକଟ ଅଞ୍ଚଳରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।

ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ତା' ଆଖି ପଡ଼ିଲା । ମେଣ୍ଟାକୁଆ ଗୁମ୍ଫା ଭିତରେ ଥିବ କି ? ସେ ଏଇଆ ଭାବୁଛି, ଭିତରୁ ମେଣ୍ଟାକୁଆର ରଡ଼ି ଶୁଭିଲା । ସେ ଖୁସି ହୋଇଯାଇ ଭିତରେ ପଶିଲା ।

ଗୁମ୍ଫା ଅପେକ୍ଷା ତାକୁ ବରଂ ସୁଡ଼ଙ୍ଗ କହିଲେ ଠିକ୍ ହେବ । ତାହା ବେଶ ଦୀର୍ଘ । ଭୈରବ କିଛି ଦୂର ଯାଇ ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ଶେଷ ଭାଗକୁ ଅନାଇ ଯାହା ଦେଖିଲା, ସେଥିରେ ତା' ଦେହରୁ ଭୟରେ ଝାଳ ବହିଗଲା । ସୁଡ଼ଙ୍ଗର ଶେଷରେ ବସି ରହିଛି ଗୋଟିଏ କଙ୍କାଳ । ଭୈରବ ପ୍ରଥମେ ଭୁତ ବୋଲି ଭାବି ପଲାଇଯିବାକୁ ଠିକ୍ କଲା । ତା'ପରେ

ମୁଖରୁ ବାଘ, ବାଘରୁ ମୁଖ !

ତା' ମନରେ କୌତୁହଳ ହେଲା ଓ ସେ ଧରେ ଧରେ ସେ କଙ୍କାଳ ଆଡ଼େ ଅଗ୍ରସର ହେଲା । ସେ ବୁଝିଲା କି କେହି ଜଣେ କୌଣସି ପ୍ରକାର ସାଧନାରେ ବସି ରହୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ପଞ୍ଚଭ୍ରାତ୍ର ହୋଇଛି । କାଳକ୍ରମେ, କୌଣସି କାରଣରୁ, ତା' ଦେହର ଅବଶେଷ ବୋଇଲେ ଖାଲି କଙ୍କାଳଟି ରହିଛି ।

କଙ୍କାଳ ପାଖରେ ଶୋଟିଏ ପାଦରେ ପାଖି ଥିଲା । ଭୈରବକୁ ଭ୍ରଷଣ ଶୋଷ ଲାଗୁଥିଲା । ସେ ପାଖିତକ ପିଇ ମକାଇଲା ।

“ଆଃ, କି ସନ୍ତୋଷ !” ତା' ପାଟିରୁ ଏତକ ବାହାରିଗଲା । ତା' ଆନନ୍ଦ ଓ ବିସ୍ମୟ କଥା କହିଲେ ନ ସରେ । ସେ କଥା କହିଲା

କିପରି ? ବର୍ଷ ବର୍ଷ ଧରି ତ ସେ ମୂକ ଥିଲା । ନିଶ୍ଚୟ ସେ ପାଖିରେ କିଛି ଯାହୁ ଥିଲା ।

ସେ ତା' ମେଣ୍ଟାକୁଆକୁ ଧରି ନାଚି ନାଚି ଗୁଂଫା ବାହାରକୁ ଆସିଲା । ବାହାର ଆସି ଦେଖିଲା, କେମିତି କେଜାଣି ତା' ମେଣ୍ଟାକୁଆର ଲଞ୍ଜଟି ନାହିଁ । ସେ ନିଜକୁ ନିଜେ କହିଲା, “ଗାଁ ଯାକରେ ଖାଲି ମୋହର ଶୋଟାଏ ମେଣ୍ଟାର ଲଞ୍ଜ ରହିବ ନାହିଁ ! ଗାଁର ସବୁ ମେଣ୍ଟାଙ୍କ ଲଞ୍ଜଟିମାନ ଉଡ଼ି ଯାଆନ୍ତା କି !”

ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା, ସେ ଗାଁରେ ପହଞ୍ଚି ଦେଖିଲା, ଗାଁର ସବୁ ମେଣ୍ଟାଙ୍କର ଲଞ୍ଜ ଉଡ଼ି ଯାଇଛି । ଗାଁ ଲୋକେ କିଛି ବୁଝିପାରୁ ନଥାନ୍ତି । ସେମାନେ ଖାଲି ବିସ୍ମୃତ ହେଉଥାନ୍ତି !

ଭୈରବ ବୁଦ୍ଧିମାନ ନ ହେଲେ ବି ନିପଟ ଓଲ୍ଲ ଥିଲା ବୋଲି କହିହେବ ନାହିଁ । ସେ ବୁଝିଲା ଯେ ଯାହୁ ପାଖି ଯେ ଖାଲି ତାକୁ ବାକ୍ଶକ୍ତି ଦେଇଛି, ସେତକ ନୁହେଁ, ତାଠୁ ଅଧିକ କିଛି ଶକ୍ତି ମଧ୍ୟ ଦେଇଛି । ତାହା ହେଲା, ସିଏ ଯାହା କହିବ, ତାହା ଫଳପ୍ରସବ ।

“ମୋର ଏ ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ କାହାକୁ ନ କହିବା ଉତ୍ତମ ହେବ ।” ସେ ମନେ ମନେ ଏଇଆ ଭାବିଲା ଓ ସମସ୍ତଙ୍କ ବିଷୟ ଦେଖି ମୁତୁକି ମୁତୁକି ହସୁଥାଏ ସିନା, କିନ୍ତୁ ସେ

ଘଟଣା ଯେ ତାହାର ଯୋଗୁଁ ହୋଇଛି, ଏକଥା କାହାକୁ କହିଲ ନାହିଁ ।

ସେ ପୁରା ଗୋଟାଏ ଦିନ ଏ କଥା ଗୋପନ ରଖିଲା । କିନ୍ତୁ ତା'ପରେ ଆଉ ଧୈର୍ଯ୍ୟ ରହିଲା ନାହିଁ । ତା'ର ଜଣେ ସଖାକୁ ସେ ଗବରେ ତା' ନିଜ ଶକ୍ତି କଥା କହିଦେଲା । ସେ ଟୋକା ଆଉ ଜଣକୁ କହିଲା । ସେ ଜଣକ ଆଉ ଦୁଇ-ଜଣକୁ କହିଲା । ଗୁଡୁ ଗୁଡୁ ଭୈରବର ଅଭୁତ ଶକ୍ତି ବିଷୟରେ ଗାଁ ଯାକର ଲୋକେ ଜାଣିଗଲେ ।

ପରଦିନ ଗାଁ ଜମିଦାରର ଗୁମାସ୍ତା ତାକୁ ତା' ନିଜ ଘରକୁ ଡାକି ନେଇଗଲା । ସେଠି ଗୁମାସ୍ତା ତାକୁ ବହୁତ ଭଲ ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ତା'ପରେ ଗୁମାସ୍ତା କହିଲା, “ସୁନା ପିଲଟି !

ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି କର । ତୁ କହ କି ଜମିଦାର ମରିଯା'ନ୍ତୁ । ତୋ କଥା ତ ଫଳପିବ । ସେ ମରିଗଲେ ମୁଁ କାଗଜପତ୍ର ଏମିତି ଭାବରେ ଠିକ୍ କରି ରଖିଛି ଯେ ବଳେ ବଳେ ଜମିଦାର ମୋ ହାତକୁ ଗୁଲି ଆସିବ ।”

“ନା, ନା, ମୁଁ ସେଭଳି କଥା କିପରି କହିବି ?” ଭୈରବ ଅନିଚ୍ଛା ପ୍ରକାଶ କଲା ।

“ଆରେ ବାବୁ, ମୁଁ ଜମିଦାର ହେଲେ ତୋ କଥା କ'ଣ ବୁଝିବି ନାହିଁ ? ତୋତେ କ'ଣ ଆଉ ମେଣ୍ଟା ଭରାଇ ଜୀବିକା ନିବାହ କରିବାକୁ ହେବ ? ରାଜାମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଯେମିତି ମଂଦୀ ଥା'ନ୍ତି, ତୁ ସେମିତି ମୋର ପାଦ, ମିଦ, ମଂଦୀ—ଏକା ଧାରରେ ସବୁ ହେବୁ । ଏଥର ବୁଝୁଛି ? ମୁଁ ଯାହା

ଶୁଣିଲା । କେହି ଜଣେ ଆସି ତା' କୋଠା
ଗୋଲଦେଲା ଓ ଭୈରବ ବାହାର ଆସିଲା ।
ବୁଝିବା ବେଳକୁ ଗୁମାସ୍ତା ମରି ଯାଇଛି !

ଭୈରବ ଭାବିଲା, ଏ ଗାଁରେ ରହିବା ତା'
ପକ୍ଷରେ ଆଉ ନିରାପଦ ନୁହେଁ । ବଣ
ସେପାରିରେ ଗୋଟିଏ ଛୋଟିଆ ଗାଁ ଥାଏ ।
ସେ ଭାବିଲା, ସେଠାରେ ଯାଇ କୁଡ଼ିଆଟିଏ
ବନାଇ ରହିବ । ମେଣ୍ଟାପଲକୁ ଧରି ସେ ବଣ
ଭିତର ଦେଇ ଚାଲିଲା । ହଠାତ୍ ଦଳେ ଡାକୁ
ତାକୁ ଘେରିଗଲେ । ସେ ପାଟି କରି କହିଲା,
“ମୋତେ ସାଧାରଣ ଲୋକ ବୋଲି ଭାବୁଛ
କି ? ଖବର ଦାର !”

ତା' ଆସ୍ଥାଳନ ଶୁଣି ଡାକୁମାନେ ହସିଲେ ।
ସେତକିବେଳେ ଗୋଟାଏ ବାଘ ଭୈରବର
ଗୋଟାଏ ମେଣ୍ଟା ଉପରକୁ କୁଦି ପଡ଼ିଲା ।
ଭୈରବ ପାଟି କରି କହିଲା, “ଆରେ ବାଘ !
ତୁ ମର !” ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାଘ ମରି
ପଡ଼ିଗଲା । ଡାକୁମାନେ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି
ନିଜର ଆଖିକୁ ପରତେ ଯିବେ କି ନା
ଭାବୁଛନ୍ତି, ଭୈରବ ଭାବିଲା ତା' ମେଣ୍ଟାମାନଙ୍କୁ
ସେ ବାଘ ବନାଇଦେଲେ ଆଉ ବଣ ଭିତରେ
ସେମାନଙ୍କ ଉପରକୁ କିଛି ବିପଦ ଆସିବ
ନାହିଁ । ସେ କହିଲା, “ମୋ ମେଣ୍ଟାପଲ
ବାଘପଲ ହୋଇଯାଉ !” ତାହାହିଁ ହୋଇଗଲା ।
ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଡାକୁଦଳ ପ୍ରାଣ ବିକଳରେ
ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଲେ ।

କହିଲା, ତାହା କର । ତୋର ଲଭ ଛଡ଼ା କିଛି
ନାହିଁ ।” ଗୁମାସ୍ତା ତାକୁ ବୁଝାଇ କହିଲେ ।

“ନା, ନା, ମୋର ମଂଦ୍ରୀ ହେବା ଲେଡ଼ା
ନାହିଁ । ମୁଁ ସେପରି କରିବି ନାହିଁ ।”
ଭୈରବ କହିଲା ।

“ଯଦି ନ କହିବୁ, ତେବେ ତୁ ମୋ ଘରେ
ବନ୍ଦୀ ହେବୁ ।” ଗୁମାସ୍ତା କହିଲା । କଥା
ଅନୁସାରେ ସେ ଭୈରବକୁ ଗୋଟାଏ
କୋଠାରେ ଗୁରୁ ପକାଇ ରଖିଲା ।

“ଏ ଲୋକଟା ମରିଗଲେ ଯାଇ ମୋତେ
ମୁକ୍ତି ମିଳିବ !” ମନକୁ ମନ ଭୈରବ କହିଲା ।
ସେତେବେଳକୁ ରାତି ଆସି ଅଧାଅଧ ହେଲାଣି ।
ଭୋର ବେଳକୁ ସେ କାନ୍ଦଣା ଓ ପାଟିଗୋଲ

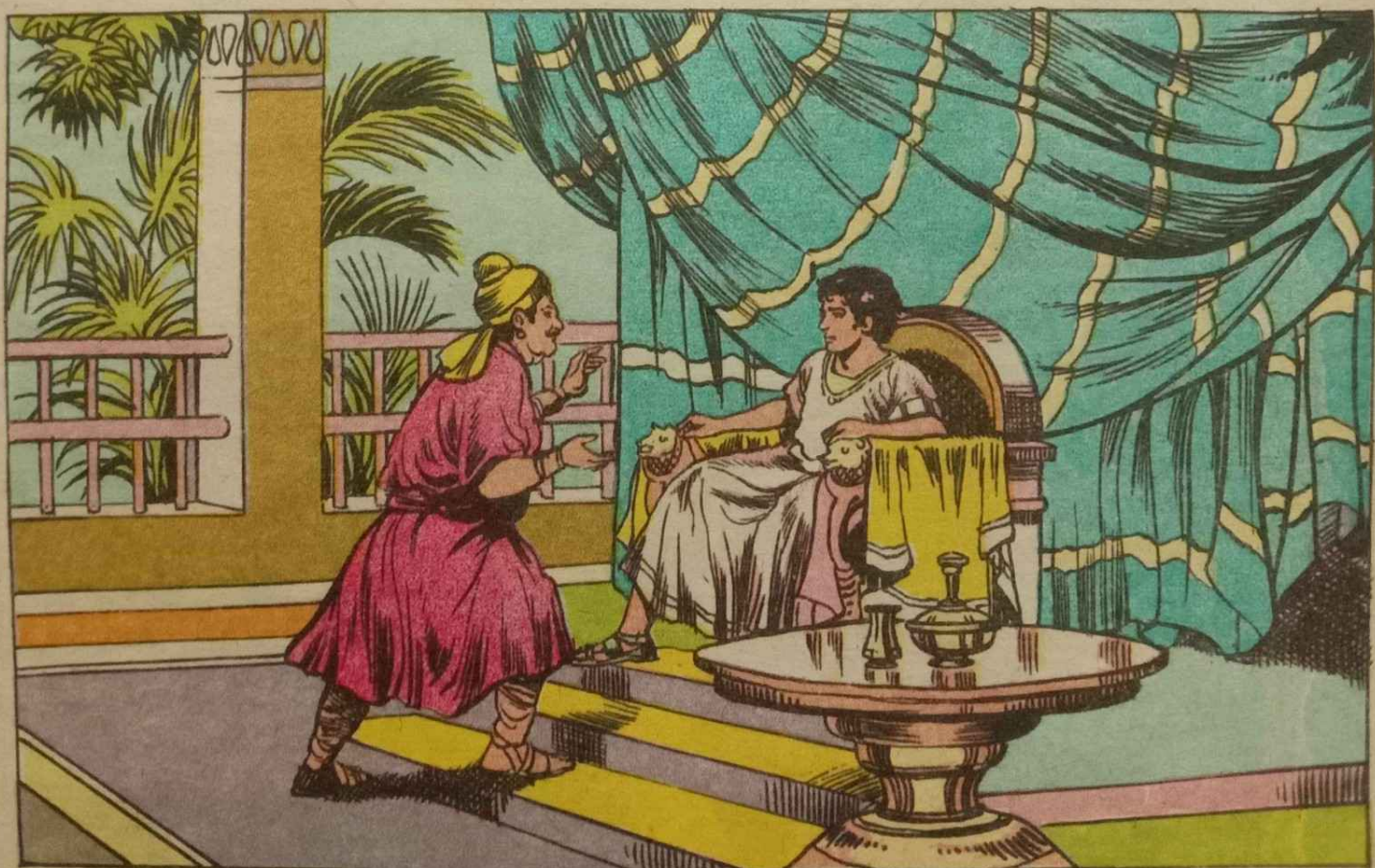
ଭୈରବ ତା' ବାଘ ପଲକୁ ଧରି ବଣ ବାହାରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଯିଏ ତାକୁ ବାଘପଲ ଅଡ଼ାଇ ଯିବାର ଦେଖିଲା, ସେ ଗୁଳିଆରେ ଡରି ଦୌଡ଼ିଲା । କେହି ଜଣେ ଯାଇ ଗଜାଙ୍କୁ ସେ ବିଷୟରେ ଖବର ଦେଲା । ଗଜା ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେଠାକୁ ପଠାଇଲେ । ମନ୍ତ୍ରୀ ଆସି ଦୂରରେ ଠିଆ ହୋଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ, ବାଘ ଭଳି ଦିଶୁଥିବା ସେ ପଶୁଗୁଡ଼ିକ ମେଣ୍ଟା ଭଳି ଶବ୍ଦ କରୁଛନ୍ତି । “ହଇହୋ ଯୁବକ ! ତମେ ଯାଦୁ ଜାଣିଛ ବୋଲି ମନେ ହୁଏ ।” ସେ କହିଲେ ।

“ନିଶ୍ଚୟ !” ଭୈରବ ସ୍ଵୀକାର କଲା । ବଣ ବାହାରେ ଆଉ ତା' ମେଣ୍ଟାଦଳ ପ୍ରତି ବିପଦ ନାହିଁ ଜାଣି ସେ କହିଲା, “ମୋ

ମେଣ୍ଟାପଲ ପୁଣି ମେଣ୍ଟାପଲ ହୋଇଯାଉ ।” ତାହାହିଁ ହୋଇଗଲା ।

ମନ୍ତ୍ରୀ ତା' ପାଖକୁ ଆସି ଗଜାଙ୍କ ଦରବାରକୁ ଯିବାକୁ ତାକୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ ଜଣାଇଲେ । ଭୈରବ ତାଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ଗଲା । ମନ୍ତ୍ରୀ ଗଜାଙ୍କୁ ଗୋପନରେ କହିଲେ, “ଏ ଯୁବକର କିଛି ଅଭୁତ ଶକ୍ତି ରହିଛି । କିନ୍ତୁ ତା'ର ବୃଦ୍ଧି ନାହିଁ । ଥିଲେ ସେ କେତେ କ'ଣ କରି ପାରନ୍ତାଣି । ବିପଦ ହେଲା, ତାକୁ ଯଦି ଆମ ଶତ୍ରୁପକ୍ଷ ହାତ କରିନେବେ, ତେବେ ଆମର ବହୁତ ଅନିଷ୍ଟ କରିପାରିବେ । ତାକୁ ବରଂ ଆମେ ରଖିବା ।”

ଗଜା ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେଲେ । ଭୈରବକୁ ଜଣେ ଅମାତ୍ୟ ହସ୍ତାବରେ ଗ୍ରହଣ କରାଗଲା । ତାକୁ

ଗୋଟାଏ ସୁନ୍ଦର ଘର ଦିଆଗଲା ଓ ବଡ଼ଆ ଖାଇବା ପିଇବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ଦିଆଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ଭୁଜା ଖାଇପିଇ ବସିରହି ତାକୁ ବରକ୍ରାନ୍ତ ଲାଗିଲା । ତା' କୋଠାର ଦରୁଆନ୍ ସହ ଗପସପ କରି ବେଳା କାଟୁଥାଏ । ଦିନେ ଦରୁଆନ୍ କହିଲା, “ବାରୁ, ତମେ ତ ଯାହା କହିବ ତାହା ହେବ । ତମେ ଜାଣ, ଆମ ରଜାଙ୍କର ପୁଅ ନାହିଁ; ଗୋଟିଏ ବୋଲି ହିଅ । ତାକୁ ବାହା ହେଲେ ତମେହିଁ ଦିନେ ରାଜା ହେବ ! କିନ୍ତୁ ବାରୁ, ମୋତେ ମନ୍ତ୍ରୀ କରିବ !”

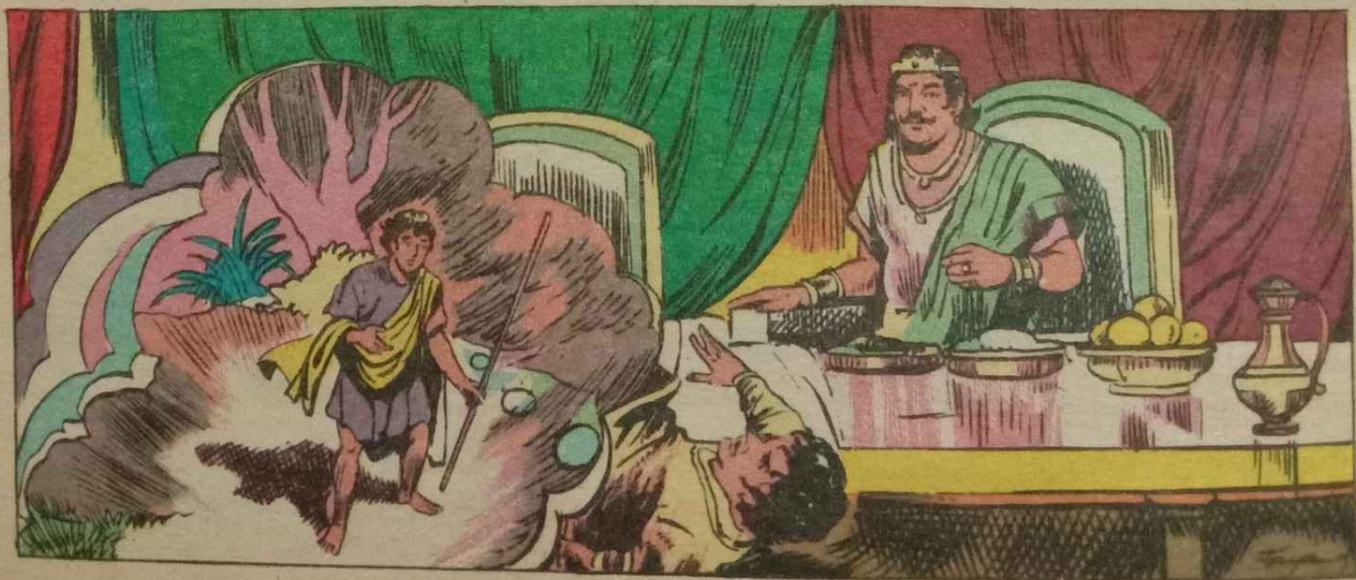
କଥାଟି ଭୈରବ ମନକୁ ପାଇଲା । ସେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଓ କହିଲା, “ମଣିମା ! ମୁଁ ରାଜକନ୍ୟାକୁ ବିବାହ ହେବି ।”

ରାଜା ହତବାକ୍ ହୋଇ ରହିଲେ । ଭୈରବକୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମନା କରିଦେଲେ ବିପଦ ହେବ । ପୁଣି ତା' ଅଜବ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ହିଁ ଭବିଷ୍ୟର ପ୍ରଶ୍ନ ବି ଉଠୁନାହିଁ । ସେ

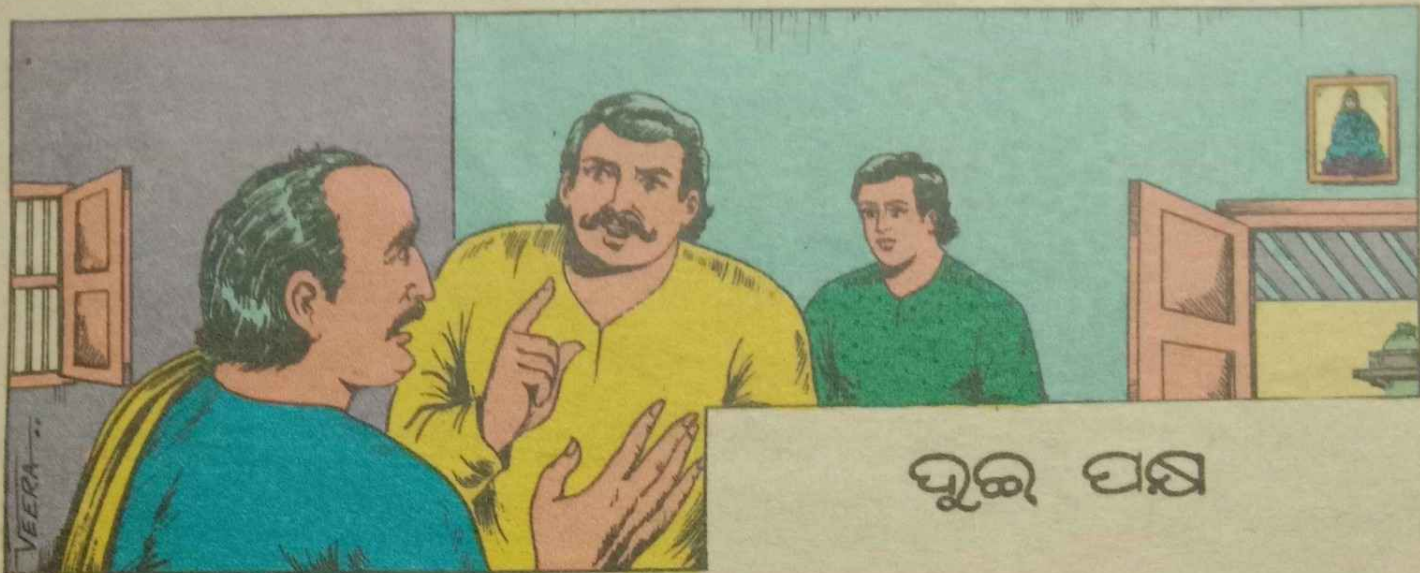
କହିଲେ, “ବାରୁ ! ତମ ପ୍ରସ୍ତାବ ବିଚାର କରିବା । ବର୍ତ୍ତମାନ ଦିବାହାର ସମୟ ହୋଇଗଲାଣି । ଖାଇବା ଆସ ।”

ଦୁହେଁ ଖାଇ ବସିଛନ୍ତି, ହଠାତ୍ ଭୈରବ ଉଠିଲା, “କାହିଁକି ରାଜା ମୋତେ ତାଙ୍କ ସହ ଖାଇବାକୁ ଡାକିଲେ ? ଖାଦ୍ୟରେ ବିଷ ମିଶାଇଦିଆ ଯାଇନାହିଁ ତ ?” ଏ ସନ୍ଦେହ ତାକୁ ଏତେ ଉତ୍ସାହ କଲା ଯେ ତା' ମୁଣ୍ଡ ବୁଲାଇ ଦେଲା । ତା'ର ମନେ ହେଲା, ସେ ଯେପରି ସତକୁ ସତ ବିଷ ଖାଇ ଦେଇଛି ! ସେ ମୁର୍ଖା ଯିବା ଅବସରରେ କହିଲା, “ଆଗେ ମୁଁ କେଡ଼େ ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ଥିଲି ! ସେମିତି ଅବସ୍ଥାକୁ ଫେରିଯାଆନ୍ତୁ କି !”

ତେଜା ଫେରିବା ବେଳକୁ ଭୈରବର ଆଉ ବାକ୍ଶକ୍ତି ନାହିଁ । ରାଜା ତା' ସହ ଦୁଇଜଣ ଦେହରସୀ ଦେଇ ତା' ମେଣ୍ଟାପଲ୍ ସହ ତାକୁ ତା' ଗାଁ ଗରପୁରକୁ ପଠାଇ ଦେଲେ । ତାକୁ କିଛି ଟଙ୍କା ବି ଦେଲେ ।

ଦୁଇ ପକ୍ଷ

ରାମପୁର ଗାଁର ଜୟଦାସର ଗୋଟିଏ ବୋଲି ହିଅ । ନାମ ସୁକୁମାର । ହିଅଟି ସତରେ ସୁକୁମାର । ମାଛକୁ ମ କହେନାହିଁ । ସ୍ୱାଦ ଅତି ଧୀର ।

ଜୟଦାସ ତା' ପାଇଁ ବର ଖୋଜୁଥାନ୍ତି । ସୁକୁମାରର ଇଚ୍ଛା ସେ ତମେଇ ଗାଁର ସୁବ୍ରତକୁ ବିବାହ ହେବ । ତମେଇରେ ସୁକୁମାରର ମାମୁଁ ଘର । ମାମୁଁ ଘର ପାଖରେ ସୁବ୍ରତର ଘର । ସେଇଠି ଦୁହଁଙ୍କର ଭେଟ ହୋଇଥାଏ ।

ସୁବ୍ରତର ବାପା ରଘୁ ପ୍ରଧାନ ଅବଶ୍ୟ ଏତେ କଥା ଜାଣି ନଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଜୟଦାସ ତାଙ୍କ ପୁଅ ସହ ହିଅର ବିବାହ ପ୍ରସ୍ତାବ ପକାଇଲେ, ସେତେବେଳେ ରଘୁ ପ୍ରଧାନ କହିଲେ, “ଅତି ଭଲ କଥା । ତେବେ ଏଇ ଯେଉଁ ଆଜିକାଲି କହନ୍ତି ବାଟ

ଶବ୍ଦ, ସେ ବାବଦରେ ବେଶୀ ନୁହେଁ, ତରିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ହେବ ।”

ଜୟଦାସ ଶମ୍ଭୁର ହୋଇ କହିଲେ, “ଆପଣଙ୍କୁ ବି ନିବନ୍ଧି ବେଳେ ମୋ ହିଅକୁ ବାର ଭରି ସୁନାହାର ଦେବାକୁ ହେବ ।”

“ବାର ଭରି !” ରଘୁ ପ୍ରଧାନ ତମକି ଉଠିଲେ ।

“ହଁ ଆଜ୍ଞା, ସେଇଟା ଆମ ବଂଶର ପରମ୍ପରା ।” ଜୟଦାସ କହିଦେଲେ ।

“ମୁଁ ବାର ଭରି ଓଜନର ସୁନାହାର ଦେଇପାରିବି ନାହିଁ ।” ରଘୁ ପ୍ରଧାନ କହିଲେ ।

“ବେଶ୍, ମୁଁ ବି ତରିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ‘ବାଟଶବ୍ଦ’ ଦେଇପାରିବି ନାହିଁ ।” ଜୟଦାସ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ ।

ସୁବ୍ରତ ଏକଥା ଶୁଣିଲା । ସେ ଯାଇ ବିବେକବାବୁଙ୍କୁ ଏକଥା କହିଲା । ବିବେକ-

ବାବୁଙ୍କ ପ୍ରତି ଉଭୟ ଜୟଦାସ ଓ ରଘୁ ପ୍ରଧାନଙ୍କର ସମ୍ମାନ ଥାଏ । ବିବେକବାବୁ ରଘୁ ପ୍ରଧାନକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ତମେ ସୁନାହାର ଦେବାକୁ ମଜିଯାଅ ।”

“ଟଙ୍କା ପାଇବି କେଉଁଠୁ?” ରଘୁ କହିଲେ ।

“ଧାର କର । ଯେଉଁ ଭରଣ ହଜାର ପାଇବ, ସେଥିରେ ପରିଶୋଧ କରିବ ।”

ରଘୁ ପ୍ରଧାନ ରାଜି ହେଲେ । ହାର ଯେତେହେଲେ ବୋହୁ ପାଖରେ ରହିବ । ବୋହୁ ତ ତାଙ୍କ ଘରର !

ବିବେକବାବୁ ଜୟ ଦାସକୁ କହିଲେ, “ତମେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ରାଜି ହୋଇଯାଅ । ନିବନ୍ଧ ବାହାଘର ନୁହେଁ । ତମେ ନିବନ୍ଧକୁ ଯେଉଁ ହାର ପାଇବ, ତାକୁ ବିକିଦେବ । ବିବାହ ପରେ ଯାଇ ବୋହୁ ସେ ଘରର । ବିବାହ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ତମ ଘରର ।”

ବାହାଘରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ହୋଇଗଲା । ସବୁ ପକ୍କା ହୋଇଯିବା ପରେ, ଉଭୟ ପକ୍ଷରୁ

ନିମନ୍ତ୍ରଣପତ୍ର ବଣ୍ଟା ସରିବା ପରେ ବିବେକ-ବାବୁ ରଘୁ ପ୍ରଧାନକୁ ଖୋଲଖୋଲି ସବୁ କହିଦେଲେ ଓ ମନ୍ତ୍ରବ୍ୟ ଦେଲେ, “ମନେ ରଖ ! ବୋହୁ ତମେ ଦେଇଥିବା ହାର ପିନ୍ଧି ଆସିପାରିବ ନାହିଁ । ଆଉ ସେପାଇଁ ଯେ ତମେ ଦାୟୀ—ଅର୍ଥାତ୍ ତମେ ଦାବା କରିଥିବା ଟଙ୍କା ଯୋଗୁଁ ହାରଟି ସେ ହରାଇଛି—ଏକଥା ସେ ଜୀବନରେ ଭୁଲିବ ନାହିଁ । ତମେ ଦିନେ ବୁଢ଼ା ହେବ । ସେତେବେଳେ ଟଙ୍କା ଗଣୁଥିବ, କିନ୍ତୁ ବୋହୁର ସ୍ନେହ ଶ୍ରଦ୍ଧା ଆଶା କରିବ ନାହିଁ ।”

ରଘୁ ପ୍ରଧାନ ଗୁମ୍ ହୋଇ ରହି କହିଲେ, “ମୋର ଟଙ୍କା ଦରକାର ନାହିଁ । ଜୟ ଦାସଙ୍କୁ କହନ୍ତୁ, ସେ ହାର ବିକିଦେବେ ନାହିଁ । ତାହା ବୋହୁର ହୋଇ ରହିଥାଉ ।”

“ସାବାସ ! ଏହାକୁ କହନ୍ତୁ ସବୁକୁ ।” ବିବେକବାବୁ ରଘୁ ପ୍ରଧାନର ପିଠି ଥାପୁଡ଼େଇ ଦେଇ କହିଲେ ।

କମଳା ଉପାଧ୍ୟକାର କାହାଣୀ

[୧୧]

[ଆପାତତଃ ଶୁକ୍ର ଆସି ଏପରି ଏକ ରାତ୍ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, ଯେଉଁଠି ଲୋକେ ସବଦା ସମୁଦ୍ର ।
କାହାର ମନରେ କିଛି ପାଇବା ପାଇଁ ଆଶା ନାହିଁ; ତେଣୁ ହତାଶା ବ ନାହିଁ । ରାଜକୁମାରୀ
ଯେପରି ଗୀତ ଗାଇ ପାରିବେ ସେହି ବର ଆଶିଦେବୀର ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ଦେଇ ଶୁକ୍ର ତାଙ୍କ
ସାହାଯ୍ୟରେ ତା'ର ଲକ୍ଷ୍ୟ ସ୍ଥଳରେ ପହଞ୍ଚିବାକୁ ଉଦ୍ୟମ କଲେ । ତା'ପରେ...]

ହରିଶଚିଏ ଦୌଡ଼ି ଯାଉଥିବାର ଦେଖି ପାହାଡ଼ ତା' ଦୃଷ୍ଟିର ଆଡୁଆଳରେହିଁ ରହିଲା ।
ରାଜକୁମାରୀ ପାଟି କରି କହିଲେ, “ହରିଶ ! ତା' ଇଙ୍ଗିତରେ ଗୋଟିଏ ସୁକୁମାର ଶଶକ
ମାଳ ପକ୍ଷୀ ଶୀଖରରେ ଏ ବର୍ଷର ନକ୍ଷତ୍ର ଫଳଟି ତା' ଉପରେ ଚଢ଼ିଯାଇ ବେଳ ଯଥା ସମ୍ଭବ
ଫଳ ସାରିଛି କି ନାହିଁ ଟିକିଏ ଦେଖିଲୁ !” ଲମ୍ବା ଅନାଇଲା, କିନ୍ତୁ ନକ୍ଷତ୍ର ତରୁ ତା' ଆଖିରେ ବ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ତା' ଡାକରା ପାଇ
ଶୀର୍ଷକୁ ଚଢ଼ିଗଲା । କିନ୍ତୁ ପଛ ଦୁଇଗୋଡ଼ ଗୁଣ୍ଡୁଚମୁଣାଟିଏ ଆସି ତା' ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ବହୁ କସ୍ତର କଲେ, କିନ୍ତୁ ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ସେଉଁଠୁ ଗୁଣ୍ଡୁଚ ଅଦୂରର

ହରିଶ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପାଖରେ ଥିବା ପାହାଡ଼ ଆଖିରେ ବ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ । ତା' ଡାକରା ପାଇ
ଶୀର୍ଷକୁ ଚଢ଼ିଗଲା । କିନ୍ତୁ ପଛ ଦୁଇଗୋଡ଼ ଗୁଣ୍ଡୁଚମୁଣାଟିଏ ଆସି ତା' ଉପରେ ଠିଆ ହୋଇ ବହୁ କସ୍ତର କଲେ, କିନ୍ତୁ ଫଳ ହେଲା ନାହିଁ । ସେଉଁଠୁ ଗୁଣ୍ଡୁଚ ଅଦୂରର

ମନୋଜ ଦାସ

ବୃକ୍ଷଟିଏ ଉପରେ ବସିଥିବା ଚଢ଼େଇକୁ କିଛି କହିଲା । ଚଢ଼େଇ ତା' ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଉଠୁଥିବା ଗୋଟିଏ ଛଞ୍ଜାଣକୁ ଜିଜ୍ଞାସାଟି ଜଣାଇଦେଲା । ଛଞ୍ଜାଣ ଥରେ ଚନ୍ଦ୍ରାକାରେ ବୁଲି ନକ୍ଷତ୍ର ତରୁ ଆଡ଼େ ଘାଟ ଭଳି ଉଡ଼ିଯାଇ ଫେରି ଆସି ଖବର ଦେଲା : “ଦିନକ ଭିତରେ ଫଳ ପାରିଯିବ ।”

“ତମଜ୍ଞାର !” ରାଜକୁମାରୀ ଆନନ୍ଦରେ ହାତତାଳି ଦେଇ ରାଜକୁ କହିଲେ, “ଦିନଟିଏ ଏଠି କଟାଇ ତା'ପରେ ନକ୍ଷତ୍ର ଫଳ ଖାଇଦେଇ ତମ ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୂରଣକୁ ଚାଲିଯିବ ।”

ସେ ରାଜ୍ୟରେ ଦିନଟିଏ ରହିବା ଭିତରେ ରାଜୁର କେତେ ଅଭିଜ୍ଞତା ହୋଇଗଲା । ସେ ରାଜ୍ୟର ଲୋକେ ନିୟୁତ ସୁଖୀ । ସେମାନଙ୍କର

ସୁଖୀ ରଖିଛି କେତେ ଅଭୂତ କାମ କଲଭଳି ଶକ୍ତି । ଜହ୍ନ ଆଲୁଅ ମାଳାଭ ନା ସବୁଜାଭ ନା ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାଭ ନା ରୂପେଲି ହେବ, ସେମାନଙ୍କ ବରଦ ଉପରେ ତାହା ନିର୍ଭର କରୁଥିଲା । ସେମାନେ କଲ୍ପନା କରୁଥିଲେ କେତେ ମଧୁର ଘଟଣା ଓ ଦୃଶ୍ୟାବଳି । ଯଦି ସେସବୁ କଲ୍ପନାକୁ ସେମାନେ ଆଜି ପକାଉଥିଲେ, ତେବେ ସେମାନେ ଚାହିଲେ ସେସବୁ ଅଜ୍ଞାନ ବାସ୍ତବ ଘଟଣା ଓ ଦୃଶ୍ୟରେ ପରିଣତ ହୋଇଯାଉଥିଲା । ଫଳରେ ସେମାନେ ଅଜବ ଦୁର୍ମ୍ୟମାଳା, ଅପୂର୍ବ ଫୁଲ ଫଳ ଭର ଉଦ୍ୟାନ ବେଷ୍ଟିତ ସରୋବରମାନ ଓ ଆଦୁରି କେତେ ଅଭୂତ ଜିନିଷ ସୃଜନ କରୁଥିଲେ । ସେସବୁ ଅବଶ୍ୟ ଦୀର୍ଘସ୍ଥାୟୀ ହେଉ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ ସେ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କର ଅବଶୋଷ ନଥିଲା ।

କିନ୍ତୁ ରାଜକୁମାରୀଙ୍କ ପ୍ରତି ତା'ର ପ୍ରବଳ ଆକର୍ଷଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ରାଜୁ ସେଠାକାର ବାତାବରଣରେ ଅଧୈର୍ଯ୍ୟ ଅନୁଭବ କଲା । କିଛି ଅସମ୍ଭବ ବା ଦୁଃସାହସିକ କାମ କଲଭଳି କ୍ଷମତା ଏ ସନ୍ତୋଷ ରାଜ୍ୟର ବାସିନ୍ଦାମାନଙ୍କର ନଥିଲା । ସେମାନଙ୍କ ମନରେ ଆଶଙ୍କା ଯେମିତି ନଥିଲା, ସେମିତି କିଛି ଆଶା ବି ନଥିଲା । ରାଜୁର ତ ମନେ ହେଲା, ଆଶା କ'ଣ ସେତକ ସେମାନେ ଜାଣି ନାହାନ୍ତି !

ରାଜକୁମାରୀ ତାକୁ ମାଳ ପଦ୍ମତ ଶୀଖରକୁ ନେଇ ଚାଲିବେଳେ ରାଜୁ ବିମର୍ଷ କଣ୍ଠରେ କହିଲା, “ଆମେ ମଣିଷମାନେ ଏତେ ବିସ୍ମୟକର କାମ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ, ଯାହା ତମ ଭଳି ସଦା-ସନ୍ତୁଷ୍ଟ

ସୁନ୍ଦର ପ୍ରାଣୀମାନେ କଳ୍ପନାକୁ ବି ଆଣି ପାରିବ ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ଆମର ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ହେଲା, ଆମର ଶକ୍ତି ଓ ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ଆମେ ପ୍ରାୟ ମନ କାମରେହିଁ ଲଗାଇଥାଉଁ ।”

“କିନ୍ତୁ ମଣିଷ ବଦଳି ପାରିବ, ପାରିବ ନାହିଁ ?” ରାଜକୁମାରୀ ପ୍ରଚ୍ଛବିଲେ ।

“ପାରିବ, ଯଦି ରୁହେବ । କିନ୍ତୁ ଯେତେ ଅଜବ ଶୁଭଲେ ବି ସତ କଥାଟି ହେଲା, ମଣିଷ ନିଜର ଅଜ୍ଞାନତାକୁ ଭାରି ପ୍ରେମ କରେ, ଗୋଲ କରେ । ଅନ୍ତତଃ ମୋର ଦିଗଦର୍ଶକ ତପସ୍ୱୀ ଏଇକଥା କହୁଥିଲେ ।

ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ହେଉଥିଲା । ସନ୍ତୋଷର ସେ ରାଜ୍ୟରେ ତମକ ଉଠୁଥିଲା ପ୍ରଶାନ୍ତ ଦୁଃଖ । ମାଳ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ନକ୍ଷତ୍ର ତରୁ ଶାଖାରେ ଫଳୁଥିଲା ଗୋଟିଏ ମାନ୍ୟ ଫଳ । ସେ ଗୋଟିକ ତମକୁଥିଲା ବାସ୍ତବିକ ନକ୍ଷତ୍ର ଭଳି । ରାଜକୁମାରୀ ତାହା ତୋଳି ରାଜକୁ ଧରାଇ ଦେଲେ ।

“ସେ ନିମ୍ନଦେଶକୁ ଅନାଥ । ଦେଖିବ ତମ ଲକ୍ଷ୍ୟସ୍ଥଳୀର ସୀମାନ୍ତ । କିନ୍ତୁ ସେ ସୀମାନ୍ତରେ ସର୍ବଦା ଲାଗିଥାଏ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ଝଡ଼ । ନିୟତ ବଜ୍ରାଘାତ ହେଉଥାଏ । ଦୁର୍ଗୁଣାଙ୍ଗରେ ଦୁଇ ଦୁଇ ଉପରକୁ ଉଡ଼ିଯାଏ ଶ୍ୱାମକାୟ ଏକ ଏକ ଶିଳାଗଣ୍ଡ ଓ ତା’ପରେ ତଳେ ପଡ଼ି ଧୂଳିସାତ୍ ହୋଇଯାଏ । ଗିରିସଙ୍କଟ ସବୁ ହୁଏତ କିଛି କିଛି ଅନ୍ଧକାର, ନଚେତ୍ ଗୋଟିଏ ପ୍ରକାର ଅଭୂତ ଆଲୁଅରେ ପାପ୍ୟମାନ । ତମେ ଏ

ଫଳଟି ଗୋଲ ଅଗ୍ରସର ହେଲେ ପ୍ରାକୃତିକ ଝଡ଼ ଝଞ୍ଜା ବା ଦୁର୍ଗୁଣାୟ ତମର କିଛି କ୍ଷତି କରିବ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ କ୍ଷତି କରିପାରେ କୌଣସି ଆଧ୍ୟାତ୍ମିକ ଶକ୍ତି—ବିଶେଷ କରି ତମେ ଯଦି ଉଚ୍ଚଯିବ । ତମ ଭିତରେ ଭୟ ନଥିଲେ ସେମାନେ ତମର ଭିତେ ବି ହାନି କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।”

ରାଜକୁମାରୀ ରାଜକୁ ବିଦାୟ ଦେଲେ ।

ରାଜୁ କେଇପାଦ ଅଗ୍ରସର ହୋଇ ଦେଖିଲା ଆଗରେ ଗୋଟିଏ ଗିରିସଙ୍କଟ । ଭିନ୍ନ ଦିଗରେ ଉଠୁଛା ଗିରିଶୃଙ୍ଗମାନଙ୍କୁ ମେଘ ଆବୃତ କରିଥାଏ—ଯେମିତି ରୂପର ଘୋଡ଼ିଘାଡ଼ି ହୋଇ ବୈଠକରେ ବସିଥାନ୍ତି କେତେକଟା ପ୍ରାଜ୍ଞ ଜୁଳବୁଦ୍ଧ ।

ରାଜୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ଗିରିଫକଟର ଦ୍ଵାର ଦେଶରେ ପହଞ୍ଚିଲା ଓ ତା'ପରେ ବୁଲିପଡ଼ି ଅନାଇଲା । କିନ୍ତୁ ସେତେବେଳେ ତା' ପଟ-ଭୂମିକୁ ଆକ୍ରାନ୍ତ କରିଯାଉଥାଏ ବେଶ ସ୍ଥୂଳ ଧରଣର କୁହୁଡ଼ି । ଆଗକୁ ବି ମାତ୍ର ଦୁଇ ତିନିହାତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାହା ଦେଖି ହେଉଥାଏ । ଶୁଷ୍କ ଶୀତଳ ପବନ ଆସି ଧକ୍କା ଦେଉଥାଏ; ପାଦତଳେ ମୃଦୁ ଜଳ ସ୍ରୋତ; ତା' ଭିତରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଛୋଟ ଛୋଟ ପଥରଖଣ୍ଡ ।

ହଠାତ୍ ତା' ଆଖି ଝଲସାଇ ଦେଲା କେତେ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ବ୍ୟାପି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସ୍ଫୁରଣ । ତା'ପରେ ଶୁଭିଳ ପ୍ରଚଣ୍ଡ ବଜ୍ରଧ୍ଵନି; ସତେ ଅବା ଉପରର ଗୋଟାଏ ପବନ ଶୀଖର ଚୁର୍ମାର ହୋଇଗଲା !

ପବନ ଉପରୁ ଛୁଟିକି ଆସୁଥିଲେ ଅଙ୍ଗୁର ଆକାରର ବର୍ଷାଜଳ ।

ରାଜୁ ଅଟକିଗଲା । କିନ୍ତୁ ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଦେଖିଲା, ଉଭୟ ଦିଗର ପବନ ଭିତରୁ, ଅଜସ୍ର ରବିଦେଇ ପାଣି ବହି ଆସୁଛି । ଗୁଡ଼ୁ ଗୁଡ଼ୁ ପାଣି ତା' ଆଖୁ ସ୍ପର୍ଶ କଲା । ରାଜୁ ବୁଝିଲା, ସେଭଳି ଗଡ଼ିରେ ପାଣି ଜମିଲେ ସମଗ୍ର ଗିରିଫକଟ ଜଳମଗ୍ନ ହେବାକୁ ବେଶି ସମୟ ଲାଗିବ ନାହିଁ ।

ପୁଣି ଥରେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଯୋଗୁଁ ଦିଗ ବିଦିଗ ଝଲସିଗଲା । ରାଜୁ ଚଟାପଟ ଶିଳାଖଣ୍ଡ ଭଳି ଦିଶୁଥିବା କୌଣସି ବସ୍ତୁ ଉପରେ ଚଢ଼ି ବସିଲା । ହଠାତ୍ ସେ ବସ୍ତୁ ଡେଇଁପଡ଼ି ପ୍ରବଳ ବେଗରେ ଦୌଡ଼ିବାକୁ ଲାଗିଲା ।

ଶିଳାଖଣ୍ଡ ମନେ ହୋଇଥିବା ବସ୍ତୁଟି ଯେ କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ, ରାଜୁ ଏହା ହୃଦୟଙ୍ଗମ କଲା । ସେଭଳି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ ଅଭିଜ୍ଞତାରେ ସେ ଯସ୍ତ ହେବା ସ୍ଵାଭାବିକ । କିନ୍ତୁ ତିଳେ ମଧ୍ୟ ଉପକୁ ପ୍ରଶ୍ନୟ ଦେବନାହିଁ ବୋଲି ସେ ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପ କରିଥିଲା । ସେ ସଂକଳ୍ପରେ ସେ ରହିଲା ଅଟଳ ।

ତେଣିକି ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସ୍ଫୁରଣ ହେଲା ଅବିରତ । ରାଜୁ ଥରେ ତା' ବାହନର ରୂପ ଦେଖିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲା । ଜୀବଟି ସୁନାଭଳି ଝଟକୁଥିଲା । ତାହା ଯେ ବିଶାଳ ତଥା ବଳବାନ୍ ଏକଥା ବୁଝି ହେଉଥିଲା । ରାଜୁ ତାକୁ ଜାବୁଡ଼ି ଧରିଥାଏ; କାରଣ ତାକୁ ଛୁଡ଼ିଦେଲେ କେଉଁଠି ଛୁଟିକି ପଡ଼ିବ ସେକଥା ଜାଣିବାର ଉପାୟ ନଥିଲା ।

ଅନ୍ଧକାର ଭିତରୁ ନିଷ୍ପାନ୍ନ ହୋଇ ସମେ
ଜୀବଟି ତାକୁ ଗୋଟାଏ ଅପ୍ରାକୃତିକ ଆଲୁଅ
ଭିତରକୁ ନେଇ ଆସିଲା । ସବୁ ଜୀବଟିକୁ ଆଉ
ଟିକିଏ ଭଲ ଭାବରେ ଦେଖିପାରିବା ପୂର୍ବରୁ
ସମ୍ମୁଖରେ ପଡ଼ିଲା ଏକ ଆଗ୍ନେୟ ପ୍ରାଚୀର ।
ଚକ୍ଷୁର ଶୀତଳ ଅନ୍ଧାର ଭିତରେ ତାହା
ଦାଉ ଦାଉ ଜଳୁଥାଏ ।

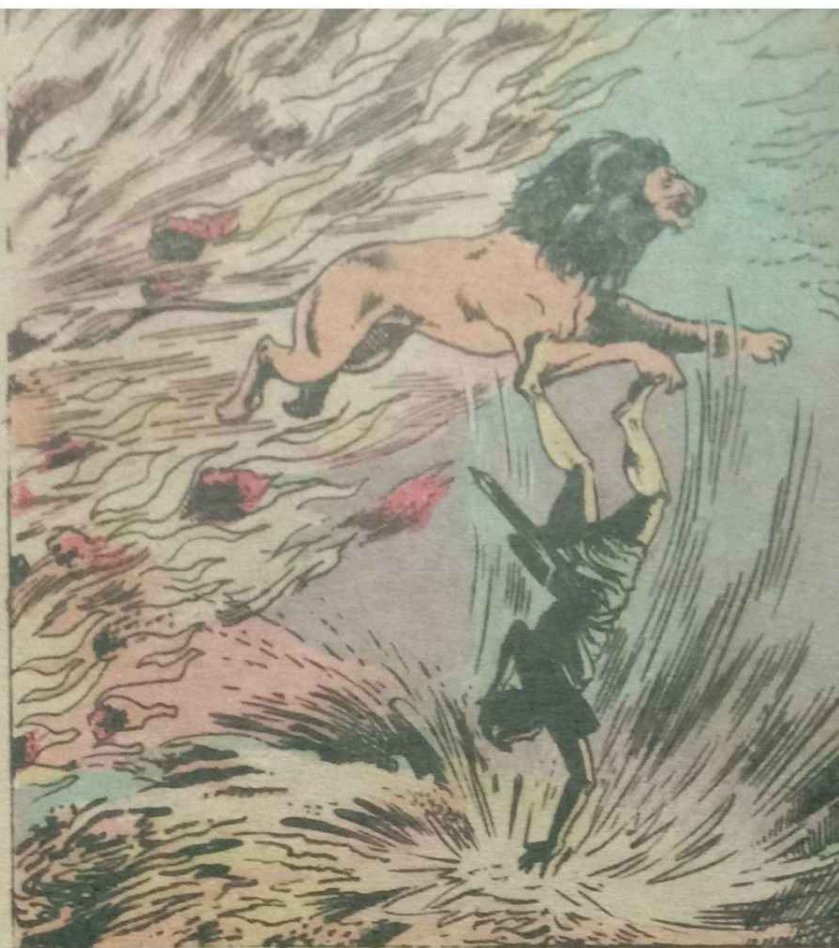
“ରୁହ, ରୁହ !” ସବୁ ତା’ ବାହନକୁ
ଅନୁସୂଚ୍ୟ କରୁଥିଲା କି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଉଥିଲା
ସେକଥା ନିଜେ ବୁଝିପାରୁ ନଥାଏ । ଅଗ୍ନି
ଝଲକରେ ସେ ଦେଖିଲା, ବାହନଟି ଏକ ସିଂହ ।

କିନ୍ତୁ ସିଂହ ବିଜୁଳି ଗତିରେ ଛୁଟୁଥିଲା—
ସିଧା ଆଗ୍ନେୟ ପ୍ରାଚୀର ଆଡ଼େ ।

“ରୁହ !” ସବୁ ଚିତ୍କାର କରି କହୁଲା ।
କିନ୍ତୁ ଫଳ କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ସତେ ଅବା
ସେ ଅଗ୍ନି ତା’ର ବିଶେଷ ଆକର୍ଷଣ, ସେମିତି
ଆଗ୍ରହରେ ସିଂହ ଧାବମାନ ହେଉଥାଏ । ସେ
ପ୍ରାଚୀର ଭିତରେ ପଶିଲାବେଳେ ସବୁ ଆଖି ବନ୍ଦ
କଲା । ଉତ୍ତପ ଅନୁଭବ କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ
ମୁହୂର୍ତ୍ତକ ପାଇଁ ତାର ମନେହେଲା ସେ ଯେପରି
ବାଟୁଳି ବନି ଶୂନ୍ୟରେ ଉଡ଼ୁଛି । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ
ଦେଖିବା ବେଳକୁ ସେ ଗୋଟାଏ ଜଳାଶୟରେ
ସନ୍ତରଣ କରୁଛି ।

ସିଂହ ଆଗ୍ନେୟ ପ୍ରାଚୀର ଟପିବା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ
ତାକୁ ଜଳାଶୟରେ ପକାଇ ଦେଇଥିଲା ।
ଜଳାଶୟର ମଝି ଲହରୀ ସବୁ ଦେହରେ ସେ

ଜଳମାମୁଁ

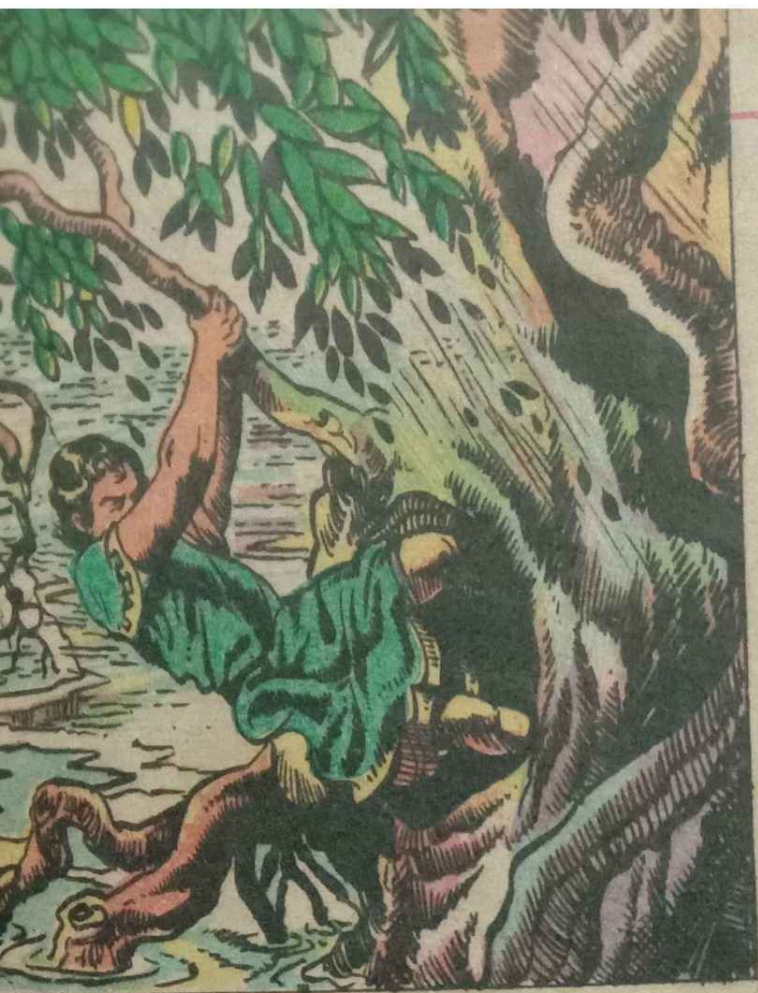

ଲେଲିହାନ ଅଗ୍ନି ପ୍ରମୁଖମାନ ପ୍ରତିଫଳିତ ହୋଇ
ପରିସ୍ଥିତିକୁ କରିଥିଲା ଶ୍ବାସଣ ସୁନ୍ଦର । ସବୁ
ଶୀତଳ ସୁବର୍ଣ୍ଣର ଲହରୀ ବାଣି ଉପରେ ହାତ
ବାଡ଼େଇ ବାଡ଼େଇ କୁଳ ଆଡ଼େ ଅଗ୍ରସର ହେଲା ।

ଗୋଟିଏ ବିଶାଳ ଗଛ ପାଖି ଉପରକୁ ନଇଁ
ଆସିଥାଏ । ସବୁ ତା’ର ଶାଖା ପ୍ରଶାଖା ଆୟତ୍ତ
କରି ତା’ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲା । ସ୍ଥଳ ଭାଗରେ
ଗଛଟିର ମୂଳ ଅଂଶରେ ଗୋଟିଏ କୋଟର ।
ସବୁ ଲେଉଟୁଥିଲା ଟିକିଏ ଉତ୍ତମ । କୋଟର
ଭିତରେ ସେତକ ମିଳିବ ବୋଲି ଆଶା କରି
ସେ ଭିତରକୁ ପଶିଗଲା ।

କିନ୍ତୁ ଇଏ କ’ଣ ? ସେ ତଳକୁ ତଳକୁ
ଖସି ଚାଲିଥାଏ ! କେତେ ସମୟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ସେ

ଜାଣିପାରିଲ ନାହିଁ । ତଳେ ଗୋଡ଼ ଲାଗିଲା-
ବେଳକୁ ସରୋବର କମ୍ପା ଗଛର ଚିହ୍ନବର୍ଣ୍ଣ
ନାହିଁ । ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ମନୋରମ ଉଦ୍ୟାନ ।
ମଝିରେ ଏକ ମନ୍ଦିର ।

ଗୋଟିଏ ଗଛ କୋଟର ଭିତର ଦେଇ ଜଣେ
ଆସି ଏକ ପୁରାପୁର ନୂଆ ମୁଲକରେ ବା କିପରି
ପହଞ୍ଚି ଯାଇପାରେ ? ବନ୍ଧୁ ମନେ ମନେ
ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଭାବୁଥାଏ ।

“କାହିଁକି ? ସେଥିରେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେବାର
କ’ଣ ଅଛି ?” ପ୍ରଶ୍ନକର୍ତ୍ତା ବନ୍ଧୁକୁ ମେକାଇ
ଦେଲେ ।

ସେ ବିଶୁଦ୍ଧ ଯାଧୁ ଓ ଦୟାଳୁ । ମନ୍ଦିର
ପାଖରେ ତାଙ୍କ ଛଡ଼ା ଆଉ କେହି ନଥିବା

ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବନ୍ଧୁ ନିଜ ମନେ ମନେ ଧରିନେଲା କି
ସେ ପୁରୋହିତ ।

“ମୋ ମନରେ ଥିବା ପ୍ରଶ୍ନ ଆପଣ ଜାଣି
ଦେଇଛନ୍ତି ଦେଖନ୍ତୁ ! ବାସ୍ତବିକ, ଗଛ କୋଟର
ଭିତରେ ଥିବା ସାମାନ୍ୟ ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଭିତରୁ
ଏଭଳି ବ୍ୟାପକ ଉଦ୍ୟାନ, ମନ୍ଦିର କିପରି
ପ୍ରକଟିତ ହେଲା, ତାହାହିଁ ମୋର ବିସ୍ମୟ ।”
ବନ୍ଧୁ ସାଧୁଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ କହିଲା ।

“ଦେଖ ବାବୁ, ଶୂନ୍ୟର ପୁଣି ସାମାନ୍ୟ
କ’ଣ, ବ୍ୟାପକ କ’ଣ ? ଶୂନ୍ୟ ସ୍ଥାନର ପୁଣି
ଛୋଟ ବଡ଼ କ’ଣ ? ତମେ ଶୂନ୍ୟକୁ କେଉଁଥିରେ
ମାପିଥାଅ ?” ସାଧୁ ପଚାରିଲେ ।

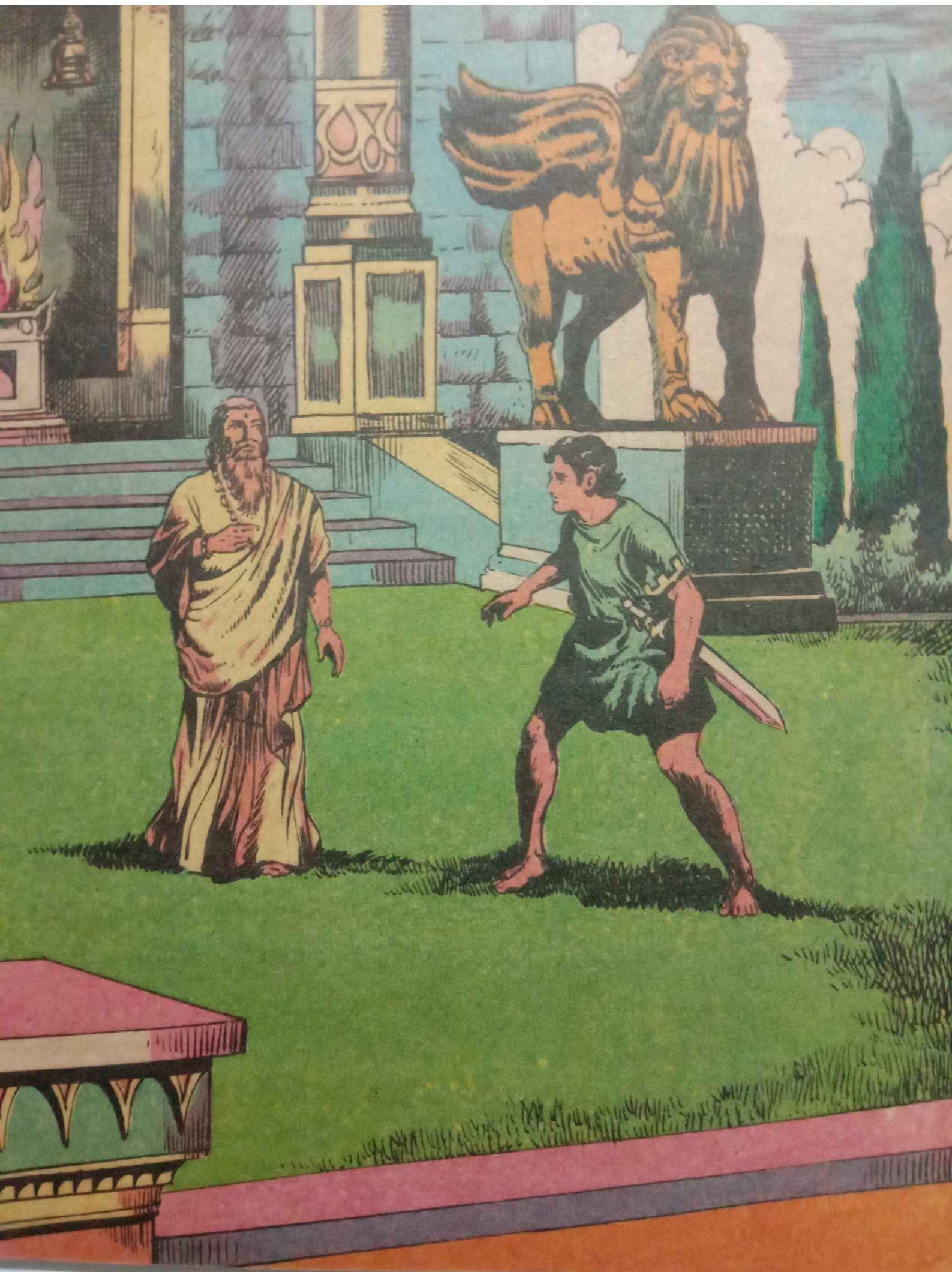
“ମାପ କାଠି ବା ଫିତା ଦେଇ ମାପିବାରୁଁ —
ପାରୁଁନା ? ହାତେ, ଦୁଇହାତ...”

“ତମେ ତମ ମାପ କାଠି ବା ଫିତାକୁହିଁ
ମାପ, ଶୂନ୍ୟକୁ ନୁହେଁ । ଶୂନ୍ୟର ଆକାର ନାହିଁ,
ମାପ ନାହିଁ । ଅଞ୍ଜୁଳାଏ ଶୂନ୍ୟ ଓ ମହାଶୂନ୍ୟରେ
ଫରକ୍ ନାହିଁ । ଶୂନ୍ୟ ଏକ । ତାହାକୁ ଭାଗ
ଭାଗ କରିହେବ ନାହିଁ ।”

ବନ୍ଧୁକୁ ସାଧୁଙ୍କ କଥା ପ୍ରହେଳିକା ଭଳି ମନେ
ହେଲା ନାହିଁ । ତା’ର ଯେତକ ଅଭିଜ୍ଞତା
ହୋଇଥିଲା, ସେଥିରୁ ମନେ ହେଲା ସାଧୁଙ୍କ କଥା
ଅତ୍ୟନ୍ତ ବାସ୍ତବ ।

“ହଁ, ଆପଣ ମୋ ଚନ୍ଦ୍ରା ଜାଣିଦେଲେ
କିପରି ? ସେ ପ୍ରଶ୍ନଟିର ଉତ୍ତର ମୁଁ ପାଇନାହିଁ ।”
ବନ୍ଧୁ ମନେ ପକାଇ ଦେଲା ।

“ତମର ଚିନ୍ତା ବୋଲି କିଛି ନାହିଁ । ସବୁ ଚିନ୍ତା ସାବଜମାନ । ତମ ଭୌତିକ ଜ୍ଞାନର ଅଗୋଚରରେ ଥିବା ଶୂନ୍ୟର ଯେଉଁ ସ୍ତରରେ ତମେ ଆସି ପହଞ୍ଚି ଯାଇଛ, ଏଠାରେ ଚିନ୍ତାର ଚରଙ୍ଗ ସବୁ ସିଧା ସଳଖ ଦେଖାଯାଏ—ଯେମିତି ତମେ ଦେଖ ଜଳର ଚରଙ୍ଗ ବା ମେଘମାଳା ବା ଲହରୀକୁ । କାହିଁକି, ତମେ କ’ଣ ମୋ ଚିନ୍ତା ଦେଖିପାରୁ ନାହିଁ?” ସାଧୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

ରାଜୁ ସାଧୁଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇଲା ଓ ସେ କ’ଣ ଭବୁଛନ୍ତି, ତତ୍ତ୍ଵଶାତ୍ ବୁଝିପାରିଲା ।

“ଆପଣ ମୋତେ ବର୍ତ୍ତମାନ ଯାହା କହିବେ ବୋଲି ଭବୁଛନ୍ତି, ତାହା ମୁଁ ବୁଝିପାରୁଛି । ଯେଉଁ ଦେଖାଙ୍କ ସନ୍ତାନରେ ମୁଁ ଆସିଛି, ସେ ଏହି ମନ୍ଦିରରେ ବିରାଜିତା ବୋଲି ଜଣାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆପଣ ମୋତେ କହିବାକୁ ବୁଝୁଥିଲେ କି ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ମାତ୍ର ଭିନ୍ନୋଟି ବର ମାଗି ପାରିବି, ତହିଁରୁ ଅଧିକ ନୁହେଁ । ଠିକ୍ କି?” ରାଜୁ କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

“ଠିକ୍ । ମୁଁ ବୁଝୁଛି, ତମେ କିନ୍ତୁ ବେଶ୍ ବିଚଳିତ ବୋଧ କରୁଛ । ଗୁରୁଗୋଟି ବର ମାଗିବା ଥିଲା ତମର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ଆପଣ ଠିକ୍ କହିଛନ୍ତି ।”

“କିନ୍ତୁ ତାହା ଅସମ୍ଭବ । ଭିନ୍ନ ସୀମା ।” ସାଧୁ ଟିକିଏ ରହି ପୁଣି କହିଲେ, “କିନ୍ତୁ ବିଚଳିତ କାହିଁକି? ଯାହା କିଛି ହୋଇଯାଏ, ତା’ର ତ ପୁଣି ଯାଥାର୍ଥ୍ୟ ଥାଏ! ତମେ ହଠାତ୍ ସେ ସିଂହ ଉପରେ ନିଜକୁ ଦେଖି ବିଚଳିତ ବୋଧ କରିଥିଲ । କିନ୍ତୁ ସିଂହ ତମକୁ ଆଖି ନଥିଲେ ତମେ ସେ ଆଗ୍ନେୟ ପ୍ରାଚୀର ଅଭିଷେକ କରି ପାରିଥାନ୍ତ କି? କୋଟର ଭିତରେ ପଶି ତଳକୁ ଖସିବା ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ବି ତମେ ବିଚଳିତ ବୋଧ କରିଥିଲ । କିନ୍ତୁ ସେ ଅବସ୍ଥାରେ ନ ପଡ଼ିଥିଲେ ତମେ ଏଠି ଆସି ପହଞ୍ଚି ପାରିଥାନ୍ତ କି?” ସାଧୁ କହିଲେ ।

ରାଜୁ ତାଙ୍କ କଥାର ସତ୍ୟତା ବୁଝିଲା । (ହିମଶ)

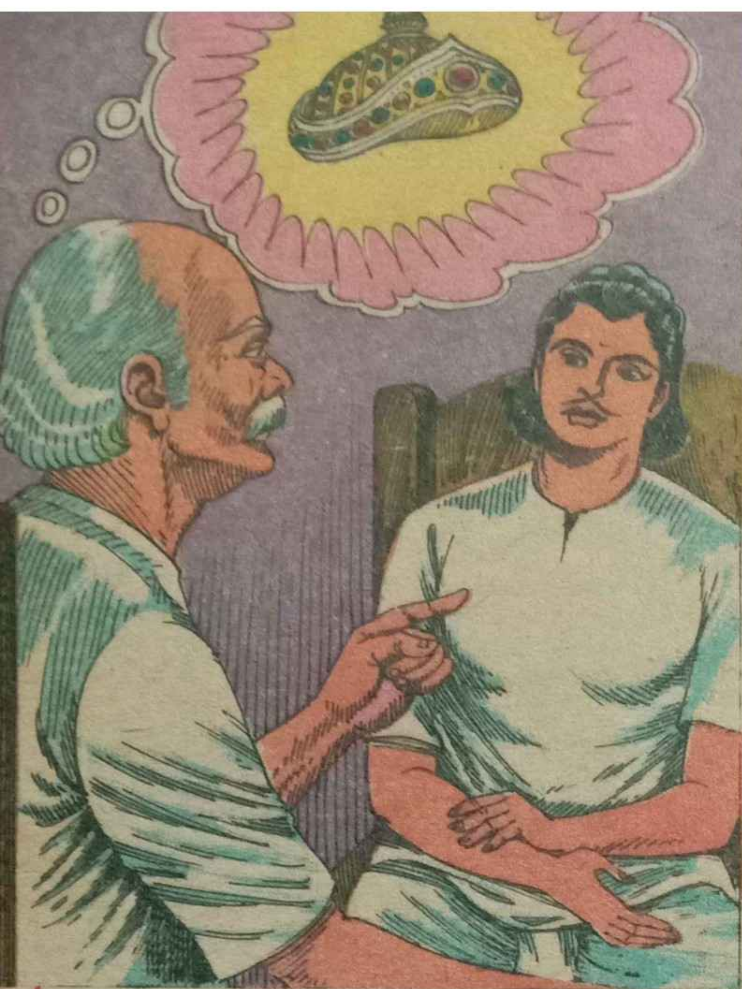
ଅଭୂତ ମୁକୁଟ

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ସାଇଁ ସାଇଁ ଶୀତଳ
ପବନ ସାଙ୍ଗକୁ ଭୁଞ୍ଜୁକୁ ଭୁଞ୍ଜୁ ବର୍ଷା
ହେଉଥାଏ । ଘଡ଼ଘଡ଼ ଓ ଶ୍ଵାନଶ୍ଵାନପଦଙ୍କ ରଡ଼
ମଝିରେ ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ଅଶଶସମାନଙ୍କ
ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ । ଘନ ଘନ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ
ଦିଶିଯାଉଥାଏ ଭୟାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିଦମାର୍କ ତିଳେ ମାସ ବିଚଳିତ
ବୋଧ ନକରି ପୁନଃବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ବୃକ୍ଷଟି
ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସିଲେ ଓ ବୃକ୍ଷାଗ୍ରେହଣ କରି
ଶବ୍ଦକୁ ଉତ୍ତାର ଆଣିଲେ । ତେବେ ତାକୁ
କାନ୍ଦରେ ପକାଇ ଶୂନ୍‌ଶାନ୍ ଶୂଶାନ୍ ପଥ
ଅଭିମୁଖ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବା ମାତ୍ରେ
ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା ! ତୁମେ
କି ପ୍ରକାର ବିଶେଷ ଚିନ୍ତର ଆକର୍ଷଣରେ ଏ
ଦୁର୍ଯ୍ୟୋଗପୂର୍ଣ୍ଣ ରାତିରେ ଏଭଳି ପରିଶ୍ରମ କରୁଛ ?
ଜାଣିରଖ, ଅନେକ ସମୟରେ ମଣିଷ ଯେଭଳି

ବେତାଳ କଥା

ଅଭୂତ ବସ୍ତୁ ହାତରେ ପାଇଗଲେ ସେ ସେଥିରୁ କିଛି ଲାଭ କରିବ, ସେଭଳି ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି କେହି ଦେଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଗୋଟିଏ ଘଟଣା କହୁଛି, ମନଦେଇ ଶୁଣ । ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମଭର ଲାଭ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଗପିଲୁ : ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । କଳିଙ୍ଗ ରାଜ୍ୟର ଏକ ଗ୍ରାମରେ ନନ୍ଦଗୁପ୍ତ ବୋଲି ଜଣେ ସାଧାରଣ ଗୃହସ୍ଥ ଥିଲେ । ତାଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ସନ୍ତାନ ଦେବଗୁପ୍ତ ଯେପରି ବୁଦ୍ଧିମାନ ସେହିପରି ଉଚ୍ଚାକାଂକ୍ଷୀ ମଧ୍ୟ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏ କଥା, କୌଣସି ବେପାର ବଣିଜ କଲଭଳି ପୁଞ୍ଜି ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ନଥିଲା ।

ନନ୍ଦଗୁପ୍ତ ବୃଦ୍ଧାବସ୍ଥାରେ ଦିନେ ହଠାତ୍ ଅସୁସ୍ଥ ହୋଇ ଶଯ୍ୟା ଗ୍ରହଣ କଲେ । ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ପରେ ଦିନେ ଉଠି ବସି ପୁଅକୁ ଡାକିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଦେବ ! ମୋର ମୃତ୍ୟୁ ସମୟ ଆସିଗଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ ତୋତେ ଗୋଟିଏ ଅସୁବ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତିର ସନ୍ଦାନ ଦେଇଯିବ । ସେ ସମ୍ପତ୍ତି ବେଶି ଦୂରରେ ନାହିଁ, ଏହି ଘର ଭିତରେ, ସେ ସିନ୍ଦୂକ ଭିତରେ ରଖିଛି ।”

“କ’ଣ ସେ ସମ୍ପତ୍ତି ?” ଦେବଗୁପ୍ତ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“ଗୋଟିଏ ମୁକୁଟ । ସେଥିରେ ଖଚିତ ହୋଇଛି ବହୁ ମୁଲ୍ୟବାନ ରତ୍ନମାନ ।”

ଦେବଗୁପ୍ତ ଆହୁରି ବିସ୍ମିତ ହୋଇ ପଚାରିଲା, “ବାପା ! ଯଦି ଆମ ଘରେ ଏଭଳି ଅମୂଲ୍ୟ ସମ୍ପତ୍ତି ରହିଛି, ଆମେ ଏତେ ଦୁଃଖରେ ଚକ୍ରୁକୁ କାହିଁକି ? ସେ ମୁକୁଟ ବିକ୍ରି କରି ତ ଆମେ କିଛି ଉପଯୁକ୍ତ ବେପାର କରି ପାରିଥାନ୍ତୁ !”

ନନ୍ଦଗୁପ୍ତ ଦୁଃଖମିଶା ହସ ହସ କହିଲେ, “ପୁଅ, ସେ ମୁକୁଟ ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନୁହେଁ । ତା’ର ଗୋଟିଏ ବିଶେଷ ଗୁଣ ଅଛି । ଯିଏ ତାକୁ ମାନିଲା ଭଲ ସାଜ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି, ମୁଣ୍ଡରେ ତାକୁ ଲଗାଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଯାଇ ଠିଆ ହେବ, ରାଜା ତାକୁ ନିଜର ଜାମାତା କରିବେ । ମୁଁ ସାରା ଜୀବନ ପରିଶ୍ରମ କରି ମଧ୍ୟ ରାଜାଙ୍କୁ ପୋଷାକ କଣିକା ଭଳି ପଇସା ଯୋଗାଡ଼ କରିପାରିଲି ନାହିଁ । ମୋ ସମୟର

ରାଜା ମଲେଣି । ବର୍ତ୍ତମାନ ନୂଆ ରାଜା ଯୁବକ ।
ତାଙ୍କର କନ୍ୟାଟିଏ ଅଛି । ତୁ ଯଦି ଦିନେ
ଉପଯୁକ୍ତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି, ଏ ମୁକୁଟ ଲଗାଇ
ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଯାଇ ପଦ୍ମସ୍ଥ ପାରିବୁ, ତେବେ
ରାଜ-ଜାମାତା ହେବୁ । ମୋର ଏତିକି ଆଶା ।”

ଦେବଗୁପ୍ତ ଉତ୍ତୁଲ୍ଲ ହେଲା । ନନ୍ଦଗୁପ୍ତ
ଏହାର ଦୁଇ ଭିନ୍ନଦିନ ପରେ ପ୍ରାଣତ୍ୟାଗ କଲେ ।

ରାଜାଙ୍କ ପୋଷାକ ନିମନ୍ତେ ଯେତିକି ଅର୍ଥ
ଲୋଡ଼ା, ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଯିବା ସକାଶେ
ଘୋଡ଼ାଟିଏ କିଣିବା ନିମନ୍ତେ ମଧ୍ୟ ତା’ର
ଅଧାଅଧ ଅର୍ଥ ଲୋଡ଼ା । ଦେବଗୁପ୍ତ ସ୍ଥିର
କଲେ, ପ୍ରଥମେ ସେ ମୁକୁଟଟି ବଳକ ରଖି ଟଙ୍କା
ଆଣି ସେଥିରେ ବେପାର କରିବ । ଯଥେଷ୍ଟ
ଲାଭ ହେବା ପରେ ମୁକୁଟ ମୁକୁଳାଇ ଆଣିବ ।

ଏହା ସ୍ଥିର କରି ସେ ପାଖ ସହରରେ ଥିବା
ଜଣେ ଜହ୍ନସ୍ଥ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ଦଶହଜାର
ଟଙ୍କାରେ ମୁକୁଟ ବଳକ ରଖିଲା । ଏହାପରେ
ସେ ଗୋଟିଏ ଜହ୍ନାଳରେ ଜବଦ୍ଦୀସ ଯାଇ
ବେପାର କରି ଚାରିବର୍ଷ ଭିତରେ କୋଡ଼ିଏ
ହଜାର ଟଙ୍କା ଉପାର୍ଜନ କଲେ । ତା’ପରେ
ଜହ୍ନସ୍ଥ ପାଖକୁ ଗଲେ ।

“ଆରେ ଭାଇ, ମୁକୁଟ ତ ଥୁଆ ହୋଇଛି ।
କିନ୍ତୁ ସୁଧ ସହ ମୋର ପ୍ରାୟ ଚବିଶ ହଜାର
ଟଙ୍କା ଦିଅ ଓ ନିଅ ।” ଜହ୍ନସ୍ଥ କହିଲା ।

ଦେବଗୁପ୍ତ ପାଖରେ ଚବିଶ ହଜାର ଟଙ୍କା
ନଥିଲା । ସେ ଜହ୍ନସ୍ଥକୁ କୋଡ଼ିଏ ହଜାରରେ

ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହିବା ପାଇଁ ଯେତେ ଅନୁରୋଧ
କଲେ ବି ଜହ୍ନସ୍ଥ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ସେ ଫେରି
ଆସିଲା ।

ସେ ଜାହାଜରେ ଜବଦ୍ଦୀସ ସହ ବେପାର
କରିବାରୁ ବିଜୟ ସିଂହ ନାମକ ଜଣେ ସ୍ଥାନୀୟ
ବେପାରୀ, ଯିଏକି ଆଗେ ସେଇ ବ୍ୟବସାୟ
କରୁଥିଲା, ବଡ଼ କ୍ଷତରେ ପଡ଼ିଥିଲା ଓ ନୂଆ କରି
ରହୁ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । ବର୍ତ୍ତମାନ
ଦେବଗୁପ୍ତ ଅଳ୍ପଦିନ ଭିତରେ ବେଶି ଲାଭ
କରିବା ନିମନ୍ତେ ରହୁ ବ୍ୟବସାୟ ଆରମ୍ଭ କଲେ ।
ସେଥିରେ ବିଜୟ ସିଂହ ଶ୍ଯଷଣ ରାଗିଗଲା ।

ଏକବର୍ଷ ପରେ ଦେବଗୁପ୍ତ ଚିରଶ ହଜାର
ଟଙ୍କାର ମାଲିକ ହେଲା । ସେ ଯାଇ ଜହ୍ନସ୍ଥକୁ

ଦେବଗୁପ୍ତ ହୋଧ ଓ ହତାଶାରେ ଫେରିଗଲା ।
ଅନ୍ୟ ଗୋଟିଏ ସହରକୁ ଯାଇ ବେପାର କରି
ସେ ଦୁଇବର୍ଷ ପରେ ଆସି ବିଜୟ ସିଂହକୁ
କହିଲା, “ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ନିଅ । ମୁକୁଟ ଦିଅ ।”

ବିଜୟ ସିଂହ ହସିଲା ଓ କହିଲା,
“ଦେବଗୁପ୍ତ ! ତମେ ଜାଣ, ମୁଁ ବି ଜାଣେ,
ସେ ମୁକୁଟର ଖାଣି ମୂଲ୍ୟ ଏତେ ବେଶି ନୁହେଁ ।
ତଥାପି ତମେ ଲକ୍ଷେ ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ।
କାହିଁକି ? ନିଶ୍ଚୟ ସେ ମୁକୁଟର କିଛି ବିଶେଷ
ଗୁଣ ଅଛି । ମୋତେ ସେ ରହସ୍ୟ ଖୋଲି କୁହ ।
ନହେଲେ ମୁଁ ମୁକୁଟ ଦେବି ନାହିଁ ।”

ଦେବଗୁପ୍ତ ପାଗଳ ପ୍ରାୟ ଚିତ୍କାର କରି
କହିଲା, “ସେ ରହସ୍ୟ ମୁଁ କହିବି ନାହିଁ ।
ତମେ ମୋର ସବୁ ସମ୍ପତ୍ତି, ଘରଦ୍ବାର ନିଅ,
କିନ୍ତୁ ମୁକୁଟ ଦିଅ ।”

ବିଜୟ ସିଂହ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା, କିନ୍ତୁ
ସେଥିରେ ସନ୍ତତ ହେଲା । ଦେବଗୁପ୍ତ ତାକୁ
ସବୁ ଦେଇ ଦେଲା ।

କିନ୍ତୁ ତା’ପରେ ? ପିତା ମଲ୍ଲବେଳେ ତା’
ଅବସ୍ଥା ଯାହା ଥିଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ତାହାଠାରୁ
ଶେଷତମ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ପଡ଼ିଲା । ରାଜକୀୟ
ପୋଷାକ ଓ ଘୋଡ଼ା ତାକୁ କାହୁଁ ମିଳିବ ?

ଶେଷକୁ ମୁଠିଏ ଖାଦ୍ୟ ପାଇବା ବି ତା’
ପକ୍ଷରେ ମନୁବ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ଯାଇ
ବିଜୟ ସିଂହକୁ ଭେଟି କହିଲା, “ବାବୁ, ଏଥର
ତମକୁ ମୁକୁଟ ରହସ୍ୟ କହି ଦେଉଛି । ତମେ

ଭେଟି ମୁକୁଟ ମୁକୁଳାଇବାକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାରୁ
ଜହ୍ନି କହିଲା, “ଆରେ ଭାଇ, ମୁଁ ଭାବିଲି
ତମେ ଆଉ ସେ ମୁକୁଟ ନେବାରେ ଆଗ୍ରହ
ନୁହଁ । ତେଣୁ ଦୁଇଦିନ ତଳେ ତାକୁ ବିଜୟ
ସିଂହକୁ ଭିରଣ ହଜାର ଟଙ୍କାରେ ବିକଦେଲି ।”

ଦେବଗୁପ୍ତ ହତାଶ ହୋଇ ବିଜୟ ସିଂହ
ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି କହିଲା, “ମୁଁ ଭିରଣ ହଜାର
ଟଙ୍କା ଦେଉଛି । ମୁକୁଟ ଦେଇଦିଅ ।”

ବିଜୟ ସିଂହ ହସି କହିଲା, “ତମେ ନିଜେ
ରହ ବେପାର କରୁଛ । ରହ ବେପାରରେ
ବେପାରୀ ମାତ୍ର ଦୁଇଗୁଣ ଲାଭ କରିବାକୁ ଚାହେଁ,
ତୁମେ ଏକଥା ଜାଣ ନିଶ୍ଚୟ । ତେଣୁ ସାଠିଏ
ହଜାର ଟଙ୍କା ଦିଅ, ମୁକୁଟ ନିଅ ।”

ତାକୁ ମୁଣ୍ଡରେ ଲଗାଇ, ଉପଯୁକ୍ତ ପୋଷାକ ପିନ୍ଧି ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଠିଆ ହେଲେ ରାଜା ତମକୁ ତାଙ୍କର ଜାମାତା କରିବେ । ମୁଁ ତମକୁ ଏ ରାଜ୍ୟ କହିବାର ମୁଲ୍ୟ ହସାବରେ ମୋତେ କିଛି ଅର୍ଥ ନିଅ ।”

“ତମକୁ ମୁଁ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ ତମେ ପୁଣି ବେପାରରେ ମୋର ପ୍ରତିଦ୍ୱନ୍ଦୀ ହେବ । ଯାଅ । ନହେଲେ ମୋ ଶୁକର ଆସି ତମକୁ ନିକାଲି ଦେବ ।” ବିଜୟ ସିଂହ କହିଲେ ।

ଦେବଗୁପ୍ତ ଯାଇ କଳିଙ୍ଗର ରାଜଧାନୀରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ସେଠି ଜଣେ ଚିହ୍ନା ବେପାରୀ ତା’ର ଅବସ୍ଥା ଦେଖି ତା’ ପ୍ରତି ଦୟା କଲେ ଓ ତାକୁ ପୁଣି ଦେଇ ସାହାଯ୍ୟ କଲେ । ଦୁଇ ବର୍ଷ ଭିତରେ ଦେବଗୁପ୍ତ ପୂର୍ବାପେକ୍ଷା ବହୁତ ଲାଭ କଲା ଓ ସହରରେ ପ୍ରତିଷ୍ଠା ଲାଭ କଲା ।

ହଠାତ୍ ଦିନେ ଜଣେ ଭିକାରୀ ତାକୁ ସାକ୍ଷାତ୍ କରି ଶୁଣିଆ ମଇଳା କନା ଭିତରୁ ବାହାର କରି ମୁକୁଟଟିଏ ଦେଖାଇଲା ।

ଦେବଗୁପ୍ତ ତମକ ପଡିଲା । କାରଣ ତାହା ସେହି ଅଭୂତ ମୁକୁଟ । “ତମେ ଏହାକୁ ପାଇଲ କେଉଁଠାରୁ ?” ସେ ପଚାରିଲା ।

ଭିକାରୀ କୋଡ଼ ରୋକ କହିଲା, “ମୋତେ ଚିହ୍ନିପାରୁ ନାହିଁ ?” ଦେବଗୁପ୍ତ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି ତାକୁ ଚିହ୍ନିଲା । ସେ ବିଜୟ ସିଂହ । ହଠାତ୍ ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ ଦୁର୍ବିପାକରେ ସେ ସବସ୍ତ ହସାଇଥିଲା ।

“ବାବୁ ! ତମ ମୁକୁଟ ନିଅ । ମୋତେ ଯାହା ଖୁସି ଟଙ୍କା ଦେଇ ସାହାଯ୍ୟ କର ।” ବିଜୟ ସିଂହ କାକୁଡ଼ି ମିନତି କରି କହିଲା ।

“ବିଜୟ ସିଂହ ! ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ତମକୁ ଶୁକର ଦେଇ ବାହାର କରିଦେବି ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ ମୁକୁଟ ମୋର ଲେଡ଼ା ନାହିଁ । ତମେ ଏଠାରୁ ଯାଅ ।” ଏହା କହି ଦେବଗୁପ୍ତ ଘର ଭିତରକୁ ଯାଇ କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ରୁପ୍ ରହି ତା’ପରେ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣି କରି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, “ରାଜା ! ଦେବଗୁପ୍ତର ଏଭଳି ମତ୍ତଭ୍ରମ ହେଲା କାହିଁକି ? ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ରାଜ୍ୟର ପୋଷାକ, ଘୋଡ଼ା, ସବୁ କଣିକା ଭଳି ଅବସ୍ଥାରେ ଥିଲା । ଅଳ୍ପ

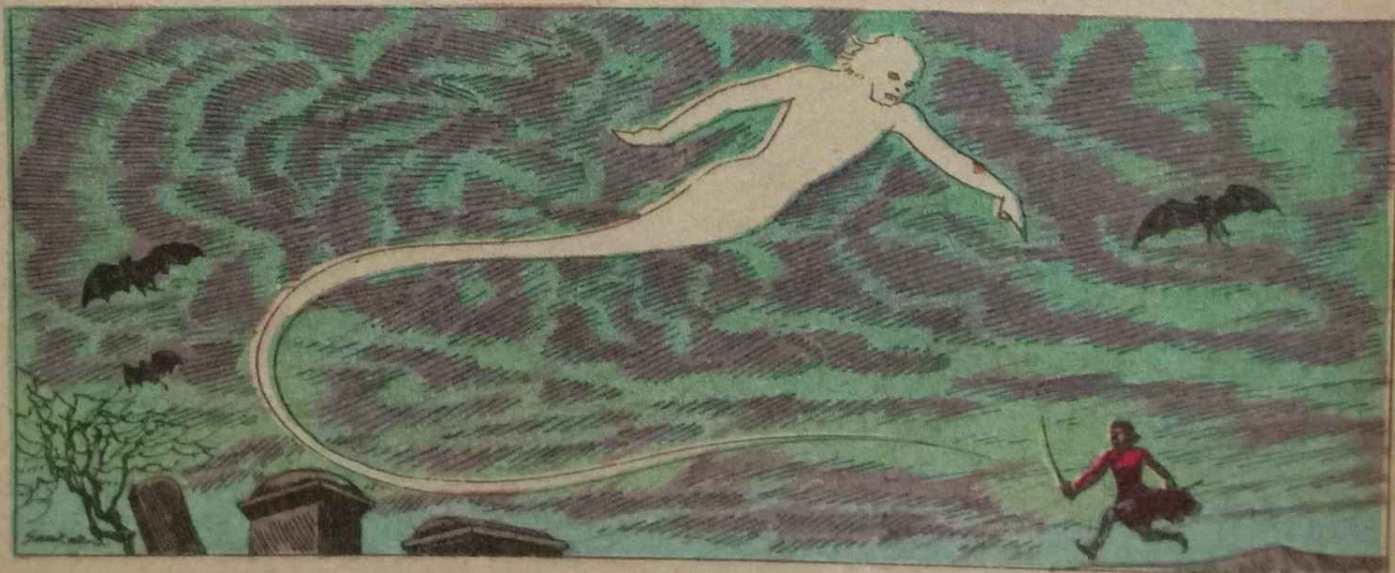

ଟଙ୍କାରେ ମୁକୁଟ ବି ପାଇ ଯାଇଥାନ୍ତା । ଯେଉଁ
ଆଶା ନେଇ ସେ ଏତେ କଷ୍ଟ କଲ, ଯାତନା
ସହ୍ୟ, ସେ ଆଶା ପୂରଣ ହେବାଭଳି ପରିସ୍ଥିତି
ସୃଷ୍ଟି ହେବା ବେଳକୁ ସେ କାହିଁକି ସୁଯୋଗକୁ
ଦୂରେଇ ଦେଲା ? ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର
ଦିଅ, ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି
ନିରୁତ୍ତର ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶୀର ହେବ
ସ୍ବଚ୍ଛବ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ରାଜା ବିହମାଙ୍କ
କହିଲେ, “ଦେବଗୁପ୍ତ ବୁଝିପାରିଥିଲା ଯେ ସେ
ମୁକୁଟ ଏକ ଅଭିଶପ୍ତ ସମ୍ପଦ । ତାକୁ ରଖି ତା’
ବାପା ଜୀବନ ସାରା ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଭିତରେ ରହିଲେ ।
ସେ ନିଜେ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ ବେପାରରେ ଯେତେ
ଆୟ କଲେ ବି ପରେ ପରେ ଯେଉଁଭଳି ଧକ୍କା
ପାଉଥାଏ, ତାହା ସେହି ମୁକୁଟ ସହ ଥିବା
ଅଭିଶାପ ଯୋଗୁଁ । ତେବେ ଗୋଟିଏ ଆହୁର
ଗୁପ୍ତ ରହସ୍ୟ ହେଲା, ଖାଲି ସେ ମୁକୁଟ ଯିଏ
ରଖିବ, ସେ ଯେ ଦୁଃଖ ପାଇବ, ସେକଥା

ନୁହେଁ । ଜହ୍ନର କିଛି ଦୁଃଖ ପାଇ ନଥିଲା । ଯିଏ
ସେ ମୁକୁଟର ଗୁଣ ଜାଣି ତାକୁ ରଖିବ, ସେହି
କଷ୍ଟ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣାର ଶିକାର ହେବ । ବିଜୟ ସିଂହ
ଯେ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମୁକୁଟର ଗୁଣ ଜାଣି ନଥିଲା, ସେ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତା’ର କିଛି କ୍ଷତି ହେଉ ନଥିଲା, କିନ୍ତୁ
ଜାଣିବା ପରେ ସେ ଭିଖାରୀ ହୋଇଗଲା । ଅସଲ
କଥା ହେଲା, ଦେବଗୁପ୍ତ ବିଜୟ ସିଂହ ଉପରେ
ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ନିମନ୍ତେହିଁ ତାକୁ ଦିନେ
ମୁକୁଟର ଗୁଣକଥା କହିଦେଇ ଆସିଥିଲା ।
ବିଜୟ ସିଂହ ଯେ ଦେବଗୁପ୍ତକୁ ମୁକୁଟ
ଫେରାଇବାକୁ ଆସିଥିଲା, ତାହା ମଧ୍ୟ ସେହି ଏକା
କାରଣରୁ । ବିଜୟ ସିଂହ ତାହା ଅଭିଶପ୍ତ ଚିଜ
ବୋଲି ଜାଣି ସାରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଦେବଗୁପ୍ତ
ଆଉ ସେଥିରେ ଧରା ଦେଲାନାହିଁ ।”

ରାଜା ବିହମଙ୍କ ଉତ୍ତରଦାନ ଶେଷ ହେବା
ମାତ୍ରେ ଶବ ସହ ଶବସ୍ଥିତି ବେତାଳ ତାଙ୍କ
କାନରୁ ଖସିଯାଇ ପୁନର୍ବାର ସେ ବୃକ୍ଷ
ତାଳରେ ଝୁଲି ପଡ଼ିଲା । (କଳ୍ପିତ)

ଶେଷ ମୁହୂର୍ତ୍ତର ସାଥୀ

ଅନେକ ଦିନ ତଳର କଥା । ଚୀନ୍‌ର ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଥାଏ ପାବନ୍ ନାମକ ଜଣେ ଗଣ୍ଡବ ଯୁବକ । ସେ ନିଜ ଚେଷ୍ଟାରେ ଅନେକ ପାଠ ପଢ଼ିଥାଏ, କିନ୍ତୁ ଜଣେ ଗଣ୍ଡବ ଗାଁରୁ ଯେତେ ପାଠ ପଢ଼ିଲେ ବା ତାକୁ କିଏ ଆଦର କରିବ ? ତା' କଥା ଜାଣିବ ବା କିଏ କପରି ?

ଦିନେ ସେ ଶୁଣିଲା କି ରାଜଧାନୀରେ ରାଜ-ସରକାରରେ ଗୋଟିଏ ବଡ଼ ପଦ ଖାଲି ପଡ଼ିଛି । ସିଏ ଗୋଟିଏ ପରୀକ୍ଷାରେ ଉତ୍ତୀର୍ଣ୍ଣ ହେବ, ସିଏ ସେହି ପଦଟି ପାଇବ ।

ପାବନ୍ ବହୁତ ଆଶା କରି ସହର ଅଭିମୁଖେ ଚାଲିଲା । ପ୍ରାୟ ଦୁଇଦିନର ବାଟ । ଘୋଡ଼ା ଗାଡ଼ି ଭଡ଼ା କରି ଯିବାଭଳି ସମତା ତା'ର ନଥାଏ । ତେବେ ପରୀକ୍ଷା ପୂର୍ବରୁ ରାଜଧାନୀରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇ ପାରିବ ଏ ଆଶା ତା'ର ଥାଏ ।

ଆଉ ପ୍ରାୟ ଓଳିକର ବାଟ ଅଛି, ପାବନ୍ ଦେଖିଲା, ନିର୍ଜନ ରାସ୍ତାରେ ଗୋଟିଏ ଯୁବକ ନିଜ ଗୁଡ଼ରେ ଢାତ ଦେଇ ବସିଛି । ପାବନ୍ ତା' ପାଖକୁ ଯାଇ ବୁଝିଲା, ଯୁବକଟି ଗୁଡ଼ରେ ଶ୍ଵାସଣ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଅନୁଭବ କରୁଥିଲା । ପାବନ୍ ତା' ପାଖରେ ବସି ପଡ଼ିଲା ଓ ତା'କୁ ହସ୍ତତ ଦେଲା । କିନ୍ତୁ କାହିଁରେ କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ଘଣ୍ଟାଏ ପରେ ଯୁବକଟି ମୃତ୍ୟୁ ବରଣ କଲା ।

ପାବନ୍ ଏବେ କରିବ କ'ଣ ? ଆଖପାଖରେ ଜଣେ ବି ଲୋକ ତା' ଆଖିରେ ପଡ଼ିଲେ ନାହିଁ । ସେ ଦେଖିଲା, ମୃତ ଯୁବକର ପୋଷାକ ମୁଣିରେ ବହୁତ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣମୁଦ୍ରା ରହିଛି । ସେ ସେଥିରୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବାହାର କରିନେଇ ପାଖ ଗାଁକୁ ଯାଇ ଗୋଟିଏ କବର ବାକ୍ସ କଣିଲା ଓ ତାକୁ ଧରି ପୁଣି ରାସ୍ତା ପାଖକୁ ଲେଉଟି ଆସି ଯୁବକକୁ ବାକ୍ସରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ମାଟି ଖୋଳି ସମାଧି

ଦେଲା । ସେ ସମୟ ଉପରେ ଗୋଟିଏ
ପୁଲତୋଡ଼ା ରଖି କହିଲା, “ହେ ବନ୍ଦୀ
ଆମ୍ଭା, ମୋ ଦେଲ ଯାହା ହୋଇ ପାରନ୍ତା, ମୁଁ
ତାହା କଲି । ସୁଟି ଥିଲେ ସମା କର ।” ଏହା
ପରେ ସେ ସହରରେ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲା । କିନ୍ତୁ
ସେତେବେଳକୁ ପରାସା ଆରମ୍ଭ ହୋଇଗଲାଣି ।

ଦୀର୍ଘନିଶ୍ଵାସ ଛୁଡ଼ି ସେ ପୁଣି ଗାଁ ଅଭିମୁଖେ
ଫେରିଲା । ସେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା, ଗୋଟିଏ ଘୋଡ଼ା
ତା’ ପଛେ ପଛେ ଚାଲୁଛି । ଜନସ୍ଥାନ ପ୍ରାନ୍ତର
ଭିତରେ ସେ ସେହି ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସି
ପଡ଼ିବା ମାତ୍ରେ ଘୋଡ଼ା ତାକୁ ନେଇଯାଇ
ଗୋଟିଏ ବିରାଟ କର ଆଗରେ ଫେରିଲା ଦେଲା ।
ସେ ଘରର ଲୋକମାନେ ଦୌଡ଼ି ଆସିଲେ ।

“ତମେ ଏ ଘୋଡ଼ା ପାଇଲ କେଉଁଠାରୁ ?”
ସେମାନେ ସନ୍ଦେହପୂର୍ଣ୍ଣ କଣ୍ଠରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।
ପାବନ୍ ସବୁ କହିଗଲା । ସେମାନଙ୍କ କଥାବାଣୀରୁ
ସେ ବୁଝିଲା, ଏ ଘୋଡ଼ା ସେହି ମୃତ ଯୁବକର ।
ଘୋଡ଼ାଟି ନିଶ୍ଚୟ ପାବନ୍‌କୁ ଅନୁସରଣ କରି

ସହର ଭିତରକୁ ଯାଇଥିଲା ଓ ପୁଣି ସହର
ଭିତରୁ ବାହାର ଆସିଥିଲା । ପାବନ୍ ତାକୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ
କରି ନଥିଲା । ଯୁବକର ପରିବାର ଓ ଗ୍ରାମ-
ବାସୀମାନେ ଧରିନେଇଥିଲେ ସେ ଯୁବକକୁ କେନ୍ଦ୍ର
ଟଙ୍କା ଲୋଭରେ ହତ୍ୟା କରିଛନ୍ତି । ସେମାନେ
ପାବନ୍‌କୁ ନେଇ ପଡ଼ିଆ ଭିତରକୁ ଚାଲି ଓ
ଘାଟା ପ୍ରାନ୍ତରେ ଖୋଳି ଯୁବକର ମୃତ ଦେହ
ପାଇଲେ । ପାବନ୍ ଯାହା କହିଥିଲା, ସେହି
ଅନୁସାରେ ଦେଖାଗଲା ବାସ୍ତବିକ ଯୁବକ ସାଥରେ
ନେଇଯାଇଥିବା ଅର୍ଥରୁ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ମୁଦ୍ରା
କମ୍ ଅଛି ।

ପାବନ୍ ସାଧୁତାରେ ସମସ୍ତେ ବିସ୍ମିତ
ହେଲେ । ଯୁବକର ପିତାମାତା କହିଲେ,
“ତମେ ଆମ ପୁଅର ଶେଷ ସମୟର ସାଥୀ ।
ଏଣିକି ତମେହିଁ ଆମର ପୁଅ ।”

ପାବନ୍ ତାହା ସ୍ଵୀକାର କଲା । କାଳହମ୍ପେ
ପାବନ୍ ଜଣେ ମହତ୍ ଓ ଜ୍ଞାନ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ
ଚାନ୍ଦ୍ର ସେ ପ୍ରଦେଶରେ ଖ୍ୟାତି ଲାଭ କଲା ।

ଏ ମାସର ଐତିହାସିକ ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ବ

ଗୁରୁ ଜାନକ

୧୯୭୯ ମସିହାର କାର୍ତ୍ତିକ (ନଭେମ୍ବର) ପୂର୍ଣ୍ଣିମା ଦିନ ପଞ୍ଚାବର ପେଉଁ ଗ୍ରାମରେ ନାନକ ଜନ୍ମଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ, ଆଜି ତାଙ୍କର ସ୍ମୃତିରେ ସେ ଗ୍ରାମର ନାମ ନାନକାନା ।

ବିଦ୍ୟାଳୟରେ ତାଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷକ ପେଟେ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଥିଲେ, ତାହାଠାରୁ ଅଧିକ ପ୍ରଶ୍ନ ସେ ଶିକ୍ଷକଙ୍କୁ ପଚାରିଥିଲେ । ସାଧାରଣତଃ ଇଣ୍ଡିଆ କ'ଣ, ସତ୍ୟ କ'ଣ ଏହିସବୁ ଥିଲା ତାଙ୍କର ପ୍ରଶ୍ନ । ତାଙ୍କୁ ଯେତେବେଳେ ଚଉଦ ବର୍ଷ, ତାଙ୍କ ବାପା ତାଙ୍କୁ ବାହା କରାଇଦେଇ ସୁଲତାନପୁର ପଠାଇ ଦେଲେ । ସେଠାରେ ସେ ଗୁରୁତ୍ବ କରି ଯାହା ଦରମା ପାଉଥିଲେ, ତା'ର ଅଧିକାଂଶ ଗରୀବ ଲୋକଙ୍କ ଭିତରେ ବିତରଣ କରି ଦେଉଥିଲେ । ଯାହାହେଉ, ସେ ଅଲଘନ ପରେ ଗୁରୁତ୍ବ ସ୍ବତଃ ଏଣେ ତେଣେ ଗୁଲ୍ ଲୋକଙ୍କୁ ବୁଝାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ଯେ ଭଗବାନ ଏକ ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ସବୁ ମଣିଷ ସମାନ । ସତ୍ୟ କୌଣସି ଗୋଟିଏ ଧର୍ମର ଏକଗୁଣିଆ ସମ୍ପଦ ନୁହେଁ । ଅନ୍ୟର ବିଶ୍ୱାସ ବା ଧର୍ମକୁ ସମ୍ମାନ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ପରମେଶ୍ୱରଙ୍କ ଉପରେ ବୁଝାନ୍ତ ବିଶ୍ୱାସ ରଖିବା ହେଲା ନାନକଙ୍କ ଶିକ୍ଷାର ମୂଳ କଥା ।

ସେ ଶେଷ ଜୀବନରେ ବ୍ୟାସ ନଦୀ କୂଳରେ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ପୁରଠାରେ ରହୁଥିଲେ । ତାଙ୍କ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଯେ ହେଲା ଶିଖ ଧର୍ମର ଲିଙ୍ଗ । ସବୁଦିନ ବର୍ଷ ବୟସରେ ସେ ପ୍ରାଣ ତ୍ୟାଗ କଲେ । ଉତ୍ତମ୍ବ ହୁୟ ଓ ମୁସଲମାନମାନେ ନିଜ ନିଜ ମତ ଅନୁସାରେ ତାଙ୍କ ସହାର କରିବାକୁ ଜିଦ୍ କରୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଆଚରଣ କାହା ଦେବା ବେଳକୁ କେତେକ ଫୁଲଛଡ଼ା ଭିତରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ । ସେହି ଫୁଲ ରଖିବାକୁ ଗୁଲ୍ ଘଳ ଭାଗ କରିନେଲେ ।

ସେ କିଏ ?

ଅନ୍ଧାର ଗୁଡ଼ି । ଯୁବକଟିଏ ଏକାକୀ ହୃଦୟ କୂଳରେ ଥିବା କାଳୀ ମନ୍ଦିରରେ ପଶି କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଦେବାଙ୍କୁ କହିଲା, “ଆଜି ଯେଉଁ ଅପମାନ ପାଇଲି, ତା'ପରେ ମୋର ଜୀବନ ପ୍ରତି କୌଣସି ଆକର୍ଷଣ ନାହିଁ । ବର୍ତ୍ତମାନ ମୁଁ ଏଇ ହୃଦରେ ପ୍ରାଣ ହାରିବି ।”

“ସେ କାମ କର ନା । ଆତ୍ମହତ୍ୟା କଲେ ଆତ୍ମର ଶ୍ରେଣୀ କିଛି ଭେଗିବୁ ।” ଏକ ଦିବ୍ୟ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଶୁଣାଗଲା ।

“ମା ! ତା'ହେଲେ ମୋତେ ପଣ୍ଡିତ କରିଦିଅ ।” ଯୁବକ ପ୍ରାର୍ଥନା କରି କହିଲା ।

“ସୁଅ ! ତୋ ଚେତନା ଏଡ଼େ କଞ୍ଚା ଯେ ପଣ୍ଡିତ ହେବା ପାଇଁ ଅନ୍ତତଃ ସାତ ଜନ୍ମ ଲାଗିବ ।” ଦିବ୍ୟ କଣ୍ଠସ୍ୱର ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ତା'ହେଲେ ମୁଁ ମରିବି ।” ଯୁବକଟିଏ ଏହା କହି ହୃଦୟକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବା ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହେଲା ।

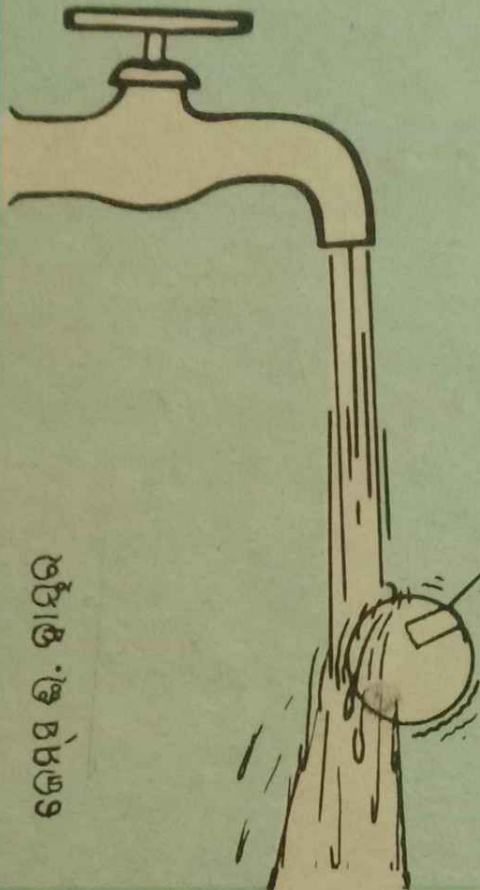
ଦେବା ତାକୁ ଶାନ୍ତ କଲେ । ସେଇଠି ସାତଥର ମରି ଯୁବକ ସାତଥର ପ୍ରାଣ ପାଇଲା । ଏହିପରି ଭାବରେ ସାତ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ସାତଜନ୍ମ ବିତାଇ ସେ ପଣ୍ଡିତ ବନି ମନ୍ଦିର ବାହାରକୁ ଆସିଲା ।

କିନ୍ତୁଦନ୍ତର ଏ ଯୁବକ କିଏ ?

(ଅକ୍ଷୟ ପୃଷ୍ଠାରେ ଉତ୍ତର)

ବିଜ୍ଞାନର ଆନନ୍ଦ ଆକର୍ଷଣ

ଜେମ୍ସ୍ ଭ. ହାମ୍ବର

ପ୍ରଶ୍ନାଳୀ

ଗୋଟିଏ ପିଙ୍ଗ୍‌ପଙ୍ଗ୍ ବଲ୍‌କୁ ଟେବ୍ (ଅଠା କାଗଜ) ଦ୍ଵାରା ଖଣ୍ଡିଏ ସୁତାରେ ସଲଗ୍ନ କର । ବଲ୍‌ଟିକୁ ଜଳ ଧାରା ମୁହଁରେ ଧର । ନିଜ ହାତକୁ ଧୀରେ ଧୀରେ ଜଳଧାରାର ଗୋଟିଏ କଡ଼କୁ ନେଇଯାଅ । ବଲ୍‌ଟିକୁ ଜଳଧାରା ଆକର୍ଷଣ କଲୁ ଉଚ୍ଛି ମନେ ହେଉଛି କି ? ବଲ୍‌ଟି ଜଳଧାରା ଭିତରେ ଅଧାଅଧୁ ରହୁଛି କି ?

କାହିଁକି ଏପରି ହେଉଛି :

ବଲ୍ ନିଷ୍ଠୁର୍ ଜଳଧାରା ଦ୍ଵାରା ଆକର୍ଷିତ ହେବାର ଦେଖାଯିବ । କାରଣ ଜଳଧାରା ବଲ୍‌ଟି ଉପରେ ଯେତେକ ଗୁଣ ଦେବ, ତା'ରୁ ଅଧିକ ଗୁଣ ଦେବ ପବନ-ବଲ୍‌ଟିର ଅନ୍ୟ ଅଂଶ ଉପରେ ।

ଯେତେବେଳେ ପାଣି ଅଧିକ ବେଗରେ ପଡ଼ିବ, ସେତେବେଳେ ବଲ୍‌ଟିକୁ ଜଳଧାରା ଭିତରୁ ବାହାର କରିନେବା ପାଇଁ ବେଶି ଯୋର୍ ଦେବାକୁ ହେବ କି ? ପାଣିର ବେଗ କମିଗଲେ କ'ଣ ହେବ ? ସବୁରୁ ଅଧିକ ବେଗରେ ପାଣି ଗୁଡ଼ିଲେ ତହିଁ ଭିତରୁ ବଲ୍‌କୁ ବାହାର କରିନେବାକୁ କେତେବେଳେ ଲାଗିବ ?

ପିଙ୍ଗ୍‌ପଙ୍ଗ୍ ଭଳି ଅନ୍ୟ ବଲ୍‌ମାନଙ୍କ ସେହିରେ ଠିକ୍ ଏଇଆ ହେବ କି ?” ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖ ।

ଯଦି ଗୁଡ଼ା କଡ଼ରେ ଗୋଟିଏ ପବନ-ଭର୍ତ୍ତି ବେଲ୍‌କୁ ବା ଖଣ୍ଡିଏ କାଗଜ ପତ୍ତିଧିକ, ତେବେ ସେ ଗୁଡ଼ାଦେଇ କାର୍‌ଟିଏ ଟିକା ମାଡ଼େ ବେଲ୍‌କୁ ବା କାଗଜ ସେଆଡ଼େ ଆକର୍ଷିତ ହୋଇ-ଯିବାର ସମ୍ଭାବନା ଅଛି । କାହିଁକି, ସେକଥା ଏବେ ବୁଝି ହେଉଛି ତ ?

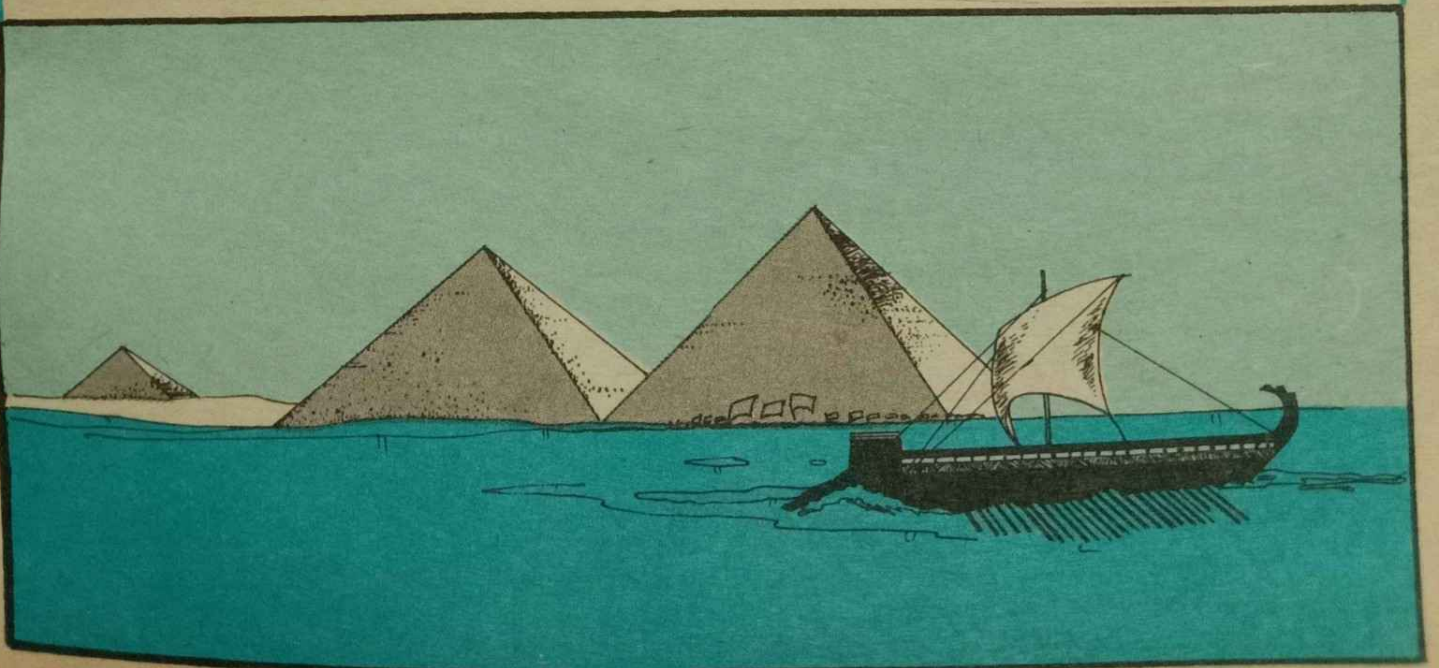

ପିରାମିଡ୍

ପାଞ୍ଚ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ତଥା ତା' ଆଗରୁ ମଧ୍ୟ ଭଜିପାଟ ବା ମିଶର ଦେଶ ଉପରେ ଯେଉଁ ରାଜା-ମାନେ ରାଜୁତି କରୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଫାରେ ବୋଲି କୁହାଯାଉଥିଲା । ଫାରେ ମରିଗଲେ ତାଙ୍କ ଦେହ ଉପରେ ଏକ ପ୍ରକାର ଔଷଧ ବୋଲି ତାକୁ ଗୋଟିଏ ଶବାଧାର (କର୍ମିନ୍)ରେ ରଖାଯାଉଥିଲା । ସେ ଶବାଧାର ଯେଉଁ କବରରେ ରହୁଥିଲା, ତାହା ଉପରେ ଦିଶାଳ ପଥର ଲମ୍ପାଉଥିଲା ନିର୍ମାଣ କଷ୍ଟ ହେଉଥିଲା । ଏହାହିଁ ପିରାମିଡ୍ । ଏହାର ଭିତ୍ତି ଗୁରୁକୋଣ ଦିଶିଛି । ଉପରକୁ କ୍ରମେ ଏହାର ଗୁରୁକାନ୍ତ ସବୁ ହୋଇ ଗୋଟିଏ ବନ୍ଦୁରେ ଶେଷ ହୋଇଥାନ୍ତି ।

କାଇରୋ ନଗରର ଅଦୂରରେ ତିନୋଟି ବଡ଼ ପିରାମିଡ୍ ଦେଖିବାକୁ ମିଳେ । ତହିଁ ଭିତରେ ସବୁଠୁଁ ବୃହତ୍ ଓ ପୁରାତନ ହେଲା ଫାରେ ଖୁଫୁଙ୍କ କବର ଉପରେ ନିର୍ମିତ ପିରାମିଡ୍ । ଏ ଗୋଟିକ ମଣିଷ ଦ୍ଵାରା ନିର୍ମିତ ସବୁଠାରୁ ବଡ଼ ଲମ୍ପାଉଛି । ଯେତିକି ସ୍ଥାନ ଏହା ମାଡ଼ି ବସିଛି, ତହିଁ ଭିତରେ ରୋମର ସେଣ୍ଟ୍ ପିଟର୍ସ ଗାର୍ଡିଆ, ଲଣ୍ଡନ୍ର ଡେବିଡ୍ ମିନିଷ୍ଟାର ଗାର୍ଡିଆ ପାଇଁ ଥାନ ହୋଇଯାନ୍ତି । ୪,୬୦୦ ବର୍ଷ ତଳେ ଏକ ଲକ୍ଷ ଶ୍ରମିକ ଓ ମିସ୍ତ୍ରୀ କୋଡ଼ିଏ ବର୍ଷ କାଳ ଲାଗି ଏ ପିରାମିଡ୍ ନିର୍ମାଣ କରିଥିଲେ ।

ଆଜିର ଜଣେ ଲେଖକ କହୁଛନ୍ତି, ଏ ଯୁଗର ସବୁ ବିଜ୍ଞାନ ଓ ବୈଜ୍ଞାନିକ ବିଦ୍ୟା ଖଟାଇ ମଧ୍ୟ ମଣିଷ ଖୁଫୁଙ୍କ ପିରାମିଡ୍ ଭଳି ଲମ୍ପାଉଛି ଏ ବନାଇ ପାରିବ କି ନା ସନ୍ଦେହ ।

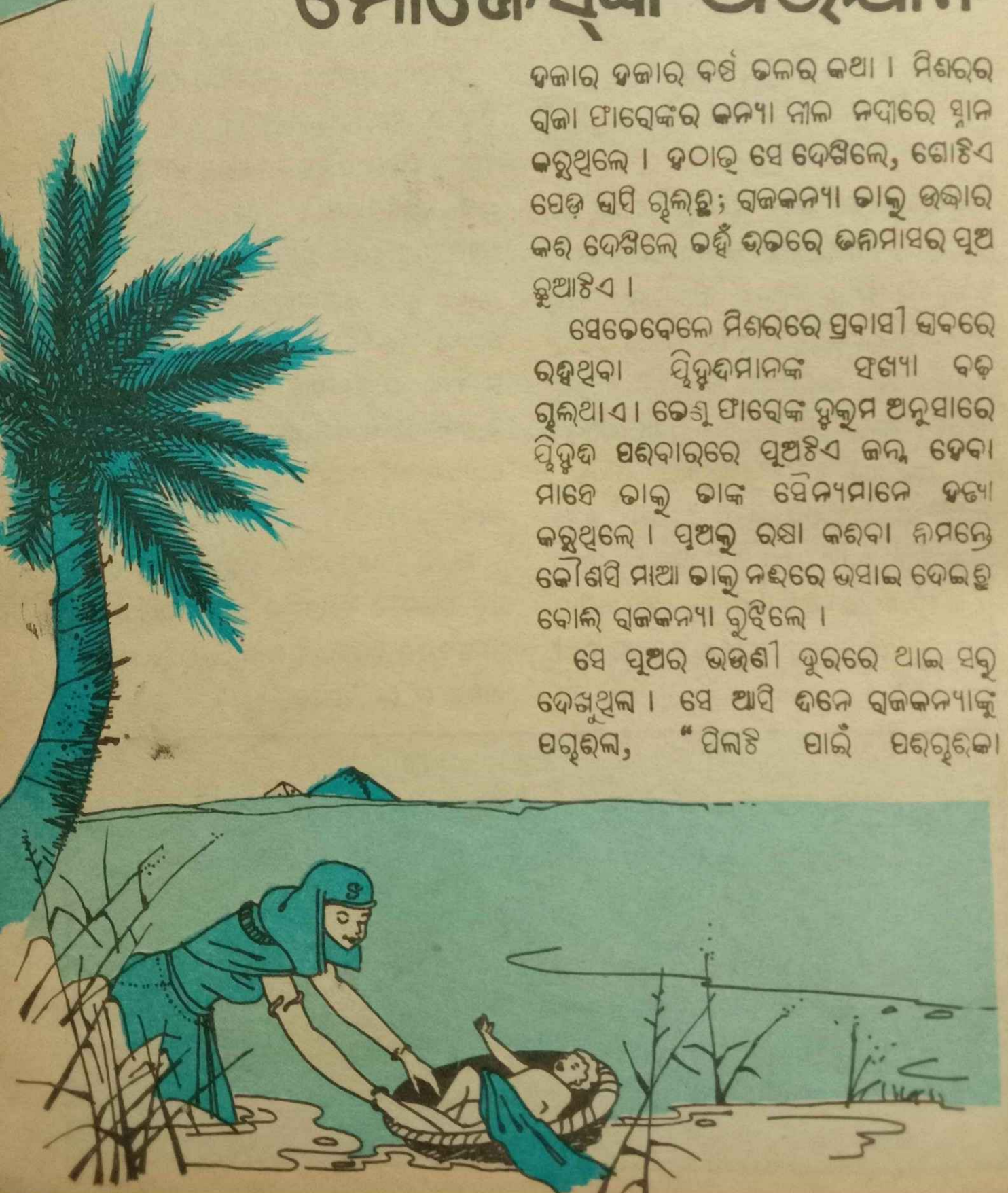

ମୋଜେସଙ୍କ ଅଭିଯାନ

ହଜାର ହଜାର ବର୍ଷ ତଳର କଥା । ମିଶରର
ରାଜା ଫାରେଙ୍କର କନ୍ୟା ନୀଲ ନଦୀରେ ସ୍ନାନ
କରୁଥିଲେ । ହଠାତ୍ ସେ ଦେଖିଲେ, ଗୋଟିଏ
ପେଡ଼ି ଭାସି ଚାଲିଛି; ରାଜକନ୍ୟା ତାକୁ ଉଦ୍ଧାର
କରି ଦେଖିଲେ ତହିଁ ଭିତରେ ତନିମାସର ପୁଅ
ଛୁଆଟିଏ ।

ସେତେବେଳେ ମିଶରରେ ପ୍ରବାସୀ ଭାବରେ
ରହୁଥିବା ଯିହୁଦୀମାନଙ୍କ ସଖ୍ୟା ବଢ଼ି
ଗୁଲିଥାଏ । ତେଣୁ ଫାରେଙ୍କ ହୃଦୟ ଅନୁସାରେ
ଯିହୁଦୀ ପରିବାରରେ ପୁଅଟିଏ ଜନ୍ମ ହେବା
ମାତ୍ରେ ତାକୁ ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନେ ହତ୍ୟା
କରୁଥିଲେ । ପୁଅକୁ ରକ୍ଷା କରିବା ନିମନ୍ତେ
କୌଣସି ମାଆ ତାକୁ ନଈରେ ଭସାଇ ଦେଇଛି
ବୋଲି ରାଜକନ୍ୟା ବୁଝିଲେ ।

ସେ ପୁଅର ଭଉଣୀ ଦୂରରେ ଥାଇ ସବୁ
ଦେଖୁଥିଲା । ସେ ଆସି ଦିନେ ରାଜକନ୍ୟାକୁ
ପଚାରିଲା, “ପିଲାଟି ପାଇଁ ପରିଚାରିକା

ଦରକାର ?” ରାଜକନ୍ୟା ପିଲାଟିକୁ ପାଲିବାର ଦାୟିତ୍ୱ ସେହି ଝିଅକୁ ଦେଲେ । ଭଉଣୀ ତା’ ଟିକି ଭାଇକୁ ନିଜ ଦରକୁ ମାଆ ପାଖକୁ ନେଇ ଆସିଲା—କିନ୍ତୁ ଘୁଅଟି ଆସିଲା ଖୋଦ୍ ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ପୋଷ୍ୟପୁତ୍ର ରୂପେ ! ଅତଏବ ସେ ନିର୍ଭୟରେ ବଢ଼ିଲା ।

ଯୁଦ୍ଧଦିନମାନଙ୍କ ଉପରେ ମିଶର ବାସୀମାନେ ପ୍ରବଳ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କୁ ହୀତଦାସ ରୂପେ ଶତାଇବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସାମାନ୍ୟ ଭୂଲ୍, ଘୁଟି ପାଇଁ ଯଲ୍ଲଣା ବା ମୃତ୍ୟୁ ଦଣ୍ଡ ଦେଉଥିଲେ । ବାଇବେଲ୍ ରୁ ଜଣାଯାଏ, ଦିନେ ଏକ ନିର୍ଜନ ସ୍ଥାନରେ ମୋଜେସ୍ ଦେଖିଲେ ଗୋଟିଏ ବୁଢ଼ାରେ ନିଆଁ ଜଳୁଛି ଅଥଚ ବୁଢ଼ାର କିଛି କ୍ଷତି ହେଉନାହିଁ । ସେହି ନିଆଁରୁ ଆବଦ୍ଧ ହେଲେ ଇଶ୍ୱର । ସେ ମୋଜେସ୍ କହିଲେ କି ସେ ଯୁଦ୍ଧଦିନ ଜାତର ନେତୃତ୍ୱ ନିଅନ୍ତୁ । ଇଶ୍ୱର ମୋଜେସ୍ କୁ ଏପରି କିଛି ଗୁଣ ଦେଲେ, ଯାହା ଫଳରେ ସେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରେ ବିଶ୍ୱାସ ଉତ୍ପନ୍ନାଇ ପାରିବେ ।

ମୋଜେସ୍ ଫାରେଙ୍କୁ କହିଲେ କି ତାଙ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ମିଶର ଛାଡ଼ି ଚାଲି ଯିବାପାଇଁ ଅନୁମତି ମିଳୁ । ଫାରେ କିନ୍ତୁ ଶୁଣିଲେ ନାହିଁ । ମୋଜେସ୍ ଗୋଟାଏ ପରେ ଗୋଟାଏ ଅତ୍ୟୁତ କାଣ୍ଡ କଲେ । ତାଙ୍କ କହିବା ଅନୁସାରେ ନୀଳ ନଦୀର ପାଣି ରକ୍ତ ହୋଇଗଲା ଦେଶଯାକ ବେଙ୍ଗ, ଝିଞ୍ଜିକା ଓ ଉଙ୍କୁଣୀରେ ଭର୍ତ୍ତି ହୋଇଗଲା । ଭୀଷଣ ବାତ୍ୟାରେ ଦେଶର ଫସଲ ଧ୍ୱଂସ ହେଲା । ପରେ ପରେ ଦେଶାଦେଇ ମହାମାରୀ । ପୁଣି ମିଶରୀୟ ପରିବାର ସବୁର ପ୍ରଥମ ସନ୍ତାନମାନ ମରିବାକୁ ଲାଗିଲେ ।

ତେବେ ଯାଇ ଫାରେ ଯୁଦ୍ଧଦିନମାନଙ୍କୁ ମିଶର ଛାଡ଼ିବା ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଲେ ।

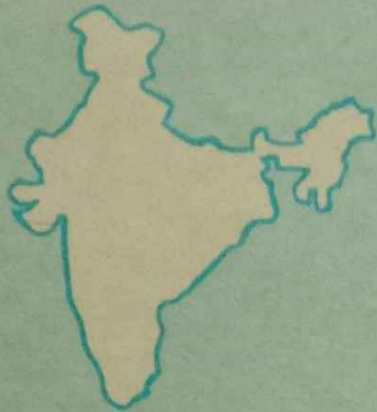
ମୋଜେସ୍ ସେମାନଙ୍କୁ ଇସ୍ରାଏଲ ଅଭିମୁଖେ ନେଇଗଲେ । ଆଗରେ ପଡ଼ିଲା ଲେହ୍ୱିତ ସାଗର । ତା’ର ଜଳସ୍ତରୀ ଦୁଇଭାଗ ହୋଇ ଯାଇ ମୋଜେସ୍ ଓ ତାଙ୍କ ଲୋକଙ୍କୁ ସେପାରକୁ ଯିବାକୁ ବାଟ ଦେଲା, କିନ୍ତୁ ପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ବାଧ୍ୟ କରି ମିଶର ଫେରିବା ନେବାକୁ ଆସୁଥିବା ଫାରେଙ୍କୁ ସୈନ୍ୟମାନେ ସେ ବାଟରେ ଗୋଡ଼ ଦେବା ମାତ୍ରେ ଜଳସ୍ତରୀ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଉଜାଡ଼ି ପଡ଼ିଲା । ସେମାନଙ୍କର ସଲ୍ଲୀ ସମାଧି ହେଲା ।

ଯୁଦ୍ଧଦିନମାନେ ଇସ୍ରାଏଲ୍ରେ ପହଞ୍ଚିଲେ, କିନ୍ତୁ ସେ ଦେଶର ସୀମାନ୍ତରେ ପାଦଦେବା ପୂର୍ବରୁ ମୋଜେସ୍ ଶେଷ ନିଃଶ୍ୱାସ ଜାଣି କଲେ ।

ଏହି ଦୃଶ୍ୟକୁ ଆଂଶିକ ଇତିହାସ ବୋଲି ବିଶ୍ୱାସ କରାଯାଏ । ଏହି ଘଟଣାରୁ ଜନ୍ମନେଲା ଏକ ନୂତନ ଦେଶ ।

ଭାରତର ଇତିହାସ
ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟିପାତ
କରାଯାଉ

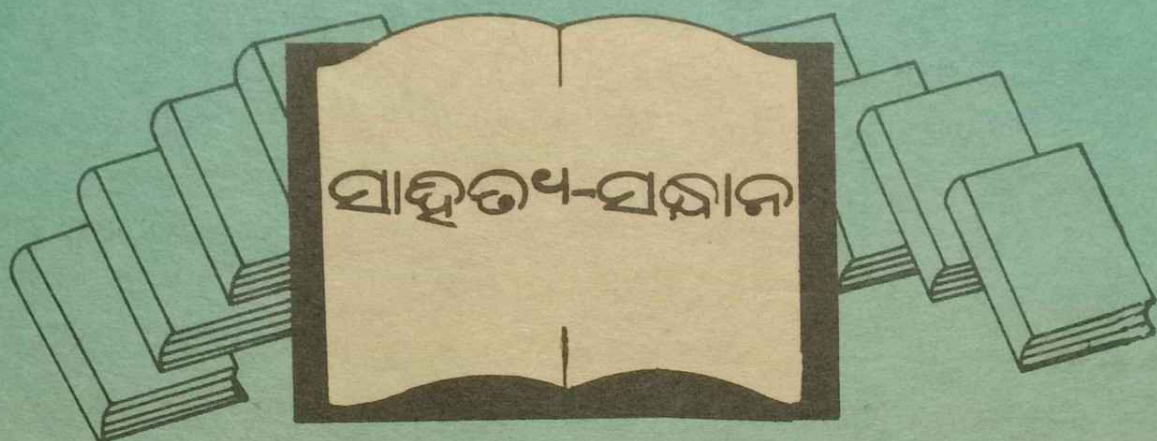
୧. କେଉଁ ପ୍ରାଚୀନ ନଗରର ନାମ ଦୁଃଶିର ନଇର ନାମରୁ ଆସିଛି ?
(କ) ସେ ଦୁଇ ନଇର ନାମ କ'ଣ ?
(ଖ) କେଉଁ ଚୂଡ଼ାଘର ନଦୀ ସହ ସେ ଦୁହେଁ ଯୁକ୍ତ ?
(ଗ) ସେ ନଗର କାହିଁକି ବିଖ୍ୟାତ ?
୨. କେଉଁ ଭାରତ-ବିଜେତା ତାଙ୍କ ମାତୃବୀ ଅନୁସାରେ ନିଜ ପରିଚୟ ବଦଳ କରୁଥିଲେ ?
(କ) କେବେ ସେ ଭାରତକୁ ଆସିଥିଲେ ?
(ଖ) ସେ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ କରୁଥିବା ବଣର ନାମ କ'ଣ ?
(ଗ) ତାଙ୍କର ସବୁଠୁ ବିଖ୍ୟାତ ପୂର୍ବପୁରୁଷଙ୍କ ନାମ କ'ଣ ?
୩. ଆକବରଙ୍କ ରାଜତ୍ବର ବିବରଣୀ ଦେଇଥିବା ବନ୍ଧୁର ନାମ କ'ଣ ?
(କ) କିଏ ତା'ର ଲେଖକ ?
(ଖ) ସେ ଲେଖକଙ୍କର ଅନ୍ୟ ବନ୍ଧୁର ନାମ କ'ଣ ? ପ୍ରଥମ ବନ୍ଧୁ ତା'ର ପାର୍ଥକ୍ୟ କ'ଣ ?
୪. ପ୍ରାଚୀନ କାଳରେ କେଉଁ କେଉଁ ବିଖ୍ୟାତ ରାଜବୀର ଦକ୍ଷିଣ ଭାରତ ଉପରେ ରାଜତ୍ବ କରୁଥିଲେ ?

ବିଜ୍ଞାନ, ଆବିଷ୍କାର, ଉଦ୍ଭାବନ ତଥ୍ୟ

୧. ନିଅନ୍ ଆଲ୍‌ଅର ଉଦ୍ଭାବନ କେବେ ଓ କାହାଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା ?
୨. ଗୋଟାଏ ବକ୍ରପାତରେ କେତେ ବିଦ୍ୟୁତ୍ ଖର୍ଚ୍ଚ ହୁଏ ?
୩. ବିଶ୍ୱଜଗତର ବୟସ କେତେ ?
୪. ଦୂରବାକ୍ଷର ଉଦ୍ଭାବନ କେବେ ଓ କାହାଦ୍ୱାରା ହୋଇଥିଲା ?
୫. ପୃଥିବୀଠାରୁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ସବୁବେଳେ ସମାନ ଦୂରତ୍ବରେ ଥାଏ କି ?
୬. ଉଡ଼ନ୍ତା ଥାଳିଆ କେବେ କେବେ ବେଶି ସଂଖ୍ୟାରେ ଦେଖାଯା'ନ୍ତି କି ?
୭. କେଉଁ ଦେଶରେ ସବୋଧକ ସଂଖ୍ୟକ ସମ୍ବାଦପତ୍ର ପ୍ରକାଶ ପାଏ ?
୮. ମଣିଷ ହାତର ଏକ ବର୍ଗଇଞ୍ଚ ସ୍ଥାନରେ କେତେ ଡିଗ୍ରି ରହୁଥିବାବେଳେ ?
୯. ପାଣି ନ ପିଇ ଓଷ୍ଠାରୁ ଅଧିକ କାଳ ରହୁଥିବାବେଳେ କେଉଁ ପ୍ରାଣୀ ?
୧୦. କେଉଁ ପ୍ରାଣୀର ଗନ୍ଧ ମାଇଲ୍‌ଏ ଦୂରରୁ ବାରିହୁଏ ?

(.....ଉତ୍ତର ପୃ : ୮ରେ)

୧. ସବୁଠାରୁ ଅଧିକ ଲୋକ କେଉଁ ଭାରତୀୟ ପୋଥି ପଢ଼ନ୍ତି ?
 (କ) ସେ ପୋଥିରେ କେତେ ଅଧ୍ୟାୟ ରହିଛି ?
 (ଖ) ସେ ପୋଥି କେଉଁ ବହିର ଅଂଶ ବିଶେଷ ?
 (ଗ) ତା'ର ଲେଖକ କିଏ ?
୨. କେଉଁ ବିଶ୍ୟାତ ଭାରତୀୟ ନାଟ୍ୟକାର ଓ କବିଙ୍କ ମୂଳ ନାମ ଅଜ୍ଞାତ ?
 (କ) ସେ ମୂଳ ନାମ ବଦଳରେ ଅନ୍ୟ ନାମ ନେଲେ କାହିଁକି ?
 (ଖ) ତାଙ୍କ ରଚିତ ନାଟକ ସବୁ କ'ଣ ?
 (ଗ) ତାଙ୍କ ରଚିତ କାବ୍ୟ ସବୁ କ'ଣ ?
୩. ଗୋଟିଏ ପ୍ରାଚୀନ ବହି ଅନୁସାରେ ଜଣେ ନାଗର ଅଭିଶାପରେ ଏକ ସହର ଜଳିଯାଇଥିଲା । କେଉଁ ସହର ?
 (କ) ସେ ନାଗ କିଏ ?
 (ଖ) ସେ ବହିର ନାମ କ'ଣ ? ଲେଖକ କିଏ ? କେଉଁ ଭାଷାରେ ଓ କେବେ ତାହା ଲେଖା ହୋଇଥିଲା ?

.....ଉତ୍ତର ପୃ : ୮ରେ

ଗୋଟିଏ ଶବ୍ଦ : ଭାରତର ସବୁ ଭାଷାରେ !

ଓଡ଼ିଆ : ଶୁଦ୍ଧ ; ଅସମିୟା : ଶୁଦ୍ଧ ; ବଙ୍ଗଳା : ଶୁଦ୍ଧ ; ଇଂରାଜୀ : ଶୁଦ୍ଧ ;
 ଟୁକରାବି : ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ; ହିନ୍ଦି : ଶୁଦ୍ଧ ; କନ୍ନଡ଼ : ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ; କାଶ୍ମିରୀ : ସାଗିର୍ଦ୍ଧ ;
 ମାଲୟାଲମ : ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ; ମାଗଧି : ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ; ପଞ୍ଜାବୀ : ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ;
 ସଂସ୍କୃତ : ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ; ସିନ୍ଧି : ସାଗିର୍ଦ୍ଧ ; ତାମିଲ୍ : ମାନବନ ;
 ତେଲୁଗୁ : ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ ; ଉର୍ଦ୍ଦୁ : ତାଲିକଲ୍ ମ୍ ।

ତୁମେ କ'ଣ ନିଶ୍ଚିତ

- * ସେ ଆର୍ଯ୍ୟମାନେ ଭରତ ବାହାରୁ ଭରତ ଭିତରକୁ ଆସିଥିଲେ ?
- * ସେ କଳମ୍ବସୁଁ ଆମେରିକାରେ ପହଞ୍ଚିଥିବା ପ୍ରଥମ ବଦେଶୀ ?
- * ସେ ପେଟରେ ମୁଣିଟିଏ ଥିବା ଏକମାତ୍ର ପ୍ରାଣୀ ହେଲା କଙ୍ଗାରୁ ?

ନା !

- * ଏ ତତ୍ତ୍ୱ ଆନ୍ତାଜ ମାତ୍ର । ଏହାର କୌଣସି ପ୍ରମାଣ ନାହିଁ ।
- * ନା, ନରଓଡ଼୍‌ରୁ ଯାଇ ଲକ୍ଷ୍ ଏରିକ୍ ସନ୍ ୨୦୦୦ ଖ୍ରୀଷ୍ଟାବ୍ଦରେ ଆମେରିକାରେ ପହଞ୍ଚିଥିଲେ ।
- * ନା, କଙ୍ଗାରୁ ଭଳି ପେଟରେ ମୁଣିଥିବା ପ୍ରାଣୀ ଆଦୂର ଅଛନ୍ତି, ଯଥା କୋଆଲା ଭଳି, ଅପୋସାମ୍ ଏବଂ ଓମ୍‌ସାଟ୍ ।

ଅନ୍ୟନ୍ୟ ଉତ୍ତର

ସେ କିଏ ?

କାଳିଦାସ । କିମ୍ବଦନ୍ତ ଅନୁସାରେ ସେ ଅତ୍ୟନ୍ତ ସରଳ ମଣିଷ ଥିଲେ । ଜଣେ ରଜକୁମାରୀ ସବୁଠାରୁ ବଢ଼ି ସୁବକ୍ତାବଳୀ ବାବୁ ହେବେ ବୋଲି ଜିଦିକରି ଜଣକ ପରେ ଜଣେ ପ୍ରାର୍ଥୀଙ୍କୁ ନାପସନ୍ଦ କରନ୍ତେ କେତେ-କେତେ ହତାଶ ପଣ୍ଡିତ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବା ନିମନ୍ତେ ବାହାରିଲେ । ସରଳ କାଳିଦାସଙ୍କୁ (ତାଙ୍କ ମୂଳନାମ ଜଣାନାହିଁ) ନିପଟ ଓଲଟି ବୋଲି ଭାବି ସେମାନେ ତାଙ୍କୁ ନେଇ ରଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରତାରଣ କର ବୋଲି କହିଲେ । ଶୀଘ୍ର ରଜକୁମାରୀ ସେକଥା ଦୁଃସ୍ୱପ୍ନ ଭାବି ଅପମାନ ଦେଲେ । ଗାନ୍ଧାର ବାକି ଅଂଶ ତ ଜାଣିଛ !

ଉତ୍ତରାସ

୧. ବାବୁଗଣୀ (କ) ବରୁଣ ଓ ଅସୀ (ଖ) ଗଙ୍ଗା (ଗ) ବିଶ୍ୱନାଥ ନାମରେ ବିଦିତ ଶିବଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଯୋଗୁଁ ।

୨. ବାବର । ସେ ତାଙ୍କ ମଙ୍ଗୋଲ ମାତୃ-ବଂଶ ଅନୁସାରେ ମୋଗଲ୍ ବୋଲି ପରିଚିତ (କ) ୧୫୨୭ରେ (ଖ) ମୋଗଲ୍ ବଂଶ (ଗ) ଚେଙ୍ଗିଜ୍ ଖାଁ ।

୩. ଅକବରନାମା (କ) ଆବୁଲ ଫଜଲ,

(ଖ) ଆଇନ୍-ଉ-ଆକବର । ଏ ଦ୍ୱିତୀୟ ବହୁଟି ଆକବରଙ୍କ ଶାସନ କାଳର ପର-ସଂଖ୍ୟାନ ଓ ତଥ୍ୟକୁ ନେଇ ଲେଖା ।
୪. ଶ୍ରେକ, ଦାଣ୍ଡ୍ୟ ଓ ଚେର ।

ବିଜ୍ଞାନ

୧. ଫରସୀ ବୈଜ୍ଞାନିକ ଜର୍ଜ କୁର୍ଡ୍ ।
୧୮୧୦ ମସିହାର ଡିସେମ୍ବର ୩ ତା : ରେ ଦ୍ୟାରିସ୍ ମୋଟର ପ୍ରଦର୍ଶନରେ ତାଙ୍କ ଉଦ୍ଭାବିତ ଆଲୋକ ପ୍ରଥମେ ଜନ-ସାଧାରଣ ଦେଖିଲେ ।

୧. ୨,୨୫୦ ନିୟୁଟ୍ କିଲୋଓମିଟର ବୟସ୍କ ଶକ୍ତି ।
୩. ୧୫ ରୁ ୧୦ ବିଲିଅନ୍ ବର୍ଷ ।

୪. ମିଡ୍‌ଲ୍‌ବାର୍ଗର ଜଣେ ତତ୍ତ୍ୱମା ଦୋକାନୀ ହାନସ୍ ଲିପାର୍‌ସେ ଏହାର ଉଦ୍ଭାବକ ଭାବେ ପରିଚିତ । କିନ୍ତୁ ଅସଲ ଉଦ୍ଭାବକ ଗୁଡ୍‌ଡାଏ ଲେନ୍‌ସ୍ ନେଇ ଖେଳୁଥିବା ତାଙ୍କ ଦୋକାନର ଗୁରୁର ପିଲାଟିଏ ।

୫. ନା, ଶୀତ କାଳରେହିଁ ସୂର୍ଯ୍ୟ ପୃଥିବୀର ନିକଟତର ହୋଇଥାଏ । ବ୍ୟବଧାନ ତନ ନିୟୁଟ୍ ମାଇଲ୍ କମିଯାଏ ।

୬. କାରଣ ଯାହା ହେଉନା କାହିଁକି, ଶୁକ୍ଳଗ୍ରହ ପୃଥିବୀର ନିକଟତର ହେଲା ବେଳେ

ଅଧିକ ସଂଖ୍ୟାରେ ଉଡ଼ନ୍ତା ଥାଳିଆ ଖବର ମିଳେ ।

୭. ଆମେରିକା ସୁକ୍ରବନ୍ଧୁ । ପୃଥିବୀର ସମୁଦାୟ ସମ୍ବାଦ ପତ୍ରର ଅଧାଅଧ ଆମେ-ରିକା ଓ କାନାଡାରେ ପ୍ରକାଶିତ ହୁଅନ୍ତି ।
୮. ୭୨ ଫୁଟ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ।

୮. ଜିରଫ୍

୧୦. ସ୍ୱାଙ୍କର ଗନ୍ଧ

ସାହିତ୍ୟ

୧. ଶ୍ରୀମଦ୍ ଭଗବତ୍ ଗୀତା । ଏହା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଅର୍ଜୁନଙ୍କ ଭିତରେ ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର ।

(କ) ଅଠର (ଖ) ମହାଭାରତ (ଉପ-ଦଶ) (ଗ) ବ୍ୟାସ ।

୨. କାଳିଦାସ (କ) ଦେବୀ କାଳୀଙ୍କ ବରରେ ସେ ପଣ୍ଡିତ ପାଲଟିଗଲେ ବୋଲି ; (ଖ) ମାଳବିକାଗ୍ନିମିତ୍ର, ବିକ୍ରମୋଦ୍ଧା-ସୀମ୍ବତ୍, ଅଭିଜ୍ଞାନ ଶକୂନ୍ତଳମ୍ ।

(ଗ) ରଘୁବିଂଶମ୍, କୁମାର ସମ୍ବତ୍ସମ୍ ମେଘଦୂତମ୍ ।

୩. ମହବର (କ) କଲଗୀ (ଖ) ସିଲ୍-ପଦ୍ମକିରମ୍ ରଜକୁମାର ଲଲାଜୋ । ଆଜଗଲ୍‌ଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାୟ ଦୁଇ ହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ଲିଖିତ ।

ପ୍ରାଚୀନ ସାହିତ୍ୟର କାହାଣୀ

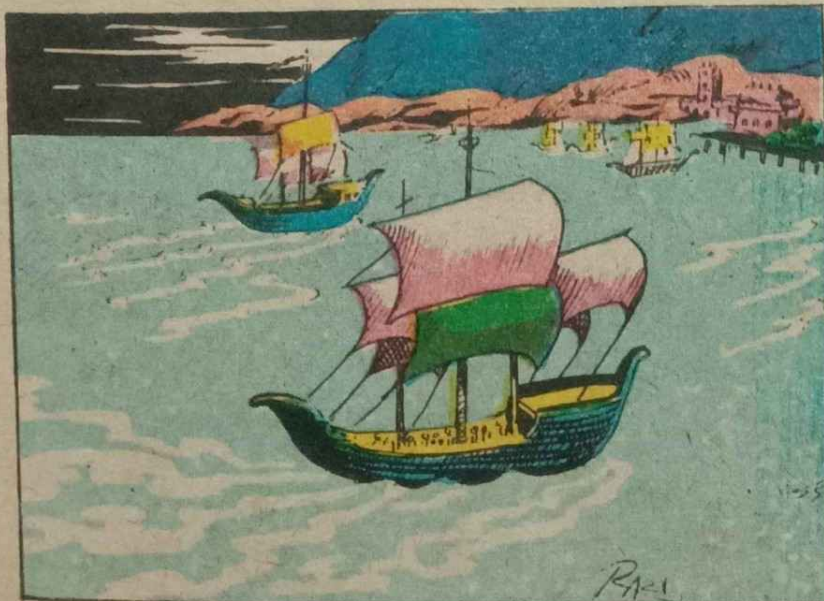
ସୁବର୍ଣ୍ଣ ନୁସ୍ତର

ଦୁଇହଜାର ବର୍ଷ ତଳେ ପୁଣ୍ୟତୋୟା
କାବେରୀ ନଦୀର ମୁହାଣରେ ଥିଲା ଏକ
ନଗର । ନାମ ସୁମ୍ଭୁର । ସେ
ନଗର ଥିଲା ଶୈଳ ଗଜାଙ୍କ ଗଜଧାନୀ,
ମନ୍ଦିର, ସୌଧମାଳା ଓ ବନ ଉପବନରେ
ସୁଶୋଭିତ ।

ଶୈଳ ଗଜାମାନେ ନିଜ ନିଜର ନ୍ୟାୟ
ପରାମର୍ଶଦା ଯୋଗୁଁ ବ୍ୟସ୍ତ ଥିଲେ ।
ଲୋକେ ସ୍ବାଧୀନ ଭାବରେ, ନିର୍ଭୟରେ
ଜୀବିକା ନିବାହ କରୁଥିଲେ । ଶ୍ରୀଷ୍ଟ ଓ
ଶ୍ରେୟ ଭଳି ଦୁଇ ଦେଶ ମାନଙ୍କରୁ
ବ୍ୟବସାୟୀ ତଥା ବଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ
ସୁମ୍ଭୁର ଆସୁଥିଲେ ।

ସେ ନଗରୀ-ସଲଗ୍ନ ସମୃଦ୍ଧ ବନ୍ଦରରେ
ସବୁବେଳେ ଦେଶ ବିଦେଶର
ଜାହାଜମାନ ଲଙ୍ଗର ପକାଇ
ରହୁଥାନ୍ତି । ସୁମ୍ଭୁରର ବଣିକମାନଙ୍କ
ସହ ବେପାର କରିବାକୁ ବିଦେଶର
ବଣିକମାନଙ୍କର ବିଶେଷ ଆଗ୍ରହ
ହେଉ ହେଲା, ସୁମ୍ଭୁରର ବଣିକ-
ମାନେ ସାଧୁ ଓ ସହନ ।

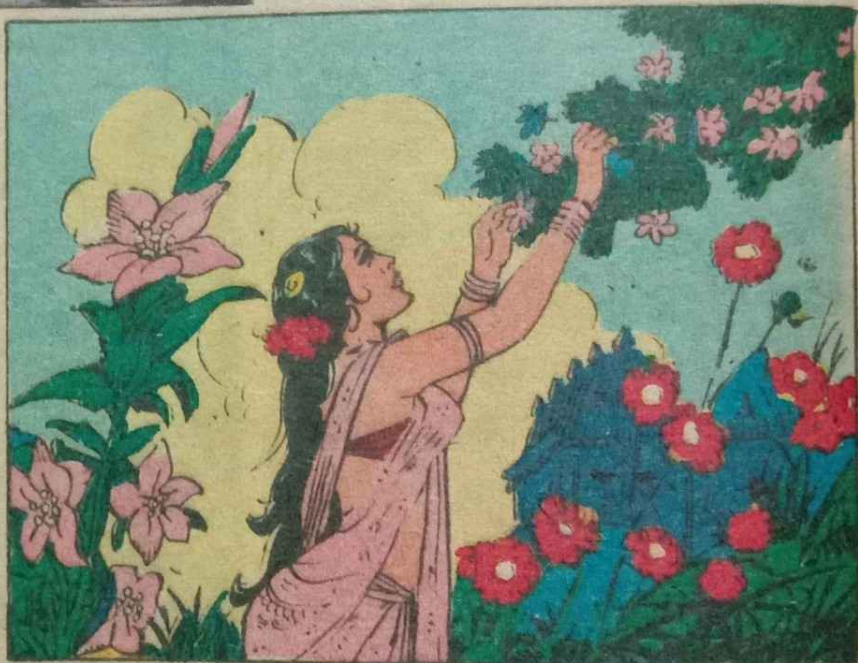

ସୁମନ୍ତର ବଜାରରେ ନାନା ଅଭି-
ଜାତ ସୁନ୍ଦର ଜିନିଷମାନ ଦେଖିବାକୁ
ମିଳୁଥାଏ । ମଣି ମୁକ୍ତାର ଦପଟୀ ଖୋଲ
ଦିଅଥା'ନ୍ତି ବଣିଜ ସାଧକମାନେ । କଣ
କି କଥା ଅଲଗା, ସେ ବଜାର
ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ ବହୁ ଦୂରରୁ ବହୁ
ନରନାରୀ ଆସୁଥାନ୍ତି ।

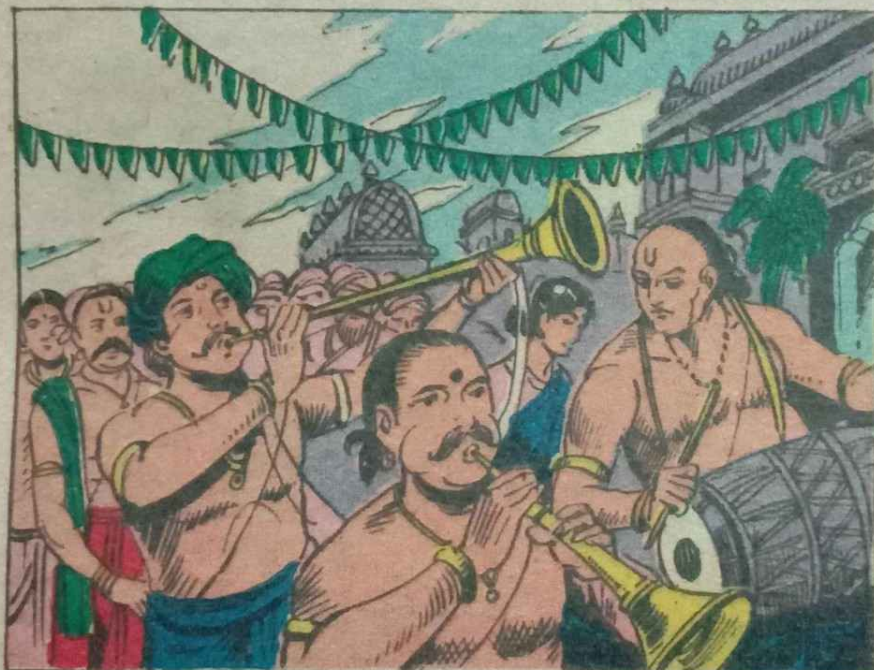
ସେହି ନଗରୀରେ ଥିଲେ ଜଣେ ବଣିଜ
ବୋରଡ ମାଲିକ । ତାଙ୍କ ନାମ
ମାନାରକାନ୍ତ । ତାଙ୍କର କନ୍ୟା
ନାମରେ କନ୍ୟା ଥିଲେ । କନ୍ୟା
ଦେଖିବାକୁ ଏତେ ସୁନ୍ଦରୀ ଥିଲେ ଯେ
ଲୋକେ ତାଙ୍କୁ ଦେଖି ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ସଙ୍ଗେ
ତୁଳନା କରୁଥିଲେ । କନ୍ୟା ଯେପରି
ସୁନ୍ଦରୀ, ସେହିପରି ଗୁଣବତୀ ।

ଅତୁରରେ ସୁମନ୍ତରର ସବୁଠାରୁ
ସମ୍ପାଦିତ ସାଧକ ମାସାତୁରୁଙ୍କ
ପ୍ରାସାଦ । ତାଙ୍କ ତରୁଣ ସୁନ୍ଦର ନାମ
କୋଉଲୁ । ସେ ଥିଲେ ଯେପରି
ବୁଦ୍ଧିମାନ, ସେହିପରି ଉଦାର ।
ସେ ଅଳ୍ପ ବୟସରେହିଁ ତାଙ୍କ ଦାନ-
ପଣ ନିମନ୍ତେ ସମସ୍ତଙ୍କ ଶ୍ରଦ୍ଧାହୀନ
ହୋଇ ପାରିଥିଲେ ।

ବୋଉଟ ମାଲକ ମାଲକାନ୍ ଓ
ସାଧବ ମାସାଭୁବନ ଘନସ୍ତ ବନ୍ଧୁ
ଥିଲେ । ଅତଏବ କଲଗୀ ସହ
କୋଉଲନ୍ ବବାହ ଦେବା କଥା
ସେମାନଙ୍କ ମନକୁ ଆସିବା ସ୍ବାଭାବିକ ।
ଏ ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସେମାନଙ୍କ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ
ସମସ୍ତେ ସୁଖୀ ହେଲେ ଓ ଏହାକୁ
ସମର୍ଥନ କଲେ ।

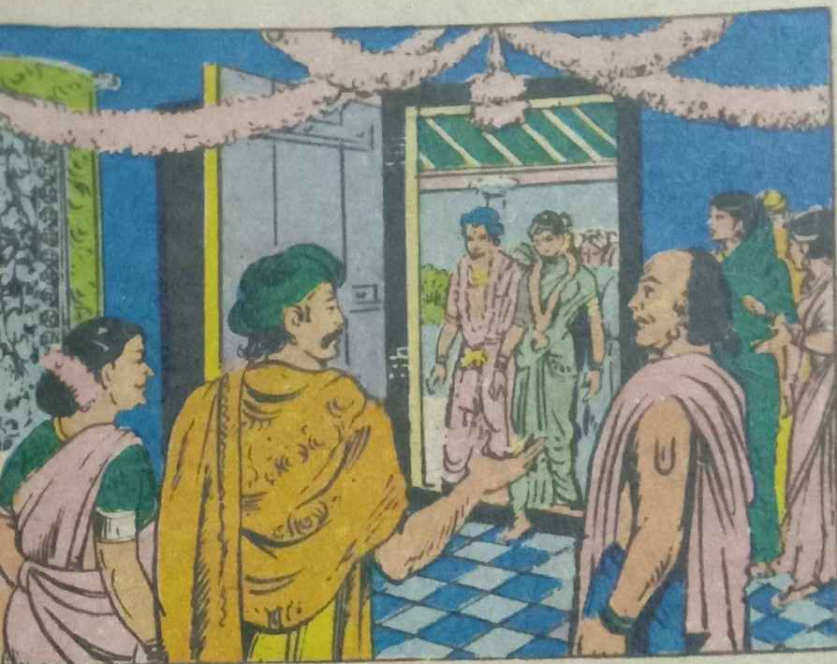

କୋଉଲନ୍ ଓ କଲଗୀଙ୍କ ବବାହ
ଉପଲକ୍ଷ୍ୟେ ଉଭୟ ବର ଓ କନ୍ୟା
ପକ୍ଷରୁ ପେଇଁ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ବାହାର-
ଥିଲା, ସେଉଳି ବବାହ ଶୋଭାଯାତ୍ରା
ସୁମ୍ଭୁରର ଲୋକେ କେବେ ଦେଖି
ନଥିଲେ । ସୁସଜ୍ଜିତ ବବାହ ମଣ୍ଡପରେ
ଯାଇ ଉଭୟ ଶୋଭାଯାତ୍ରା ଯଥା
ସମୟରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଗୀତ ବାଦ୍ୟରେ
ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗ ମୁଖରୀତ ।

ପ୍ରଥା ଅନୁସାରେ କୋଉଲନ୍ ଓ
କଲଗୀ ହୋମବୁଣ୍ଡ ପ୍ରଦକ୍ଷିଣ କଲେ ।
ସୁବେଦିତମାନେ ବେଦମନ୍ତ୍ର ପାଠ
କରୁଥାନ୍ତି । ନରନାରୀମାନେ ସୁସ୍ଥ
ଚନ୍ଦନ ଲତାଦି ଦ୍ଵାରା ବରକନ୍ୟାଙ୍କୁ
ଶୁଭେଚ୍ଛା ଜାପନ କରୁଥାନ୍ତି ।
ସୁମ୍ଭୁରର ଅଧିବାସୀଙ୍କ ପାଇଁ ସେ
ଉତ୍ସବ ଥିଲା ଅବସରଣୀୟ ।

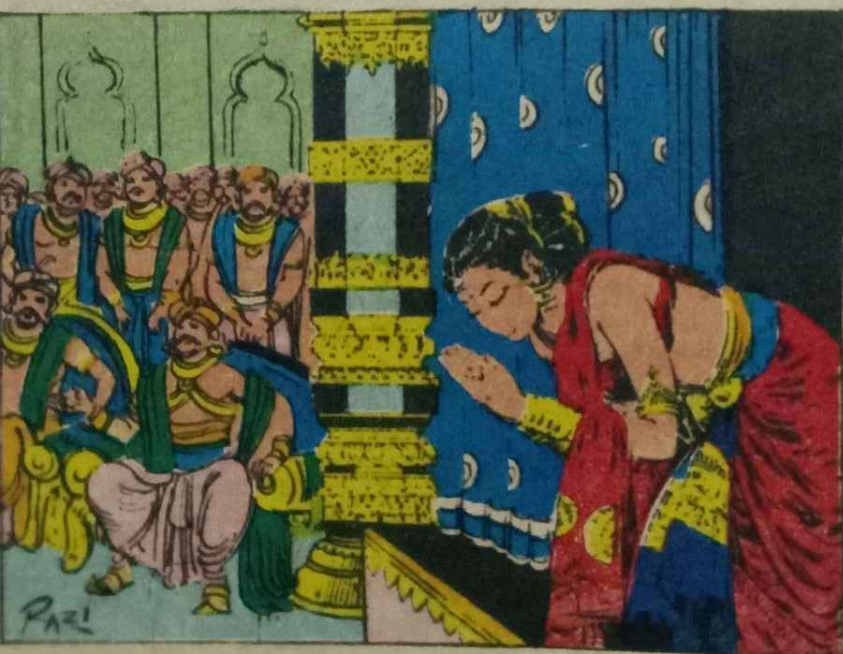

କୋଇଲିନଙ୍କ ମା ସୁଦ୍ଧା ଓ ବଧୂଙ୍କ
ନିମନ୍ତେ ଗୋଟିଏ ନୂତନ କୋଠା
ନିର୍ମାଣ କରି ରଖିଥାନ୍ତି । କଲଗୀ
ଅତ୍ୟନ୍ତ ଅତିଥିପରମ୍ପରା ବୋଲି ସେ
ଜାଣିଥାନ୍ତି । ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଘରେ ସେ ସ୍ୱାଧୀନ
ଭାବରେ ଚଳିବେ ଓ ନିଜ ଭାବ
ଅନୁସାରେ ଘର ସଜାଇବେ, ଏହାହିଁ
ଥିଲା କୋଇଲିନଙ୍କ ମା'ଙ୍କ ଇଚ୍ଛା ।

ନଗରର ଅନ୍ୟ ଏକ ପ୍ରାନ୍ତରେ
ରହୁଥିଲେ ମାଧବୀ—ସତେ ଅବା
ଅଷ୍ଟସବ୍ବତ୍ତେ ସେ ସହରକୁ ଭୁଲି
ଗଲି ଆସିଲେ । ସେ ହେଲେ ନର୍ତ୍ତକୀ ।
ବହୁଦିନ ଧରି ସେ ନୃତ୍ୟାଭ୍ୟାସ
କରୁଥାନ୍ତି । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଆୟତ୍ତ
କରିଥାନ୍ତି ଗୀତ ବୋଲିବାର କଳା ।

ଯେତେବେଳେ ସେ ନୃତ୍ୟ ଓ ସଙ୍ଗୀତ
ବିଦ୍ୟାରେ ଉତ୍କର୍ଷ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି
ତାଙ୍କ ଗୁରୁ କହିଲେ, ସେତେବେଳେ
ସେ ଗୁରୁଙ୍କ ଆଗରେ ତାଙ୍କ କଳା
ପରୀକ୍ଷଣ କରିବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
ହେଲେ । ସେଦିନ ସଙ୍ଗୀତରେ
ପ୍ରେମାଳୟ ନଗରର ସମ୍ରାଟ ଶେକର
ହାସ ରଖି ହୋଇଯାଇଥାଏ । ଗୁରୁ
ଆସିଲେ । ହେଲା ମାଧବୀଙ୍କ
ନୃତ୍ୟାଭ୍ୟାସ । (ନିମନ୍ତେ)

କଥାର ଦୁଇ ଭାଗ

ସୁଧାକର ଗଜଦରବାରରେ କାମ କରୁଥାଏ ।

ଛୁଟି ପାଇଲେ ଗାଁକୁ ଆସୁଥାଏ । ଗାଁକୁ ଆସିଲେ ସେ ସହରରେ ତା' ପଦମର୍ଯ୍ୟାଦା କଥା ଭୁଲି ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସହ ଗାଁ ମାଟିର ଜଣେ ସନ୍ତାନ ହସାବରେହିଁ ବ୍ୟବହାର କରୁଥାଏ ।

“କହୋ ଜେଜେ, ତମ ମୁହଁ ବିରସ ଲଗୁଛି କାହିଁକି?” ସୁଧାକର ସେଥର ଗାଁକୁ ଆସି ବୁଢ଼ା ରତନ ଦାସଙ୍କୁ ପଚାରିଲା । ରତନ ଦାସ ତାକୁ ଧରି ନିଜ ଘର ହତାର ଗୋଟିଏ କୋଣକୁ ନେଇଗଲେ ଓ କହିଲେ, “ଆରେ ସୁଧାକର, ମୁଁ ତୋତେ ବାଟ ରୁହିଁଥିଲି । ମୋ ନାତି ରମେଶ କଥା ତ ଜାଣୁ । ସେ ପାଠଶାଳା ପଢ଼ିଥିଲେ ବି ଚାକରୀ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କଲ ନାହିଁ । ଘରେ ରହି ଜମିବାଡ଼ ଦେଖାଶୁଣା କରିବାରେ ମନ ଦେଲା । ଏହା ତ ଅତି ଉତ୍ତମ କଥା । ଆମେ ସମସ୍ତେ ଭାବୁଲୁଁ ସେ ଗୋଟିଏ

ଆଦର୍ଶ । କିନ୍ତୁ ସମସ୍ୟା କ'ଣ କି, ତା' ସହ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କର ପଡ଼ୁନାହିଁ । ଆମ ଘର ସହ ସବୁ ଲୋକଙ୍କର ଭଲ ସମ୍ପର୍କ ଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଆଜିକାଲି ପ୍ରତିବେଶୀମାନେ ଆମ ଉପରେ ମୋଟେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ନୁହନ୍ତି ବୋଲି ମୁଁ ବୁଝି ପାରୁଛି ।”

“କିନ୍ତୁ ଏହାର କାରଣ କ'ଣ?” ସୁଧାକର ଟିକିଏ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

“ତୋତେ କିଛି ଲୁଚୁଛନ୍ତି ନାହିଁ । ମୋ ବୟସ ହେଲଣି । ପାଠଶାଳା ନ ପଢ଼ିଥିଲେ ବି ମଣିଷଙ୍କ ମନ ସମ୍ପର୍କରେ ମୋର ଅଭିଜ୍ଞତା ଅଛି । ରମେଶ ବଡ଼ ଗର୍ବୀ । ପାଠ ପଢ଼ିଛି, କୃଷିବିଜ୍ଞାନରେ ତା'ର ବହୁତ ଦକ୍ଷତା, ସେ ଅନ୍ୟ ଗ୍ରାମବାସୀମାନଙ୍କୁ ହେୟ ଜ୍ଞାନ କରେ । ତୁ ଯଦି ଥରେ ତା' ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହୋଇ ତାକୁ ଚେତାଇ ଦିଅନ୍ତୁ, ତେବେ ତା' ସ୍ୱଭାବ ସୁଧାରି ଯା'ନ୍ତା ।” ରତନ ଦାସ କହିଲେ ।

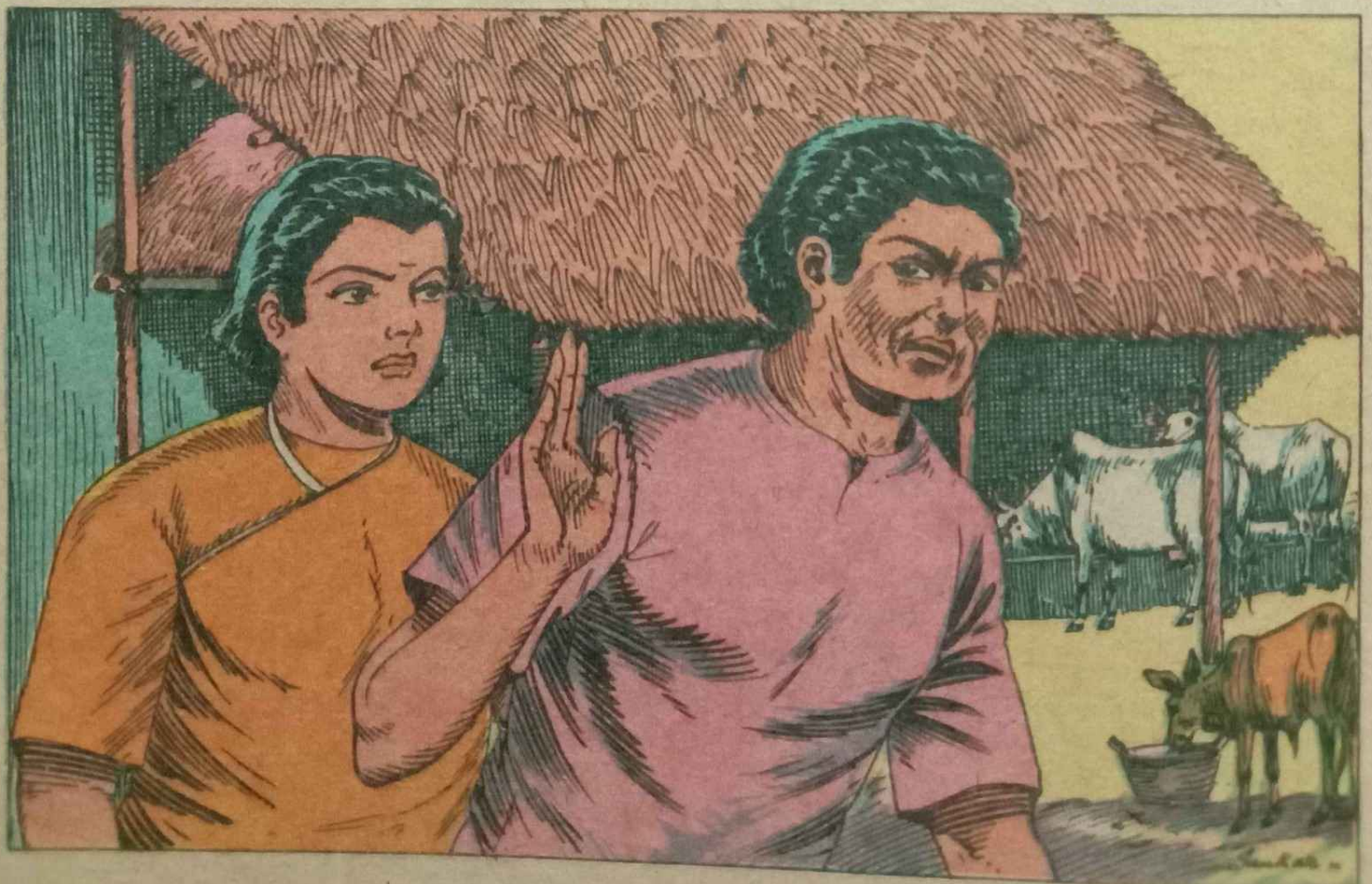
“ହେଉ ଜେଜେ, ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ମୁଁ ତାହା କରିବି ।” ସୁଧାକର କହିଲା ।

ଦୁଇଦିନ ଭିତରେ ଗାଁ ଲୋକଙ୍କ ସହ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ସୁଧାକର ବୁଝିଗଲା, ରମେଶ ସ୍ୱାର୍ଥପର । ସେ ନିଜ ଅସୁବିଧା ବେଳେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସାହାଯ୍ୟ କାମନା କରିବ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନେ ଅସୁବିଧାରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଆଗଭର ହେବ ନାହିଁ । ନିଜେ ଭଲ ଫଳମୁଳ ଉପୁଜାଇଲେ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କଠାରୁ ପ୍ରଶଂସା ଆଶା କରିବ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟମାନେ କୌଣସି କାମରେ ସାପାଲ ଦେଖାଇଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଯେ ପ୍ରଶଂସା କରି ଦୁଇପଦ କହିବ, ତାହା ନୁହେଁ । ବରଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଥକା କରିବା ଆଉ ସମସ୍ତଙ୍କର

ଭୁଲ ସୂଚି ଉପରେ କଟୁ ସମାଲୋଚନା କରିବା ତା’ର ଅଭ୍ୟାସ ।

ଦୁଇଦିନ ପରେ ଦିନେ ରମେଶକୁ ଏକାକୀ ଦେଖି ସୁଧାକର ତା’ ସହ ଗପସପ କଲା ଓ କଥା ପ୍ରସଙ୍ଗରେ କହିଲା, “ଆରେ ଭାଇ, ଏ ଗାଁରେ ତୁ ଏକମାତ୍ର ଲୋକ ଯିଏ କି କୃଷିବିଜ୍ଞାନ ପଢ଼ିଛୁ । ଗାଁ ଲୋକେ ତୋତେ ନେଇ ଗର୍ବ କରିବା କଥା । ତୁ ଯଦି ସେମାନଙ୍କ ସହ ମିଶିବୁ, ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛୁ, ତେବେ ସେମାନେ ତୋତେ ମୁଣ୍ଡରେ ବସାନ୍ତେ ।”

“କାହାର ମୁଣ୍ଡରେ ବସିବା ମୋର ଦରକାର କ’ଣ? କେଉଁ ଗରଜରେ ମୁଁ କାହା ସହ ମିଶିବାକୁ ଯିବି?” ରମେଶ କହିଲା ।

“ଦେଖ ରମେଶ, ଗାଁରେ ସମସ୍ତେ ମିଳିମିଶି
ଚଳିବା ହେଲା ଧର୍ମ । ଏହାହିଁ ପଞ୍ଜିଗାବନର
ମଧୁରତା ଓ ବିଶେଷତ୍ତ୍ୱ । ତୁ ସହରରେ ଚାଲିବା
ରହିଲେ ଏକା କୋଠାରେ ଅନ୍ୟ ମନ୍ଦିରରେ
ରହୁଥିବା ଲୋକ ସହ ବି ଆଳାପ ନଥିଲେ
ଚଳିବ । କିନ୍ତୁ ଏଠାରେ ସେପରି ହେବ ନାହିଁ ।
ତୁ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ହେବା
ଆବଶ୍ୟକ । ସେଥିରେ ତୋତେହିଁ ଆନନ୍ଦ
ମିଳିବ । ତୁ ସ୍ୱାର୍ଥପର ହେଲେ, ପରର ଛୁଦ୍ର
ଖୋଜିଲେ ଲୋକେ ତୋ ପ୍ରତି ସେହିପରି ଆଚରଣ
କରିବେ ।” ସୁଧାକର କହିଲା ।

“ଘେପ୍! ମୁଁ ସ୍ୱାର୍ଥପର ଆଉ ତୁ ଭାରି
ଉଦାର! ଆଉ ବେଶି କହିଲେ ତୋ ଗୁମୁ ଦାନ୍ତ
ଦୁଇଟା ଭାଙ୍ଗି ଦେବ ।” ରମେଶ ଶୁଣାଇ ଦେଲା ।

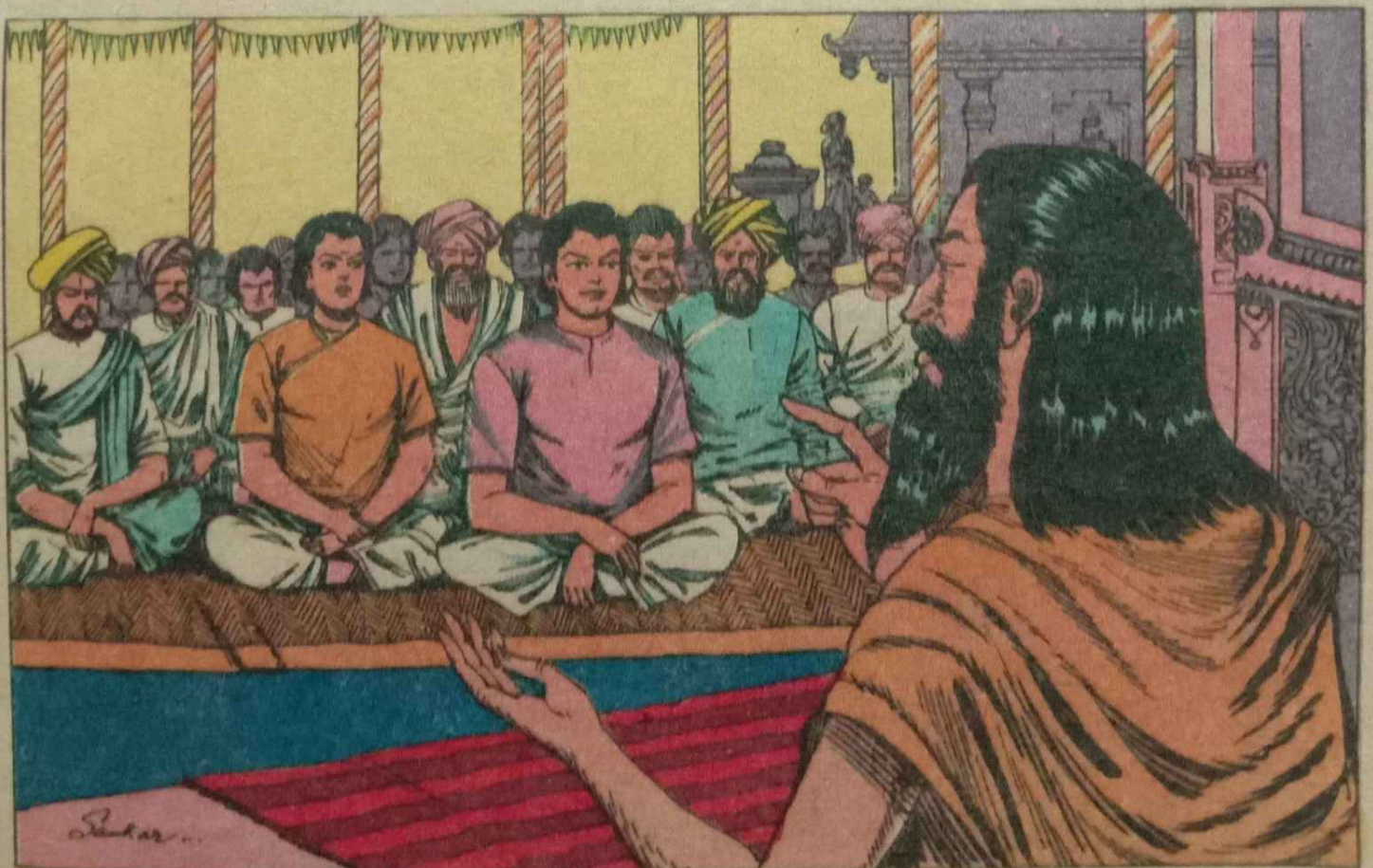
ସୁଧାକର ହସିଲା ଓ କହିଲା, “ହେଲା ଭଲ,
ହେଲା । ତୁ ଆଉ କଷ୍ଟ କରି ମୋ ଦାନ୍ତ
ଭାଙ୍ଗିବା ଦରକାର ନାହିଁ ।”

ପରଦିନ ରମେଶ ସହ ସୁଧାକରର ଭେଟ
ହୋଇଗଲା । ରମେଶ କହିଲା, “ସୁଧା!
ଆରୁଯ୍ୟ ବ୍ରଜଦେବ ଆଜି ମନ୍ଦିର ଆଗରେ
ଭାଷଣ ଦେବେ । ଯିବୁଟି?”

ସୁଧାକର କହିଲା, “ତୁ ଯଦି ଯିବୁ, ମୁଁ
ବି ଯିବି ।”

ସନ୍ଧ୍ୟାବେଳେ ରମେଶ ଆସି ସୁଧାକରକୁ ତା’
ଘରୁ ଡାକି ନେଇଗଲା । ଉଭୟେ ଯାଇ ସଭାର
ଆଗ ପାଖରେ ବସିଲେ ଓ ବକ୍ତୃତା ଶୁଣିଲେ ।

ଆରୁଯ୍ୟ କହିଲେ, “ମଣିଷର ଅଶାନ୍ତିର
ମୂଳ କାରଣ ସେ ନିଜେ । ଯାହା ଭିତରେ ଗୁଳି

ଓ ଦୁଃଖତା ଭର୍ତ୍ତି, ସିଏ ସବୁବେଳେ ଅନ୍ୟର ଭୁଲ ଭ୍ରାନ୍ତି ବା ଦୋଷ ଦୁଃଖତା ଉପରେ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦିଏ । ଯାହା ମନରେ ଶାନ୍ତି ସଂସ୍ଥାପନ କରି ଦେଇଥିବ, ଅନ୍ୟର ସୁଖ ବସନ୍ତ କହିବାକୁ ତା' ମନ ହେବ ନାହିଁ ।”

ସୁଧାକର କଣେଇ କଣେଇ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲେ, ରମେଶ ମନ ଦେଇ ଆରୁଣ୍ୟଙ୍କ କଥା ଶୁଣୁଛି ।

ଆରୁଣ୍ୟ ପୁଣି କହିଲେ, “ଶାନ୍ତି, ସନ୍ତୋଷ ଭଗବାନଙ୍କଠାରୁ ଆସେ । କୌଣସି ମଣିଷ ବା ପରିସ୍ଥିତି ଏସବୁ ଦେଇପାରେ ନାହିଁ । ଏସବୁ ପାଇବା ମାର୍ଗ ହେଲା ଅନ୍ୟପ୍ରତି ସହାନୁଭୂତିଶୀଳ ହେବା, ନିଜେ ସ୍ୱାର୍ଥପର ନ ହେବା ।”

ସୁଧାକର ପୁଣି ରମେଶ ଆଡ଼େ ଅନାଇଲ । ରମେଶ ଆରୁଣ୍ୟଙ୍କ ଦାନ୍ତ ଶ୍ରୀବାକୁ ବାହାର-ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ତ ?

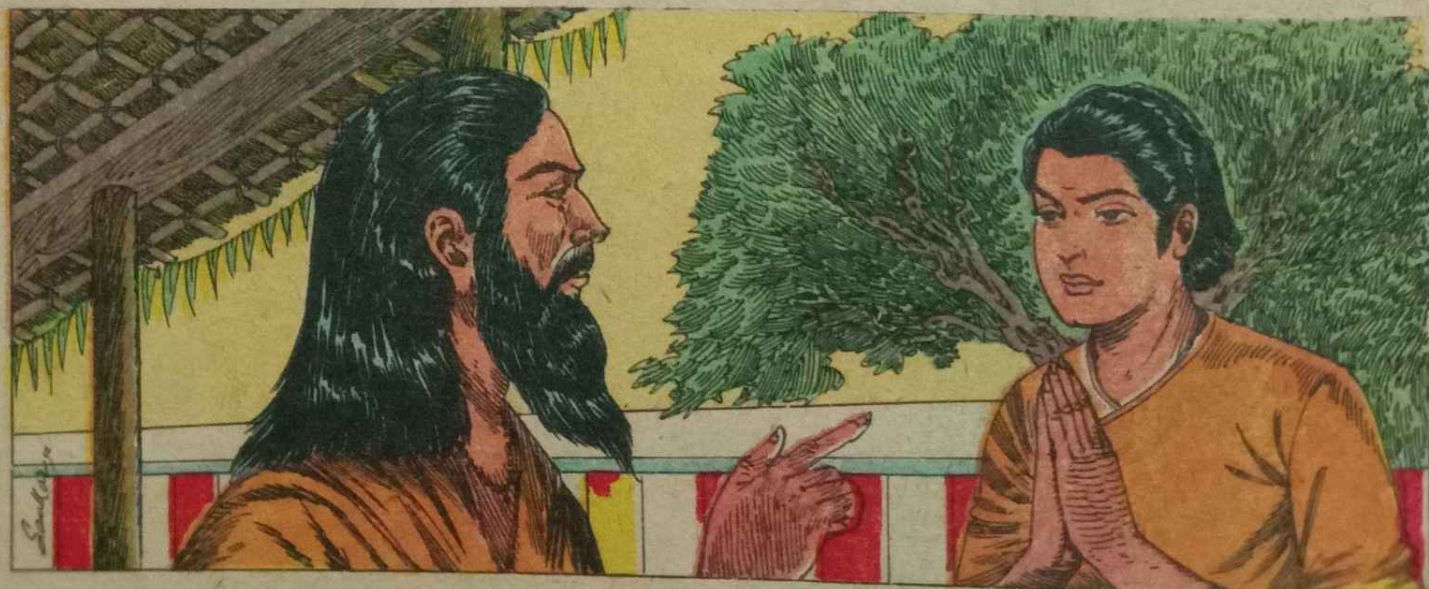
ସଭା ଶେଷ ହେଲା । ବାଟରେ ରମେଶ କହିଲା, “କିରେ ସୁଧା, ଆରୁଣ୍ୟଙ୍କ ଶ୍ରୀବା କିପରି ଲାଗିଲା ? ମୋତେ ତ ଭାରି ଭଲ ଲାଗିଲା ।”

“ଆରୁଣ୍ୟଙ୍କ ଶ୍ରୀବା ମୁଁ ଆଗରୁ ବ ଶୁଣିଛି । ସେ ବାସ୍ତବିକ ବହୁତ ଭଲ କହନ୍ତି ।”

ସୁଧାକର ଆମୋଦିତ ହେଲା । ପରଦିନ ସେ ଆରୁଣ୍ୟଙ୍କୁ ଭେଟିଲା । ଆରୁଣ୍ୟ ତାକୁ ରଜ-ଦରବାରରେ ଆଗରୁ ଚିହ୍ନିଥିଲେ । ସୁଧାକର ଏକାନ୍ତରେ ତାଙ୍କୁ ରମେଶ କଥା କହିଲା ଓ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, “ଆରୁଣ୍ୟ ! ଆପଣ ଯାହା କହିଥିଲେ, ମୁଁ ତାକୁ ସେଇଆ କହିଥିଲି । କିନ୍ତୁ ସେ ମୋ ଉପରେ ଶାନ୍ତିଗଲା । ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରଶଂସା କଲା । ଏହାର ରହସ୍ୟ କ’ଣ ?”

ଆରୁଣ୍ୟ ହସି ହସି କହିଲେ, “ତମେ ତାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ସ୍ୱାର୍ଥପର ବୋଲି କହିଲ । ମୁଁ ଯାହା କହିଥିଲି, ତାହା ସମଗ୍ର ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ପ୍ରତି ସାଧାରଣ ଭାବରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ତେଣୁ ତାକୁ ସେ ନିଜ ଉପରକୁ ନେଲା ନାହିଁ । ତମ କଥା ନିଜ ଉପରକୁ ନେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ନିଜ ଅନ୍ତଃରେ ଲାଗିଲା ।”

ସୁଧାକର ବୁଝିଲା ।

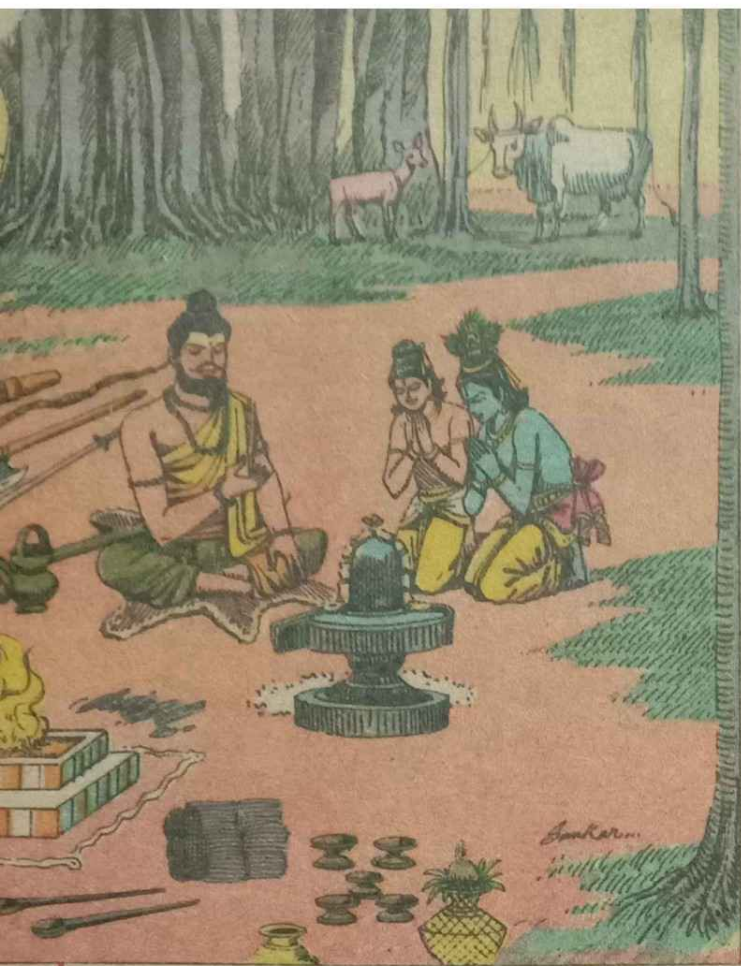

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଠାରୁ ସବୁ ଖବର ଶୁଣି ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ,
 ଏପରି ଅବସ୍ଥାରେ ମୁଁ ଏବଂ ଭାଇ ବଳରାମ
 ଏ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି ଚାଲିଯିବା ଭଲ । କାରଣ ଆମର
 ପାଇଁ କେବଳ ଏଠାରେ ଯୁଦ୍ଧ ଚାଲୁ ରହିବ ଓ
 ହଜାର ହଜାର ନିରାପ୍ରାଣ ପ୍ରାଣୀ ଅକାରଣରେ
 ଜୀବନ ଦେବେ । ପ୍ରଜାମାନଙ୍କର ଏପରି କ୍ଷତି
 ଆମେ ଚାହୁଁନାହିଁ । ତେଣୁ ଆମେ ଦୁର୍ଗ ବାହାରକୁ
 ଯାଇ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଚାଲିଯିବୁ । ସେଠାରେ
 କୌଣସି ଏକ ଦୁର୍ଗ ଅଧିକାର କରି ଜଗସନ
 ସହିତ ଲଢ଼ିବୁ । ଏଠାରେ ବିନା କାରଣରେ
 କାହିଁକି ପ୍ରଜାଙ୍କ ଜୀବନକୁ ବଫାଦାପନ କରିବୁ ?
 କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଏକଥାକୁ ସମସ୍ତେ ସ୍ୱୀକାର କଲେ ।
 ତା'ପରେ କୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ ମଧୁରାଣଗଙ୍ଗର
 ବାହାରକୁ ଆସି ଜଗସନକୁ ସାକ୍ଷାତ କରି

କହିଲେ, “ହେ ମଗଧରାଜ, ଆପଣ ଏଠାକୁ
 କି କାର୍ଯ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଆଗମନ କରିଛନ୍ତି ? ପୁଣି
 ଆପଣଙ୍କ ସହିତ ଏତେବୃଦ୍ଧ ସୈନ୍ୟ । ଯଦି
 କିଛି ସତ୍‌କାର୍ଯ୍ୟ କରିବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ତ ଆମେ
 ଆପଣଙ୍କର ସହାୟତା କରିବୁ । ଯଦି ଯୁଦ୍ଧ
 କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା ତେବେ କରନ୍ତୁ; କିନ୍ତୁ
 କାହିଁକି ?”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଅସ୍ତଗସ୍ତ ପରିହତ
 ଜଗସନ କହିଲା, “ବହୁତ କଥା କହି ଜାଣୁ
 କୃଷ୍ଣ । ଶୁଣିଲି ତୁ ଓ ତୋ ଭାଇ ଶୂର୍
 ବଳବାନ୍ । ମୋ ଜ୍ୱାଇଁ କଂସକୁ ମାରିପକାଇଛୁ ।
 ଏହାର ପ୍ରତିଶୋଧ ମୁଁ ନେବାକୁ ଆସିଛି । ଯା
 ଅସ୍ତଗସ୍ତ ନେଇ ଆସ । ଯୁଦ୍ଧ କରିବା । ଦେଖିବା
 କିଏ ବଳଶାଳୀ । ଆସିଲା ସତ୍‌କାର୍ଯ୍ୟରେ

ସହାୟତା କରିବାକୁ । ଭାରି ଚିକ୍କଣ କଥା କହିଜାଣୁ ।”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଟିକିଏ ହସିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଠିକ୍ ଅଛି ଆମେ ଏବେ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଯାଉଛୁ । ତମେ ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥା,” ଏତିକି କହି ସେ ଓ ବଳରାମ ଦକ୍ଷିଣ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଶୀଘ୍ର ଚାଲିଗଲେ । ଯାଉଁ ଯାଉଁ ସେ ବନ୍ୟାତଳରେ ଦେଖିଲେ ଭଗବାନ୍ ପର୍ଶୁରାମଙ୍କୁ । ସେଠାରେ ବାତାବରଣ ଖୁବ୍ ସୁନ୍ଦର ଥିଲା । ଯଜ୍ଞ ପାଇଁ ଗୋଟିଏ ଧେନୁ ଓ ତା’ର ବଞ୍ଚା ସେଠାରେ ବଢ଼ା ହୋଇଥାଏ । ନାନା ପୁଲଫଳ ଶୋଭିତ ବୃକ୍ଷରାଜି ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ ପୁର ରହିଥାଏ । ଏକ ବିରାଟ ଯଜ୍ଞଗୁଣ୍ଡରେ ଅଗ୍ନି ଜଳୁଥାଏ । ଭଗବାନ୍

ପର୍ଶୁରାମ ଧ୍ୟାନସ୍ଥ ହୋଇ ବସିଥା’ନ୍ତି । ସନ୍ନିଧିରେ ଶିବଲିଙ୍ଗ । ତାଙ୍କର ଚପସାଣକୁ ଯୋଗୁ ମନେ ହେଉଥାଏ ଯେପରି ତାଙ୍କ ଦେହରୁ ଆଲୋକ ବାହାରୁଛି । କିଛି ସମୟ ଦୁଇଭାଇ ସେଠାରେ ବସିବା ପରେ ପର୍ଶୁରାମଙ୍କର ଧ୍ୟାନ ଭାଙ୍ଗିଲା । ଏମାନେ ଯାଇ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କଲେ ଓ କହିଲେ, “ମହାନନ୍ଦ, ଆମେ ଦୁହେଁ ଯାଦବଶ୍ରେଷ୍ଠ ବନ୍ଧୁ-ଦେବଙ୍କ ପୁତ୍ର । ଯମୁନା ତଟସ୍ଥିତ ମଥୁରାନଗରର ବାସିନ୍ଦା । ପିଲାଦିନରୁ କଂସ ଭୟରେ ଆମକୁ ଆମ ପିତା ଗୋପରେ ନନ୍ଦରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ଛୁଡ଼ି ଆସିଥିଲେ । ସେ ଆମର ଲଳନ ପାଳନ ଦାୟିତ୍ବ ନେଇଥିଲେ । ପରେ ଆମେ ବଡ଼ ହୋଇ ଆସି କଂସକୁ ମାରବାରୁ କଂସର ଶୁଶ୍ରୁର ଜଗସଜ ମଥୁରାନଗର ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କଲୁ । ପ୍ରଜାଙ୍କର ଅଯଥା ପ୍ରାଣହୀନା ଭୟରେ ଆମେ ଏଠାକୁ ଆସିଛୁ । ଜଗସଜ ମଧ୍ୟ ସୈନ୍ୟସାମନ୍ତ ଧରି ଆମର ପିଣ୍ଡ କରୁଥିବ । ଏବେ କ’ଣ କରାଯାଏ ?”

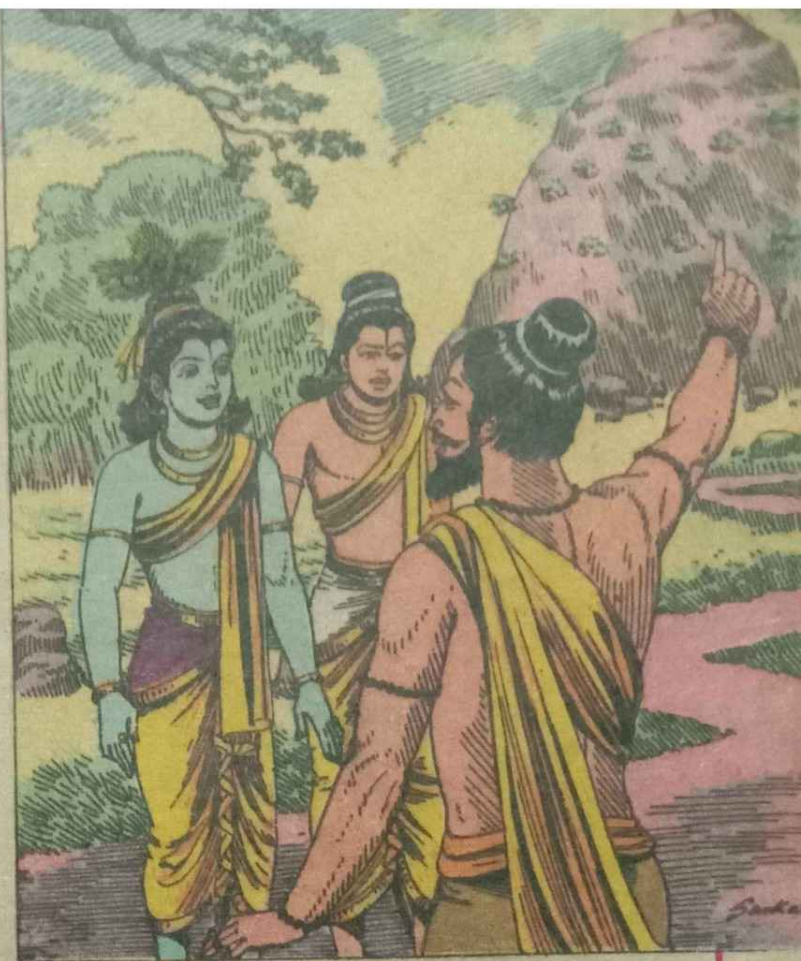
ପର୍ଶୁରାମ କହିଲେ, “ତୁମେ ଦୁହେଁ ଦକ୍ଷିଣ ଦିଗକୁ ଆସିବାର ସେ ଜାଣିଛି । ତେଣୁ ତୁମକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ନିଶ୍ଚୟ ସେ ଏଠାରେ ପହଞ୍ଚିବ । ତୁମକୁ ମୁଁ ପାହାଡ଼ ଉପରେ ସ୍ଥିତ ଏକ ଦୁର୍ଗକୁ ନେଇଯିବି ତମେ ଦୁହେଁ ସେହିଠାରେ ଥାଇ ତା’ ସହିତ ଯୁଦ୍ଧ କରିବ । ମୁଁ ତୁମକୁ ଆଶିର୍ବାଦ କରୁଛି ତୁମେ ଦୁହେଁହିଁ ବିଜୟୀ ହେବ । ମନେରଖ ପାପୀମାନେ କେବେ ଜିତି ପାରିବେ ନାହିଁ ।”

ତା'ପରେ ତିନିଜଣେ ଯାଇ ଗୋମନ୍ତ
ପର୍ବତରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଏକ ଗୋପନପଥ ଦେଇ
ସେମାନେ ଉପରକୁ ଗଲେ । ପର୍ବତ ଉପରକୁ
ଯାଇ ଦେଖିଲେ ଅତି ସୁନ୍ଦର ଦୃଶ୍ୟ । ଲଗୁଥାଏ
ଯେପରି ସୂର୍ଯ୍ୟଚନ୍ଦ୍ରଙ୍କର ଉଦୟାସ୍ତ ବହୁତ
ନିକଟରେ ହେଉଛି । ତା'ଛଡ଼ା ସମସ୍ତ
ଦ୍ରୀପମାଳା ସହଚ ସମୁଦ୍ର ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଉଥାଏ ।
ସେଠାରେ ସୁନ୍ଦର ସୁନ୍ଦର ଗୁମ୍ଫା ଓ ଦୁର୍ଗ ଥିଲା ।
ପର୍ଶୁରାମ କହିଲେ, “ଏବେ ତୁମେ ଦୁହେଁ
ସାବଧାନ ହୋଇ ଥାଅ । ଶତ୍ରୁସେନା ଆସିବା
ମାତ୍ରେ ଶବ୍ଦ ଶୁଣିପାରବ । ଏଠାରୁ ଥାଇ ଯୁଦ୍ଧ
କଲେ ସେମାନେ ହାରି ପଳାଇଯିବେ । ମୁଁ
ମୋର ପାରୁପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତୁମର ସହାୟତା କଲି ।
ଏବେ ମୁଁ ଯାଉଛି । ଜୟ ତୁମରହିଁ ହେବ ।”
ଏହା କହି ପର୍ଶୁରାମ ଚାଲିଗଲେ ।

ଦୁଇ ଭାଇ ପର୍ବତର ପ୍ରାକୃତିକ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟ
ଅବଲୋକନ କରି ଆନନ୍ଦରେ ଥା'ନ୍ତି । କିଛିଦିନ
ପରେ ଜଗନ୍ନାଥ ତା'ର ସମସ୍ତ ସେନା ଓ ବନ୍ଧୁ
ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଧରି ଆସି ସେଠାରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।
ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଥା'ନ୍ତି, ଶିଶୁପାଳ, ରୁକ୍ମି,
ଚେକିତାନ, ବହ୍ମକ, ଜୟଦ୍ରଥ ଆଦି ବଡ଼ ବଡ଼
ବୀର ରାଜା ।

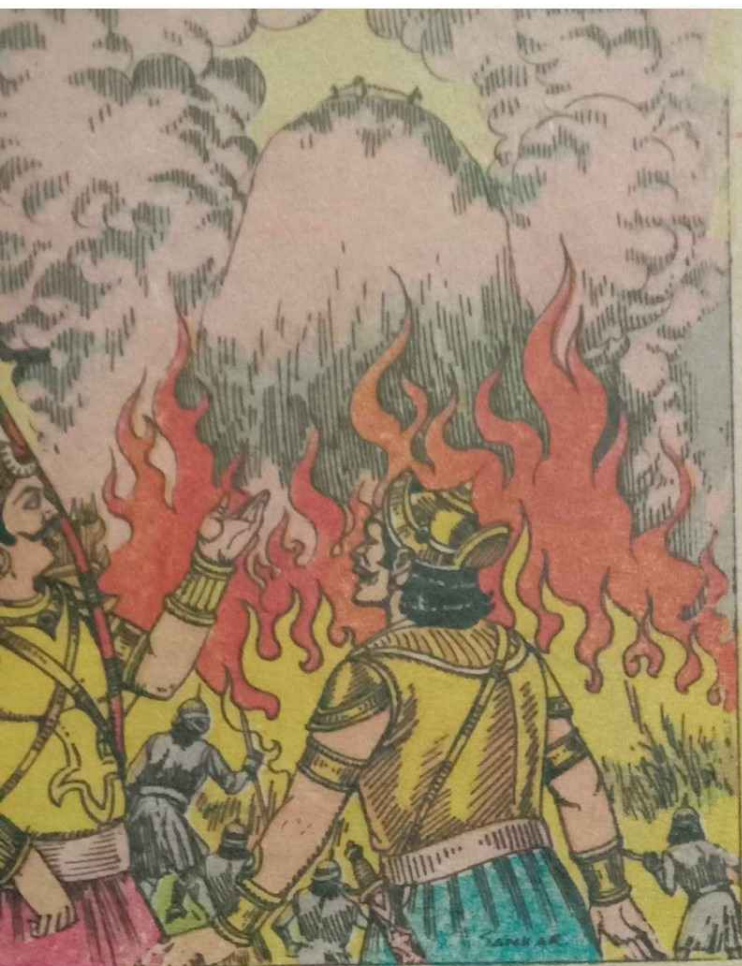
ଜଗନ୍ନାଥ ସବୁ ରାଜାମାନଙ୍କର ଏକ ସଭା କରି
କହିଲା, “ଶବର ମିଳିଛି ଯେ ଯାଦବ କୁମାର
ଦୁହେଁ ଏହି ପର୍ବତରେହିଁ ରହୁଛନ୍ତି । ଏହାର
ଉପରକୁ ଯିବା ଦେବତାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମଧ୍ୟ

ଦୁଃସାଧ୍ୟ ପୁଣି ରଥଚଢ଼ି ଯିବ! ତ ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ ।
ଆମେମାନେ ଗସ୍ତା ପରିଷ୍କାର କରି ଉପରକୁ
ଯିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା । ନିହାତି କିଛି କରି ନ
ପାରିଲେ ପର୍ବତକୁ ଭାଙ୍ଗି ତୁରି ଧୁଳିସାତ୍ କରି
ସେମାନଙ୍କୁ ମାରିବା ପରେ ଯାଇ ଘରକୁ
ଫେରିବା ।”

ଶିଶୁପାଳ କହିଲା, “ଆମର ରଥୀମାନେ
ଏହା ଉପରକୁ ଯାଇ ପାରିବେ ନାହିଁ । ଆମେ
ଗୁରୁପଟରୁ ଘେରି ରଖିଲେ ସେମାନେ ବାହାରୁ
କିଛି ନ ପାଇ ସେଠାରେ ନିଶ୍ଚୟ ମରିବେ ।
ତା'ଛଡ଼ା ଆମେ ପର୍ବତ ଗୁରୁପଟରେ ନିଆଁ
ଧରାଇ ଦେବା, ତେବେ ସେମାନେ ବହୁତ କଷ୍ଟ
ପାଇବେ ।”

ଶିଶୁପାଳର କଥା ଜଗସିଲ ମନକୁ ଖୁବ୍ ପାଇଲ । ସେ ସୈନିକମାନଙ୍କୁ ସେହିପରି ଆଦେଶ ଦେଲା । ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ସେ ଡାକି କହିଲା, “ହେ ଗାର ସୈନିକଗଣ, ଏବେ ତମେମାନେ ନିକଟସ୍ଥ ଅରଣ୍ୟ ମଧ୍ୟରୁ ଶୁଷ୍କକାଷ୍ଠ ଆଦି ନେଇ ଆସି ପର୍ବତ ଚୂର୍ଚ୍ଚାପାଖରେ ରଖ ଏବଂ ସେଥିରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କର । ସେଇଟା ତୁମମାନଙ୍କର ପ୍ରଧାନ କାର୍ଯ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ତମେମାନେ ତା’ପରେ ଯୁଦ୍ଧ ପାଇଁ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥିବ । ସେ ଗୋପାଳ ଟୋକା ଦୁହେଁ ଅଗ୍ନିଚାପରେ ତାହାର ଆସିବା ମାତ୍ରେ ତାଙ୍କୁ ଚୂର୍ଚ୍ଚାପଟରୁ ଆକ୍ରମଣ କରି ତାଙ୍କୁ ମାରିଦେବ । ଏହାହିଁ ମୋର ଆଦେଶ ।

ଜଗସିଲର ଆଦେଶ ଶୁଣି ସୈନ୍ୟଦଳ ତତ୍କ୍ଷଣାତ୍ କାମରେ ଲାଗିଗଲେ । ରାଜାମାନେ ଅସ୍ତ୍ରଶସ୍ତ୍ର ଧରି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇଥା’ନ୍ତି । ସୈନ୍ୟମାନେ ସବୁ ଶୁଷ୍କକାଷ୍ଠ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପକରଣ ସବୁ ପର୍ବତର ଚୂର୍ଚ୍ଚାପାଖରେ ଠୁଳ କରି ନିଆଁ ଧରିଲେ । ଅଗ୍ନିର ଲେଳିହାନ ଶିଖା ପବନର ସହାୟତା ପାଇ ଖୁବ୍ ଉପରକୁ ଉଠିଲା ଓ ପର୍ବତର ଚୂର୍ଚ୍ଚାପାଖ ଧୁଆଁରେ ଛୁଇଁଗଲା ।

ଉପରେ ଥାଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ ସବୁ ଦେଖୁଥା’ନ୍ତି । କିଛି ସମୟ ସେମାନେ ନିଆଁ ଧୁଆଁ ଭିତରେ ରହିଲେ । ତା’ପରେ ବଳରାମ ଗୁମିଯାଇ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କୁ କହିଲେ, “ଯଦି ଆମକୁ ଯୁଦ୍ଧ କରିବାକୁହିଁ ହେବ ତେବେ ଆଉ ଅପେକ୍ଷା କରିବା କାହିଁକି ? ଆଉ କାୟାରୁଷ ପରି ଲୁଚି ରହିବା ବା କାହିଁକି ଚାଲି ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ । ଦେଖ ସେମାନଙ୍କର ବୁଦ୍ଧି... । ଆମକୁ ମାରିବା ପାଇଁ ପର୍ବତକୁ ଏମାନେ କେତେ କଷ୍ଟ ଦେଉଛନ୍ତି । ଏସବୁ ସହ୍ୟ କରିବାହିଁ ଅପରାଧ । ଏବେ ମୁଁ ସେହି ସୈନ୍ୟଦଳ ମଧ୍ୟକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିବି ଓ ସେମାନଙ୍କୁ ଏପରି ଶିକ୍ଷା ଦେବି ଯେ ସେହି ରାଜାମାନେ ଆଉ କେବେ ଏପରି ଭୁଲ କରିବେ ନାହିଁ ।” ଏତିକି କହି ବଳରାମ ପର୍ବତ ଉପରୁ ସେନାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲେ ଓ ମାରି ମାରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଛୁନୁଛନ୍ତି କରି ପକାଇଲେ । କୃଷ୍ଣ ମଧ୍ୟ ସାଇଙ୍କ ସହିତ ଡେଇଁ ପଡ଼ିଲେ ।

ଦୁହଁଙ୍କର ଘୋର ରଣ ଯୋଗୁ ବଜା ଓ
 ସୈନ୍ୟମାନେ ପଳାଇବାକୁ ଲାଗିଲେ ଓ ଅସଂଖ୍ୟ
 ସୈନ୍ୟ ପ୍ରାଣ ଦେଲେ । ସେହିଭଳି ଭୟଙ୍କର
 ଯୁଦ୍ଧ ବହୁତ ସମୟ ଧରି ଚାଲିଲା । କୃଷ୍ଣ ଓ
 ବଳରାମଙ୍କର ପ୍ରବଳ ପରାସ୍ତମ ଦେଖି ସୈନ୍ୟ ଓ
 ଗରମାନେ କ୍ରମେ ଛସଡ଼ିବା ଦେଲେ । ଧୀରେ
 ଧୀରେ ରଣସେଣ ଖାଲି ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏହି
 ସୁଯୋଗରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଡାର ମାରି ପାତାଳଗଙ୍ଗାକୁ
 ଆବାହନ କଲେ । ଗୁରୁପଟରେ ଅଗ୍ନି
 ଜଳୁଥିବା ଯୋଗୁ ପଟକୁ ବହୁତ କଷ୍ଟ
 ହେଉଥିବା ଭାବ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଏପରି କଲେ,
 “ପ୍ରକୃତରେ ପଟ ଅଗ୍ନି ଯୋଗୁ ବହୁତ
 କଷ୍ଟ ପାଉଥିଲା । ପାତାଳ ଗଙ୍ଗା ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ
 ଆବାହନ ଯୋଗୁ ପୃଥିବୀ ପୃଷ୍ଠକୁ ଆସି ଅଗ୍ନି
 ଉପରେ ଜଳ ବର୍ଷିବାକୁ ଲାଗିଲେ । କ୍ଷୟଭୟଣୀ
 ମଧ୍ୟରେ ଅଗ୍ନି ସବୁ ନିବାପିତ ହୋଇଗଲା ।
 ଗୁରୁଆଡ଼େ ଶାନ୍ତି ବିରାଜମାନ କଲା । କିନ୍ତୁ
 ତାହା ମଧ୍ୟ ଅଳ୍ପ ସମୟ ପାଇଁ । ଦୁଇଭାଇଙ୍କ
 ରଣକୌଶଳ ଓ ଶୌର୍ଯ୍ୟ ଦେଖି ଦେବତାମାନେ
 ଆନନ୍ଦରେ ଦୁହଁଙ୍କ ଉପରେ ପୁଷ୍ପବୃଷ୍ଟି କଲେ ।
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସ୍ୱୟଂ ମହାବୀର ଓ ବଳରାମ
 ସହସ୍ର ପିଣ୍ଡାଧାରୀ ଆଦିଶେଷ ରୂପରେ ପ୍ରତୀତ
 ହେଲେ ।

ପଳାଇଯାଉଥିବା ରାଜାମାନଙ୍କୁ ଏକାଠି କରି
 ଜଗସର କହିଲା, “ତମେ ସବୁ ରଥୀ ଓ
 ଅଭିରଥ ଓ ମହାରଥ ଯୋଦ୍ଧା ଏଇ ଦୁଇଟା

ଟୋକାକୁ ଡରି ପଳାଉଛ ? ମୁଁ ଥାଉ ଥାଉ
 ସେମାନେ ତୁମର କିଛି କରିପାରବେ ନାହିଁ ।
 ଆସ ସେମାନଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କର ।”

ଜଗସରର ଆହ୍ୱାନ ଶୁଣି ପୁଣି ଯୋଦ୍ଧାମାନେ
 ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମଙ୍କ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ
 କଲେ ଓ ଅସଂଖ୍ୟ ବୃଷ୍ଟି କଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ
 ଓ ବଳରାମ ପୁଣି ସୈନ୍ୟ ସହାୟ କରି
 ଚାଲିଲେ । ଏ ବିଭୟ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ରାଜାମାନେ
 ଭୟ ପାଇଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ କହିଲେ, “ତମେମାନେ
 ବୁଝା କାହିଁକି ଆମ ସହିତ ଲଢ଼ୁଛ ?
 ତମେମାନେ ଏତେ ବୁଦ୍ଧିମାନ ଓ ଯୁଦ୍ଧଶାସ୍ତ୍ର
 ବିଶାରଦ; ପୁଣି ଡରି ଯାଉଛ ? ଏକଥା ତ
 ସୁନ୍ଦର ଦେଖାଯାଉ ନାହିଁ । ଆଉ ଜଗସର

କେବେ ତୁମଘର ପ୍ରଳାପ କରେନାହିଁ । ମୁଁ ତୁମ ସମ୍ମୁଖରେହିଁ ଅଛି । ତୁମେ ତୁମର ଅସୁବିଧାର ଶକ୍ତି ଦେଖାଅ ।”

ତା’ପରେ ଦୁହଁଙ୍କର ଘୋର ଯୁଦ୍ଧ ହେଲା । ଜଗସିନ୍ଧର ସେନାପତି ଓ ଅନ୍ୟ ରାଜାମାନେ ମଧ୍ୟ ଯୁଦ୍ଧରେ ଯୋଗ ଦେଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ପଟେ ଏକା ବଳରାମ । କିନ୍ତୁ ଅଳ୍ପ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ଜଗସିନ୍ଧ ଓ ତା’ର ଦଳ ଅଚେତନ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲେ । ରଥରେ ସେମାନଙ୍କ ଅଚେତନ ଶରୀରକୁ ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ସାରଥୀମାନେ ପଳାଇଲେ । ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ସେମାନଙ୍କ ପରାଜୟ ପରେ ଖୁସି ହୋଇ ନିଜର ପାଞ୍ଚଜନ୍ୟ ଶଙ୍ଖ ପୁଲ୍ଲିଲେ ।

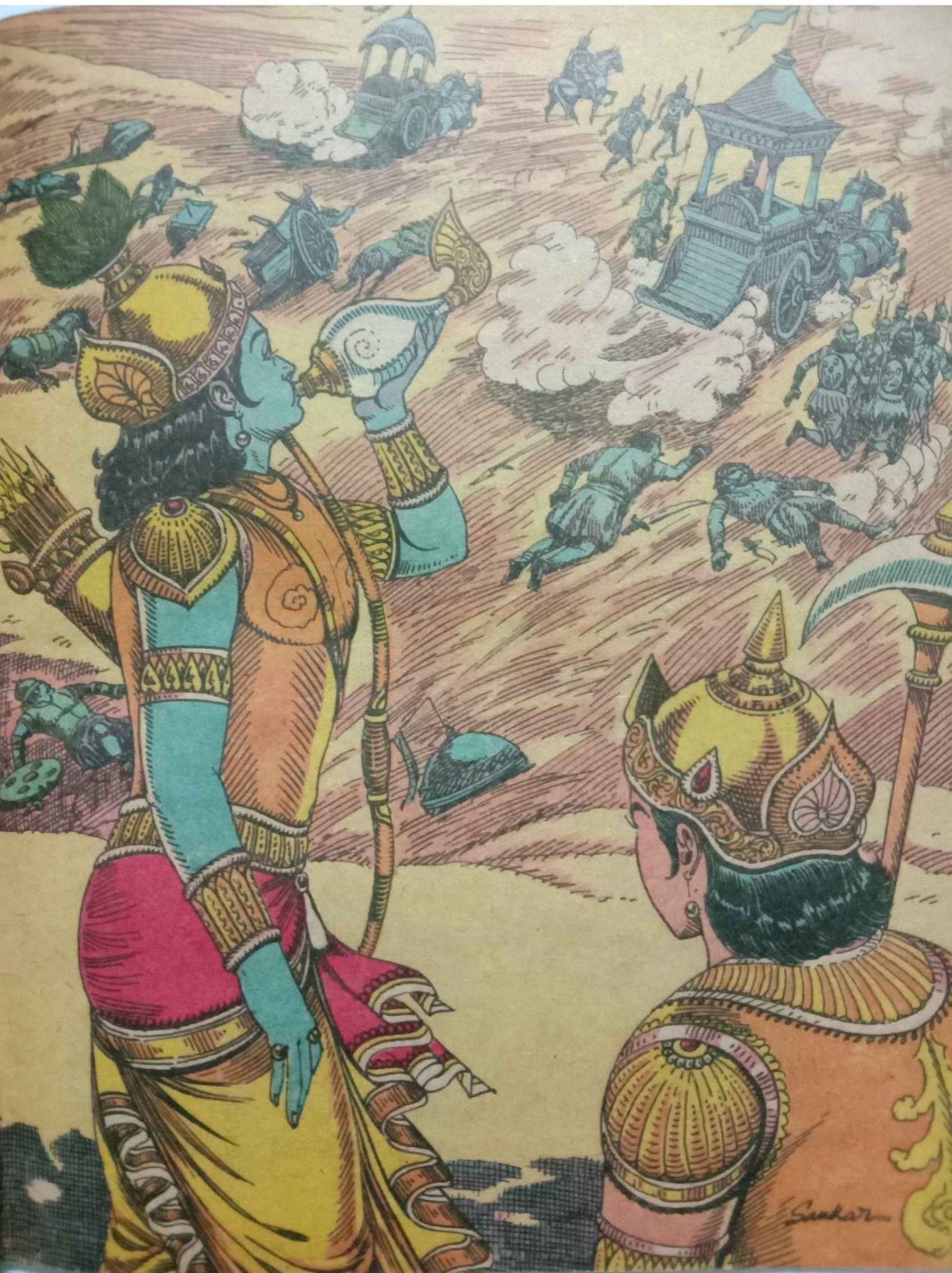
ତୁମକୁ ଆଗକୁ ଠେଲି ଦେଇ ପଛରେ ଲୁଚିଛି । ତୁମେ ସବୁ କାହିଁକି କୁଥାରେ ନିଜର ପ୍ରାଣ ଦେଉଛ ?”

ଏକଥା ଶୁଣି ଜଗସିନ୍ଧ ରାଗିଯାଇ ଆଗକୁ ଆସିଲା ଓ କହିଲା, “ମୋ ସମ୍ମୁଖରେ ତୁମେ ଦୁହଁ କାହିଁକି ରାଜାମାନଙ୍କର ଅପମାନ କଲ । ତମେ ଯୁଦ୍ଧ କୌଶଳ କ’ଣ ଜାଣ ? ବଣରେ ଗାଈ ଚରାଇବା ପିଲା ଯୁଦ୍ଧ କୌଶଳ ଦେଖାଉଛ ? ଏବେ ତୁମେ ମୋ ସହିତ ଲଢ଼ାଇ କର । ଅଳ୍ପ ସମୟରେ ତୁମ ଦୁହଁକୁ ଯମ ହାତରେ ସମର୍ପଣ କରିବ ।”

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ହସି ହସି କହିଲେ, “ତୁମେ ମୋର ପରାଜୟ ଦେଖିବାକୁ ଚାହୁଁଛ ? ବାର

ତା’ପରେ ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ କିଛି ସମୟ ପାଇଁ ଗୋମନ୍ଥ ପର୍ବତର ଦୁର୍ଗରେ ବିଶ୍ରାମ କରିବାକୁ ଗଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଏକ ବିଚିତ୍ର ଘଟଣା ଘଟିଲା । ଜଗସିନ୍ଧ ସହିତ ସମସ୍ତ ରାଜା ଓ ସୈନ୍ୟମାନେ ପଳାଇଗଲେ । କୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ ଭୟଙ୍କର ଯୁଦ୍ଧ ପରେ ବିଶ୍ରାମ ନେବା ଅବସ୍ଥାରେ ପୁଣି ଏକ ସୈନ୍ୟଦଳ ସେହି ପର୍ବତ ଆଡ଼କୁ ଆସୁଥିବାର ଦେଖି ପାରିଲେ । ସେମାନେ ଭାବିଲେ ବୋଧହୁଏ ନୂଆ ସୈନ୍ୟଦଳ ଧରି ଜଗସିନ୍ଧ ପୁଣି ଯୁଦ୍ଧ କରିବା ପାଇଁ ଆସିଲାଣି । ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଥା’ନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଆଗକା ଥିଲା ଅମୂଳକ । ନିକଟତର ହେବାରୁ ସୈନ୍ୟଦଳ ଓ ତା’ର ନେତା

ଚେନ୍ଦ୍ରବତୀ ଦମଦୋଷକୁ କୃଷ୍ଣ ଓ ବଳରାମ
ଚିହ୍ନିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ସେ ହେଉଛନ୍ତି
ସେମାନଙ୍କର ପିତୃସା । ତାତ୍ ସେ କାହିଁକି
ଫେରି ଆସିଲେ, ଟିକିଏ ଆଗରୁ ତ ଜଗାଧନ
ସହଚ ମିଶି ଯୁଦ୍ଧ କରୁଥିଲେ । ସେମାନେ
ଏପରି ଭାବୁଛନ୍ତି, ଠିକ୍ ସେତକବେଳେ
ଶିଶୁପାଳର ପିତା ଦମଦୋଷ ସେଠାରେ
ଉପସ୍ଥିତ ହୋଇ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ମୁଁ
ତୁମର ନିଜର ପିତୃସା, ମୁଁ ବାରମ୍ବାର
ଜଗାଧନକୁ କହିଲି ତୁମ ସହଚ ଶସ୍ତ୍ରତା
ନ କରିବାକୁ । ସେ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । କିନ୍ତୁ
ମନେରଖ ପୁଣି ସୁଯୋଗ ପାଇଲେ ସେ
ତୁମକୁ ମାରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବ । ସେ ବଡ଼
ଧୂର୍ତ୍ତ ଓ ନିଷ୍ଠୁର । ତା’ଛଡ଼ା ଯୁଦ୍ଧ ପରେ
ତୁମେ ଏଠାରେ ରହିବା ଉଚିତ ନୁହେଁ ।
ମୁଁ ତୁମକୁ ମୋର ଦୁଇଟି ରଥ ସମର୍ପଣ
କରୁଛି ଏଥିରେ ବସି ରୁଲ । ଏ ଅଞ୍ଚଳର

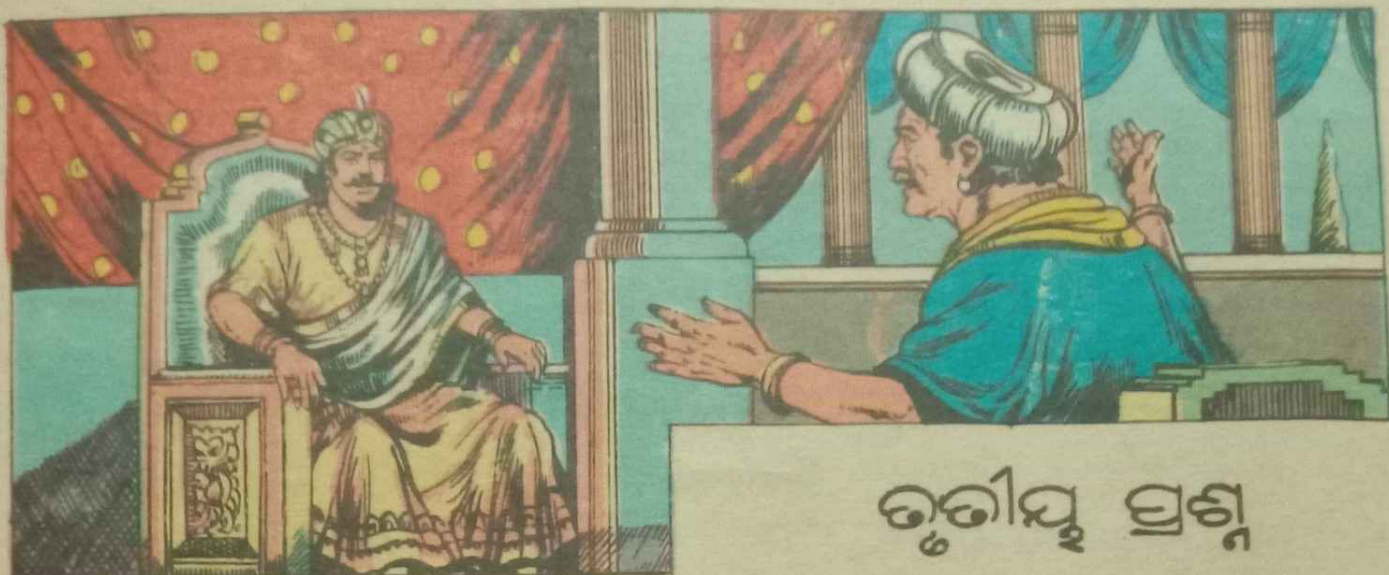
ରାଜା ଜଗାଧନର ପ୍ରିୟ । ତାକୁ ଦମନ କରି
ମଥୁରା ଅଭିମୁଖେ ଯାବା କରିବା । ମୁଁ ଆଜଠାରୁ
ତୁମର ପକ୍ଷ ବୋଲି ମନେରଖ ।”

କୃଷ୍ଣ ଅତି ଆନନ୍ଦିତ ହୋଇ କହିଲେ,
“ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବ ହେବ ତ ଆପଣଙ୍କ ପରି ହେବା
ଉଚିତ୍ । ଆପଣଙ୍କର ପ୍ରେମପୂର୍ଣ୍ଣ ବାକ୍ୟ ଆମେ
ସ୍ୱୀକାର କରୁଛୁ । ଆପଣ ଯେଉଁ ଆତ୍ମୀୟତା
ଆଜି ଦେଖାଇଲେ ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ସାରା ଜୀବନ
ରଖି ରହିବି । ଆମେ ପ୍ରକୃତରେ ଧନ୍ୟ
ହେଲୁ?”

ତା’ପରେ ଦମଦୋଷ ଦେଇଥିବା ରଥ
ଉପରେ ବସି ବଳରାମ ଓ କୃଷ୍ଣ, ଦମଦୋଷ ଓ
ତାଙ୍କ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କ ସହ ସେ ସ୍ଥାନ ଛାଡ଼ି
ଫେରିଲେ । ବାଟରେ ଜଗାଧନର ବନ୍ଧୁ ଓ
ତାଙ୍କର ଶତ୍ରୁ କରବୀରପୁରର ରାଜାକୁ ଦମନ
କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସେମାନେ କରବୀରପୁରରେ
ପହଞ୍ଚି ଶିବର ସ୍ଥାପନ କଲେ ।

ବୃତ୍ତୀୟ ପ୍ରଶ୍ନ

ଏକମସିହା ରାଜା ବିନୋଦ ବର୍ମା ସାହିତ୍ୟ ଓ ଶାସ୍ତ୍ର ସମ୍ବନ୍ଧୀୟ ତର୍କା କରିବାରେ ଖୁବ୍ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ । ନାରସ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ସେନାପତିଙ୍କୁ ଅର୍ପଣ କରି ସେ ସବୁଦିନ ସାହିତ୍ୟ, ସଙ୍ଗୀତ, ଓ ନାନା ଶାସ୍ତ୍ରର ଆଲୋଚନା ସଭା କରି ସମୟ ବିତାଉ ଥାନ୍ତି । ଭଲ ଭଲ ପଣ୍ଡିତ, ଲେଖକ ଓ ସଙ୍ଗୀତଜ୍ଞ ମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ପୁରସ୍କାର ଦେଉଥାନ୍ତି । ରାଜକାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରତି ରାଜାଙ୍କର ଉଦାସୀନତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ତାଙ୍କ ଭଣିଜା, ଯିଏ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଧାନ ସେନାପତି, ବହୁତ ଲଭ ଉଠାଇଥିଲେ ଓ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ଉପରେ ଅତ୍ୟାଚାର କରୁଥିଲେ । ଏସବୁ ଖବର ରାଜା ଜାଣି ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ଏପରି କିଛି ବର୍ଷ ବିତିଗଲା । ଏବେ ସେନାପତି ନାଗବର୍ମାଙ୍କ ଭୟରେ ରାଜାଙ୍କୁ କେହି କିଛି ଖବର ମଧ୍ୟ ଦେଇ ପାରନ୍ତି ନାହିଁ ।

ରାଜା ଭବନ୍ତି ରାଜ୍ୟ ଠିକ୍ ଠାକ୍ ଚାଲୁଛି । ଇତି ମଧ୍ୟରେ ନାଗବର୍ମା ଭାବିଲେ କି ରାଜାଙ୍କର ଏହି ଦୁର୍ବଳତାର ସୁଯୋଗ ନେଇ ଅନ୍ୟ ସେନାପତି ଇତ୍ୟାଦିଙ୍କୁ ହାତରେ ରଖି ରାଜାଙ୍କୁ ସିଂହାସନ-ଚ୍ୟୁତ କରି ନିଜେ ରାଜା ହେବେ । ଏ ଖବର ମନ୍ତ୍ରୀ ପାଇବା ମାତ୍ରେ ଦିନେ ରାଜାଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତରେ ଦେଖା କରି ସେନାପତିଙ୍କ ଷଡ଼ଯନ୍ତ୍ର ବିଷୟ କହିଲେ । ରାଜା ସୁଭାବତଃ ବିବେକ-ଶୀଳ ଓ ବନ୍ଧୁବାନ୍ଧବମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ସ୍ନେହଶୀଳ । ତେଣୁ ସେ ହଠାତ୍ ଏ ବିଷୟରେ କିଛି କଠୋର ପଦକ୍ଷେପ ନେଲେ ନାହିଁ ।

କିଛି ଦିନ ବିତିଗଲା । ମନ୍ତ୍ରୀ ପୁଣି ଯାଇ ରାଜାଙ୍କୁ ଏକାନ୍ତରେ ସାକ୍ଷାତ୍ କଲେ ଓ କହିଲେ, “ମହାରାଜା ! ମୁଁ ଚୁପ୍ ହେଲିଣି । ମୋର ଆଜି ଆଉ କାହା ପ୍ରତି ଭୟ ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ଯାକର ଲୋକେ ନାଗବର୍ମା ପ୍ରତି ଭୟଭୀତ

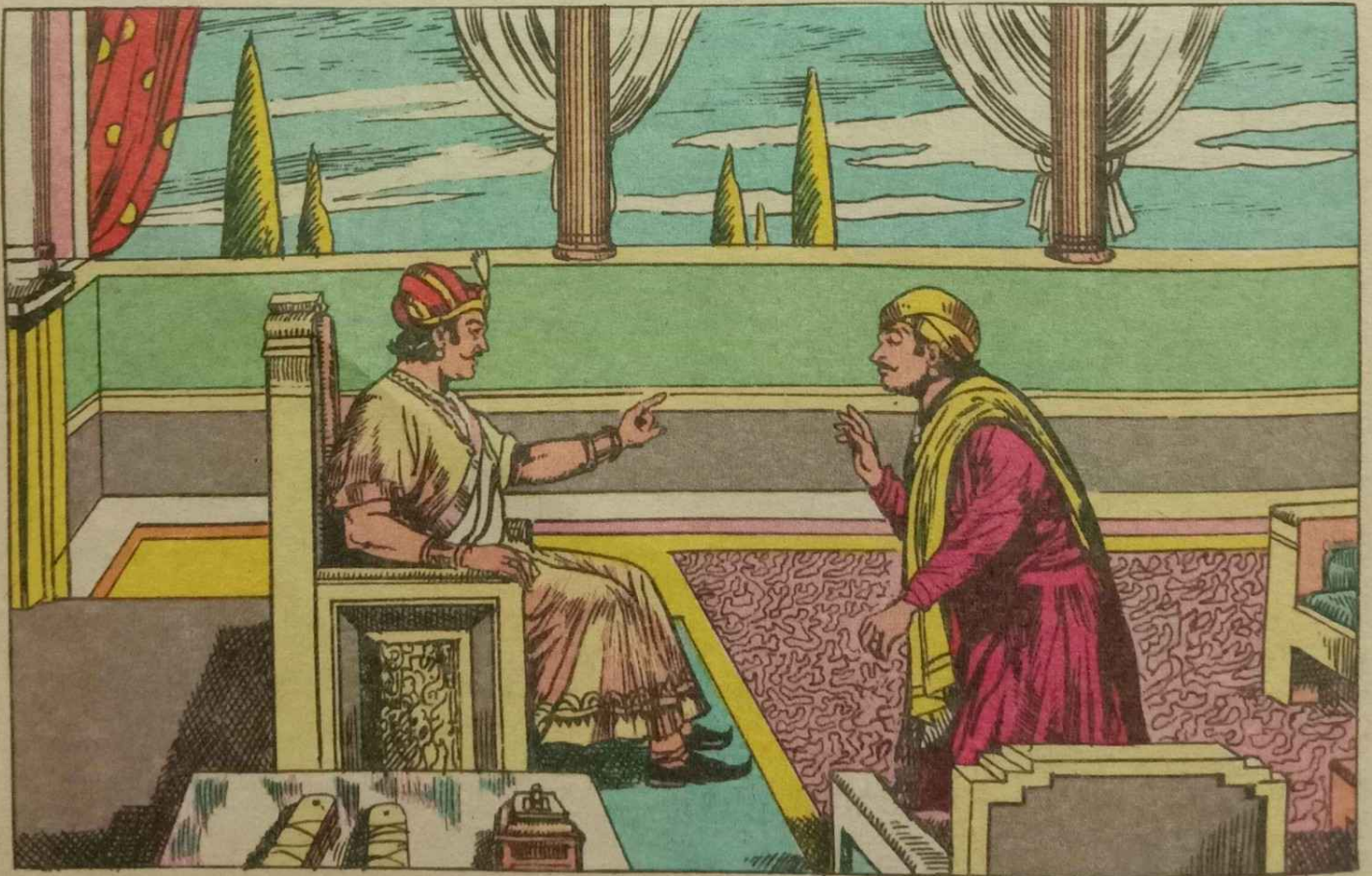
ହୋଇ ଚୁପ୍ ରହିଯାଇ ପାରନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ମୁଁ ପାରିବି ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କୁ ଚେତାବନା ଦେଉଛି, ଆପଣ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଯଥାର୍ଥ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନକଲେ ପରେ ଖାଲି ଅନୁତାପହିଁ ସାର ହେବ, ପ୍ରଜାକାର କରିପାରିବେ ନାହିଁ ।

ତା' ପରଦିନ ରାଜା ନାଗବର୍ମାଙ୍କୁ ଡାକି ସରୁକଥା ପଚାରିଲେ । ନାଗବର୍ମା ଭକ୍ତିର ଛଳନା କରି ହାତଯୋଡ଼ି କହିଲେ, “ପ୍ରଭୁ ଏକଥା କ'ଣ ମୁଁ ସ୍ବପ୍ନରେ ସୁଜା ଭାବି ପାରିବି ? ଆପଣଙ୍କ ଉପରେ ରାଜକାର୍ଯ୍ୟର ଗୂପ୍ତା ପଡ଼ିବ ନାହିଁ ବୋଲି ମୋତେ ସମ୍ବେଦ ମିଳିଲେ ମୁଁ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରି ସେମାନଙ୍କର ଭଲ ମନ୍ଦ ବୁଝେ । ଆପଣ ଏକଥାର ପରୀକ୍ଷା କରି ଦେଖନ୍ତୁ । ମୁଁ

ଲୋକପ୍ରିୟ ହେବାରୁ ମନ୍ତ୍ରୀ ଦ୍ବୟତ ମୋତେ ଉତ୍ସର୍ଗ୍ୟ କରି ଏପରି କହୁଛନ୍ତି । ଆପଣ କେତେକ ପ୍ରଧାନ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଡାକି ଦରବାରରେ କଥାବାର୍ତ୍ତା କରନ୍ତୁ ।”

“ମନ୍ତ୍ରୀ କ'ଣ ମିଛ କହିଲେ ? ସେ ତ ଜୀବନରେ କେବେ ବି ମୋ ଆଗରେ ଭୁଲ୍ କଥା କହି ନାହାନ୍ତି !” ରାଜା କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ ! ସେ ବୁଢ଼ା ହେଲେଣି । ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ବୋଧହୁଏ ଠିକ୍ ନାହିଁ । ତା'ଛଡ଼ା ମନ୍ତ୍ରୀମାନେ ସେନାପତିମାନଙ୍କୁ ସର୍ବଦା ଉତ୍ସର୍ଗ୍ୟ କରନ୍ତି । କାରଣ, ସେନାପତିମାନେ ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଆଗରେ ବାର ଭଳି ଦେଖାଯାନ୍ତି ! ମୁଁ ତ କହୁଛି, ଆପଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଡାକି ରାଜ୍ୟର ଅବସ୍ଥା ସେମାନଙ୍କଠାରୁ

ବୁଝନ୍ତୁ । ସନ୍ଦେହ ମୋତନ ହୋଇଯାଉ ।”
ନାଗବର୍ମା କହିଲେ ।

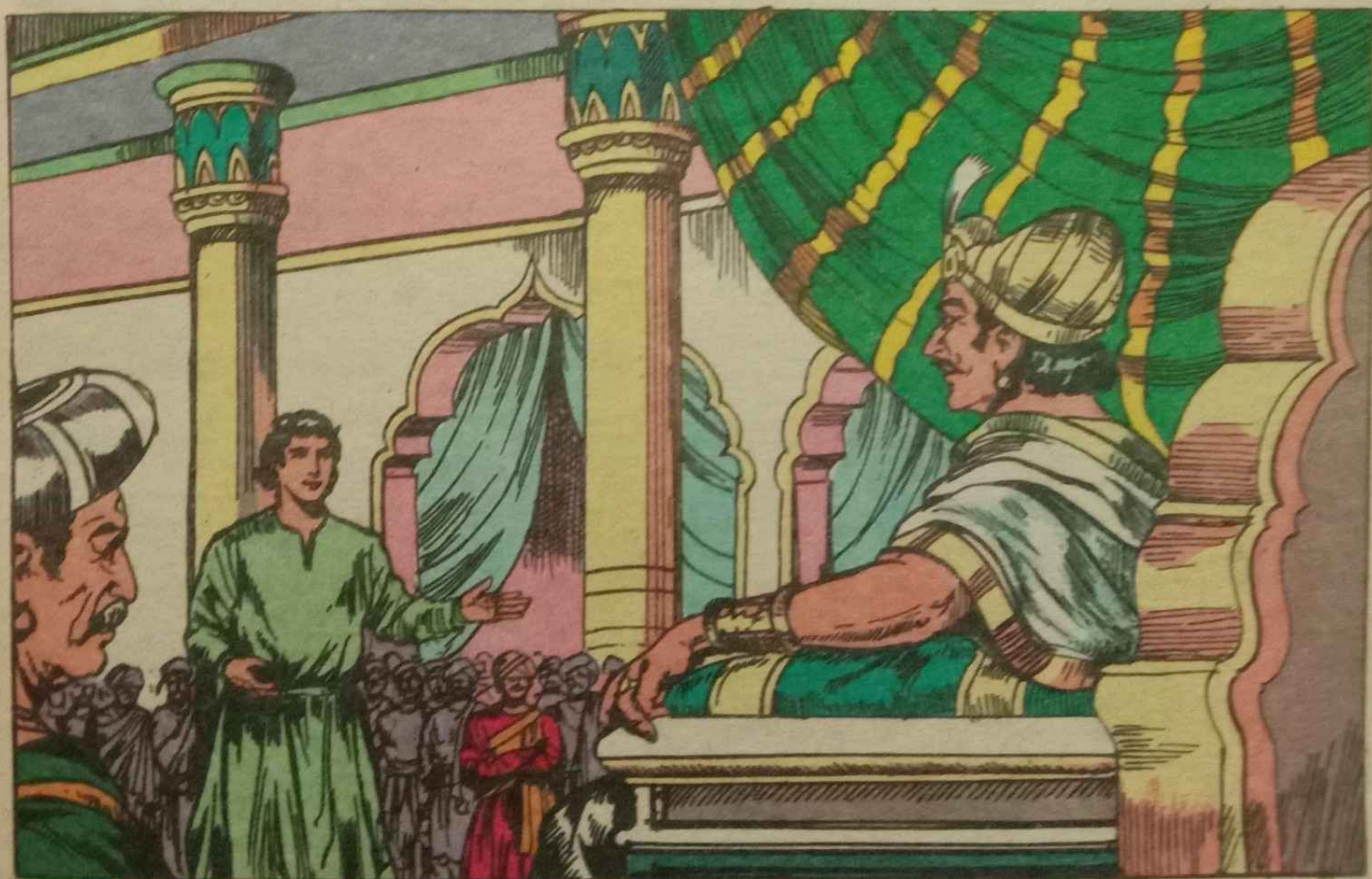
ରାଜା ନାଗବର୍ମାଙ୍କ କଥା ଶୁଣି ଓ ତାଙ୍କର
ଦୃଢ଼ତା ଦେଖି ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲେ । ତା’ପରେ
କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ଠିକ୍ ଅଛି । ଏବେ ତମେ
ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ ଖବର ଦିଅ କି ସେମାନେ ସିଧା
ଦରବାରକୁ ଆସି ମୋ ସହିତ କଥାବାର୍ତ୍ତା
କରନ୍ତୁ ।”

ନାଗବର୍ମା “ଯେ ଆଜ୍ଞା” କହି ଚାଲିଗଲେ ।
ବାହାରେ ସମସ୍ତଙ୍କୁ ରାଜାଙ୍କ କହିବା
ଅନୁସାରେ ଖବର ଦିଆଗଲା । କିନ୍ତୁ ଭିତରେ
ନାଗବର୍ମାଙ୍କ ଲୋକସବୁ ଯାଇ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କୁ
କହିଲେ କି ଯିଏ ନାଗବର୍ମାଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ
କହିବ ସିଏ ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ପାଇବ ।

ଏକଥା ଶୁଣି ଅନେକ ଲୋକ ଭୟରେ
ଯିବାକୁ ବି ମଜିଲେ ନାହିଁ । କେତେ କେତେ
ଭାବିଲେ ବରଂ ଯାଇ ରାଜସଭାରେ ନାଗବର୍ମା
ସପକ୍ଷରେ କହିଲେ କିଛି ସୁବିଧା ମିଳିବ ।
କିନ୍ତୁ ଅଧିକାଂଶ ଲୋକ ଗଲେ ନାହିଁ,
ଯେଉଁମାନେ ଗଲେ ସବୁ ନାଗବର୍ମାଙ୍କର
ସମର୍ଥକ, ସେମାନେ ନାଗବର୍ମାଙ୍କ ଭୂର ଭୂର
ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ଏସବୁ ଘଟଣା ଦେଖି ବିରାଟ
ମନ୍ତ୍ରୀ ବଡ଼ ଚିନ୍ତିତ ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ ।

ରାଜା ହସି ହସି କହିଲେ, “ଏବେ ମୁଁ
ଭାବୁଛି ଯେ ମୋ ରାଜ୍ୟରେ ଦୁଃଖ, ଅଧର୍ମ,
ବା ଅନ୍ୟାୟ କିଛି ନାହିଁ ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ନାଗବର୍ମାଙ୍କ ସମର୍ଥକମାନେ
ଆନନ୍ଦରେ ତାଳି ମାରିଲେ । କିନ୍ତୁ ଜନତା

ଭଗାବତମାନଙ୍କୁ ପ୍ରଜାମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି
କରାଯାଉ ନାହିଁ କି ?”

ରାଜା ଏ ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି ନାଗବର୍ମାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ
ଟିକିଏ ଅର୍ଥପୂର୍ଣ୍ଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଗୁହଁ ପୁଣି
ଗୋବିନ୍ଦକୁ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା, ତୁମର
ଦୃଢ଼ତା ପ୍ରଶଂସିତ କ’ଣ ?”

ଗୋବିନ୍ଦ ନିର୍ଭୟରେ କହିଲା, “ମହାରାଜ,
କୁହାଯାଉଛି ଯେ ଏ ରାଜ୍ୟର ପ୍ରଜାମାନେ
ନିର୍ଭୟରେ ଓ ସ୍ୱାଧୀନ ଭାବରେ ନିଜ ମତ
ବ୍ୟକ୍ତ କରି ପାରିବେ । ତେବେ ଶତାଧିକ
ପ୍ରଜା କାହିଁକି ଆପଣଙ୍କ କାରାଗାରରେ ବନ୍ଦୀ
ଜୀବନ ଯାପନ କରୁଛନ୍ତି ?”

ରାଜା କହିଲେ, “ଓ ଏପରି କଥା । ଆଜ୍ଞା
ଏବେ ତୁମର ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶଂସିତ ପରୁର ।”

ଏବେ ଗୋବିନ୍ଦ ହାତ ଯୋଡ଼ି କହିଲା,
“ମହାରାଜ, ମୋର ଆପଣଙ୍କୁ ଗୋଟିଏ
ଛୋଟିଆ ପ୍ରାର୍ଥନା ଅଛି । ଏହି ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ
ସମ୍ବନ୍ଧରେ ମୋର ବାପା କିଛିଦିନ ପରେ ଆସି
ଆପଣଙ୍କୁ ପରୁରବେ ।”

ଗୋବିନ୍ଦର ଏପରି ନିର୍ଭୟତାପୂର୍ଣ୍ଣ
ବ୍ୟବହାରରେ ରାଜା ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ତାକୁ
ପାଖକୁ ଡାକିଲେ । ତା’ କାନ୍ଧରେ ହାତ ରଖି
କହିଲେ, “ସାବାସ୍, ଦେଶର ଏପରି
ଦୁର୍ଦ୍ଦିନରେ ତୁମପରି ନିର୍ଭୀକ ଯୁବକ ମୁଁ
ଗୁହେ । ତୁମର ପ୍ରଥମ ଦୁଇ ପ୍ରଶ୍ନ ମୁଁ ଗୁହେଲି;
ତା’ର ଜବାବ ମୁଁ ଦେବି । କିନ୍ତୁ ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ

ଭିତରୁ ଗୋବିନ୍ଦ ନାମକ ଏକ ଯୁବକ ଆଗକୁ
ଆସି ବହୁତ ଦିନଯୁ ପୂର୍ବକ ରାଜାଙ୍କୁ କହିଲା,
“ଆପଣଙ୍କ ରାଜ୍ୟଶାସନ ବିଷୟରେ କୌଣସି
ଆଲୋଚନା କରିବା ଭଲ ଜଣେ ବିଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟକ୍ତି
ମୁଁ ନୁହେଁ । ତଥାପି ଆପଣ ଯେତେବେଳେ
ସୁଯୋଗ ଦେଇଛନ୍ତି ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ତନୋଟି
ପ୍ରଶ୍ନ ପରୁରବାକୁ ଗୁହେ ।”

ରାଜା କହିଲେ, “ନିଶ୍ଚୟ, ନିଶ୍ଚୟ; ଏବେ
କୁହ ତୁମର ପ୍ରଶ୍ନ ଗୁଡ଼ିକ କ’ଣ ?”

ଗୋବିନ୍ଦ କହିଲା, “ମହାରାଜ, କୁହା-
ଯାଉଛି ଯେ ଦେଶବାସୀ ସମସ୍ତେ ପେଟଭରି
ଖାଇବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ଅଧେ ଲୋକ
କାହିଁକି ଭଗ୍ନ ମାଗି ଚଳୁଛନ୍ତି ? କ’ଣ

ତୁମ ପିତା କରିବାକୁ ମୁଁ ସୁଯୋଗ ଦେବି ନାହିଁ ।”

ତା’ପରେ ଅଗୁନକ ରାଜା ଦେହରସୀ-ମାନଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ନାଗବର୍ମା ଓ ତାଙ୍କର ସମସ୍ତ ସମର୍ପକଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ । ଏସବୁ ଦେଖି ମନ୍ତ୍ରୀ ମଧ୍ୟ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ ।

ନାଗବର୍ମାଙ୍କୁ କାରାଗାରରେ ରଖାଗଲା । ରାଜା ସ୍ୱୟଂ ନିଜର ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ଅନୁଚରଙ୍କୁ ନେଇ ଦେଶର ଭଲମନ୍ଦ ବୁଝିଲେ ଓ ପ୍ରଜାମାନେ ଶାନ୍ତିରେ ଜୀବନ ଯାପନ କଲେ ।

କିଛିଦିନ ଉତ୍ତର ଦିନେ ମନ୍ତ୍ରୀ ରାଜାଙ୍କୁ ପଚାରିଲେ, “ମହାରାଜା, ନାଗବର୍ମାଙ୍କ କୌଶଳ ଦ୍ୱାରା ଆପଣ ସ୍ୱପ୍ନର ପ୍ରଭାବିତ ହୋଇଗଲେ ବୋଲି ମୁଁ ଭାବିଲି । ପୁଣି ଗୋବିନ୍ଦର ପ୍ରଶ୍ନ ସବୁ ପରେ ଆପଣ କ’ଣ ଭାବି ନାଗବର୍ମାଙ୍କୁ ବନ୍ଦୀ କଲେ ? ପୁଣି ଗୋବିନ୍ଦ ବାପାଙ୍କୁ ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନଟି ପଚାରିବାର ସୁଯୋଗ ବା ଦେଲେ ନାହିଁ କାହିଁକି ?”

ରାଜା ହସି ହସି କହିଲେ, “ଗୋବିନ୍ଦର ପ୍ରଶ୍ନରୁ ମୁଁ ଜାଣି ପାରିଲି ନାଗବର୍ମାର ଦୁଷ୍ଟତା ତା’ର ପ୍ରଜାପୀତନ ଓ ଦେଶବାସୀଙ୍କର ଦୁର୍ଦ୍ଦଶା ମୁଁ ଦୃଢ଼ତା ପ୍ରଶ୍ନରୁ ବୁଝିନେଲି । ତା’ପରେ ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ ତା’ର ବାପା ପଚାରିବାର ଅର୍ଥ ଏହାପରେ ତା’ର ଆଉ ବଞ୍ଚି ରହିବାର ସମ୍ଭାବନା ନାହିଁ । ଅର୍ଥାତ୍ ନାଗବର୍ମା ନିଶ୍ଚୟ ତାଙ୍କୁ ପ୍ରାଣରେ ମାରିଦେବ । ତେଣୁ କିଛିଦିନ ପରେ ତା’ ବାପା ପୁଅକୁ ଖୋଜି ଖୋଜି ଆସି ମୋତେ ପଚାରିବ, ‘ମୋ ପୁଅ କାହିଁ ?’ ଏଇଟାହିଁ ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ । ତେଣୁ ମୁଁ ଏପରି ବ୍ୟବସ୍ଥା କଲି ଯେଉଁଥିରେ କି ତା’ ବାପା ଆସି ଆଉ ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନ କରିବାର ଆବଶ୍ୟକତା ରହିବ ନାହିଁ ।”

ଗୋବିନ୍ଦର ଭୃତ୍ୟ ପ୍ରଶ୍ନର ସଂକେତ ରାଜ୍ୟ ପାଇଁ ପ୍ରକୃତରେ କେତେଦୂର ଜଳାଶୟ କର ଏକଥା ଭାବି ମନ୍ତ୍ରୀ ଅତି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ।

ଶାଶୁବୋହୂ

ସୁଦାମର ବିବାହ ଏଇ ଅଳ୍ପଦିନ ହେବ ହୋଇଛି । ତା'ର ମାମୁଁ ଖୁବ୍ ଅସୁସ୍ଥ ଥିବା ଯୋଗୁଁ ବିବାହରେ ଯୋଗ ଦେଇ ପାରି ନଥିଲେ । ତେଣୁ ସୁଦାମ ବିବାହର ଅଳ୍ପ ଦିନ ପରେ ମାମୁଁଙ୍କୁ ଦେଖିବାକୁ ଗଲା ।

ସୁଦାମକୁ ଦେଖି ତା' ମାମୁଁ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହୋଇ ବିବାହର ସବୁ କୁଶଳ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିଲେ ଓ କହିଲେ, “ଭଗବାନଙ୍କ ଦୟାରୁ ମୁଁ ଏବେ ପ୍ରାୟ ସୁସ୍ଥ ହୋଇଗଲିଣି । ଏବେ କହ ତୋର ନୂଆ ସଂସାର କିପରି ଚଳୁଛି ? ଶାଶୁ ବୋହୂ ପରସ୍ପରକୁ ଭଲପାଇ ଆନନ୍ଦରେ ଅଛନ୍ତି ତ ? ବୋହୂ ଶାଶୁକୁ କାମଦାମରେ ସାହାଯ୍ୟ କରୁଛି ତ ?”

“ସାହାଯ୍ୟ କ’ଣ, ବୋହୂ ତ ସାବ ଘରସାପାରର ଦାୟିତ୍ବ ନିଜେ ନେଇଛି । ମା’ ତ ଆରାମରେ ବସିଛି ।” ସୁଦାମ କହିଲା ।

“ଯାହାହେଉ, ବୁଢ଼ୀଦିନେ ତୋ ମାକୁ ଟିକିଏ ବିଶ୍ରାମ ମିଳିଲା । ବିରୁଦ୍ଧ ବହୁତ କଷ୍ଟ ସହ ତୁମମାନଙ୍କୁ ମଣିଷ କରିଛି । ତୋ ବାପର ମୃତ୍ୟୁ ପରେ ସବୁ ତ ସେହିଁ ବୁଝୁଥିଲା । ଏବେ ତ ଖୁସିରେ ସମୟ କାଟିବ ।” ମାମୁଁ କହିଲେ ।

ହଁ ମାମୁଁ, ମା ବର୍ତ୍ତମାନ ଆନନ୍ଦରେ ସମୟ ଅତିବାହିତ କରିବା ଉଚିତ । ମୁଁ ମଧ୍ୟ ସେଇଆ ଭାବୁଥିଲି ଓ ମା ନିଶ୍ଚିନ୍ତ ହୋଇ ରହନ୍ତୁ ବୋଲି ଚାହୁଁଥିଲି । କିନ୍ତୁ...

ମାମୁଁ ତା’ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ରହିଲେ ଓ ପଚାରିଲେ, “କିନ୍ତୁ କ’ଣ ? ତୁ ତ ଠିକ୍ କଥା ଭାବୁଥିଲୁ ।”

ସୁଦାମ କିଛି କହିବାକୁ ଯାଇ ତୁପ୍ ହୋଇଗଲା । ସେକଥା ତା’ର ମାମୁଁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ମନେ ହେଉଛି ତୁ କିଛି

କହିବାକୁ ଯାଇ ତୁମ୍ଭ ରହିଗଲା । ମୋ ପାଖରେ କିଛି କହିବାରେ ସଙ୍କୋଚ କାହିଁକି କରୁଛୁ ? ତୋର ଯାହା କହିବାର ଅଛି ନିଃସଙ୍କୋଚରେ କହ ।”

ସୁଦାମ କହିଲା, “ମୋର ବିବାହ ପରଠାରୁ ମା’ ସବଦା ଦୁରେଇ ରହିଲା । ସବୁବେଳେ ବସି କ’ଣ ଭାବୁଥାଏ, ଲାଗେ ଯେପରି କୌଣସି ସମସ୍ୟା ନେଇ ସେ ଗଭୀର ଚିନ୍ତାମଗ୍ନ ।”

“ତୁ ତା’ର କାରଣ କ’ଣ ପଚାରିଲୁ ନାହିଁ ?” ମାମୁଁ କହିଲା ।

“ମୁଁ ପଚାରିବା ପୂର୍ବରୁହିଁ, ଦିନେ ବୋହୂ ପୋଖରୀକୁ ଯାଇଛି ବାସନ ମାଜି ପାଣି ଆଣି ଆସିବାକୁ, ମା’ ମୋତେ ପାଖକୁ ଡାକି କହିଲା, “ପୁଅ, ତୋ ସ୍ତ୍ରୀ ସୁନ୍ଦର, କିନ୍ତୁ ସେକଥା ତା’ ମୁହଁ ଉପରେ କହିବୁ ନାହିଁ ।”

ମୁଁ କହିଲି, “କାହିଁକି କ’ଣ ହେଲା କହିଲେ ?”

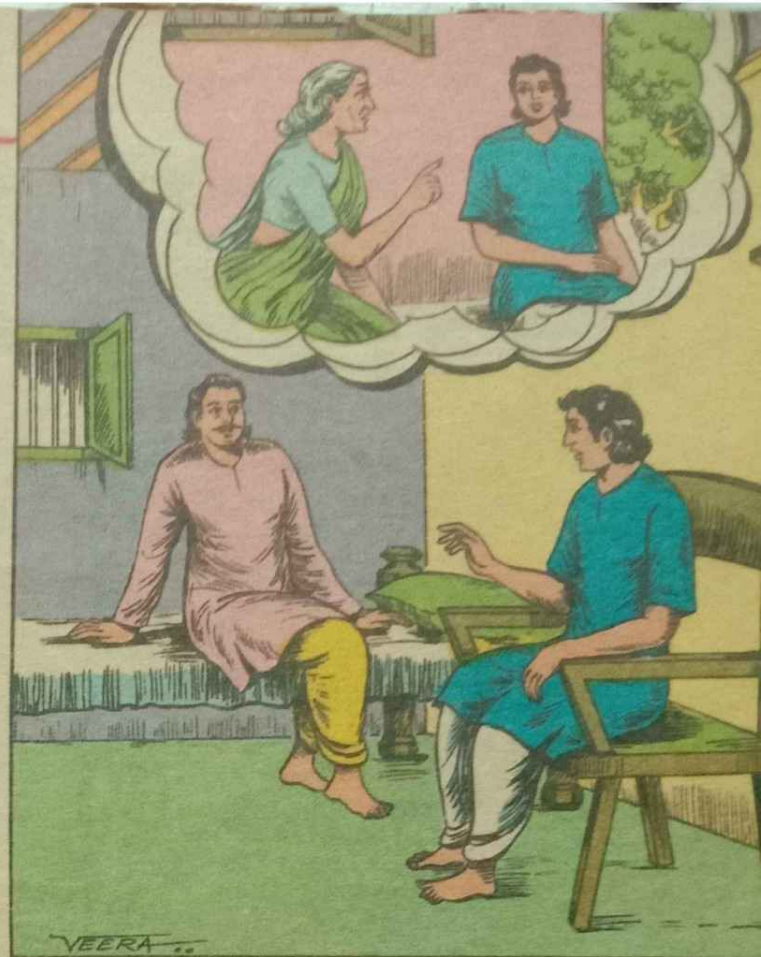
ମା’ କହିଲା, “ସେପରି କଲେ ସେ ଉଚ୍ଚତ ହୋଇଯିବ ଓ ତୋର ଅବହେଳା କରିବ ।”

ତା’ପରେ ମା’ କହିଲା, “ନିଜ ସ୍ତ୍ରୀ ବୋଲି ସବୁକଥା ତାକୁ କହିବୁ ନାହିଁ ।”

“କାହିଁକି କହିବ ନାହିଁ ?” ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ସେ ଯେଉଁଠି ସେଇଠି ଓ ଯାହାକୁ ତାହାକୁ ଘରର ଗୋପନୀୟ କଥା ସବୁ କହିଦେବ ।”

“ଆଜ୍ଞା, ତାପରେ ?” ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ତା’ପରେ ସିଏ ଯେତେ ଭଲ କଥା କହିଲେ ମଧ୍ୟ ହଠାତ୍ ତା’ କଥାରେ ପଡ଼ି କିଛି କରିବୁ ନାହିଁ ।” ମା’ କହିଲା ।

“କଲେ କ’ଣ ହେବ ?” ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“କ’ଣ ହେବ ? ତା’ପରେ ମୋତେ ଏ ଘରୁ ବାହାର କରି ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ତତେ ଶିଖେଇବ ।”

ଏସବୁ ଅଜବ କଥା ଶୁଣି ମୁଁ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲି । ତା’ପରେ ମା’ କହିଲା, “ଶୁଣ ସିନ୍ଦୂର ରୁବି ତାକୁ କେବେ ଦେବୁ ନାହିଁ ।”

“ଦେଲେ ହେବ କ’ଣ ?” ମୁଁ ପଚାରିଲି ।

“ଆରେ ବୋକା, ତୋର ସବୁ ପଇସା ନେଇ ବାପଘରେ ପୁରାଇବ ।” ମା’ କହିଲା ।

ସବୁ ଶୁଣିବା ପରେ ମୁଁ ମାକୁ ପଚାରିଲି,
“ମା ଏସବୁ କଥା କୁଆଡୁ ତୋ ମୁଣ୍ଡରେ
ପଶିଲା ? ନିହାତି ଅସଙ୍ଗତ କଥା ।”

ଏକଥା ଶୁଣି ମାମୁଁ କହିଲେ, “ପୁଅ,
ତୋତେ ଯାହା ପଚାରିଥିଲା ତା’ର ଉତ୍ତର
ପାଇଲି । ଏବେ କହ ତ ତୋ ମା’ ତୋତେ
କି ଉତ୍ତର ଦେଲା ?”

ମା’ କହିଲା, “ପୁଅ କେଉଁଠି ମା’କୁ
ଏସବୁ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚାରିବ ? ଏବେ ମୁହଁ ବନ୍ଦ କରି
ଚୁପ୍ ରହ ।” ଏତିକି କହି ମା’ ମୋ ପାଖରୁ
ଉଠି ରନ୍ଧାଘର ଆଡ଼େ ଚାଲିଗଲା ।” ସୁଦାମ
କହିଲା ।

ଏକଥା ଶୁଣି ମାମୁଁ ହସି ହସି ଗତିଗଲେ ।
ତା’ପରେ ଗମ୍ଭୀର ହୋଇଗଲେ । ଏସବୁ
ଦେଖି ସୁଦାମ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, “ମାମୁଁ, ଏ
ବସୟରେ କିଛି ଜାଣିଥିଲେ ମୋତେ କୁହ,
ମୋର ବା ମୋ ସ୍ତ୍ରୀର ଭଲ୍ ଥିଲେ ମୁଁ
ସୁଧାର ନେବି ।”

“ମୁଁ ଜାଣେ ସବୁ, ତେବେ ତୁ ଜାଣି
କ’ଣ ଲାଭ ହେବ ?” ମାମୁଁ ପଚାରିଲେ ।

“ମୁଁ ମା’ର ଭୟ ଓ ଆଶଙ୍କାର କାରଣ
ଜାଣିଲେ ତାକୁ ଦୂର କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା
କରିବି । ସେ ଅନ୍ତତଃ ଶାନ୍ତିରେ ରହିବ ।”
ସୁଦାମ କହିଲା ।

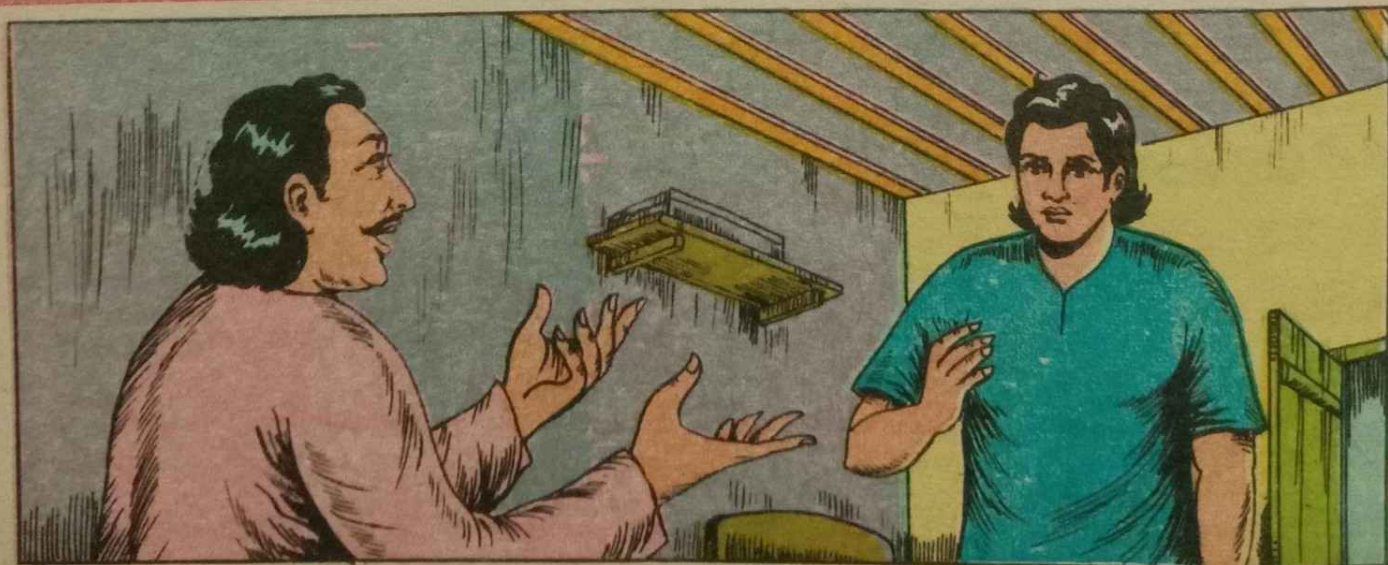
“ତେବେ ଶୁଣ । ଯେଉଁ ସବୁ କଥା ସେ
ତୋ ସ୍ତ୍ରୀ ବସୟରେ ଆଶଙ୍କା କରୁଛି, ସେସବୁ
ସେ ନିଜେ କରିଥିଲା ଯେତେବେଳେ ନୁଆ
ବାହାହୋଇ ଗଲା । ସେଥିପାଇଁ ତା’ର ଭୟ ।”

ଏକଥା କହି ମାମୁଁ ହସିଲେ ଓ ସୁଦାମ
ମଧ୍ୟ ହସିଲା ।

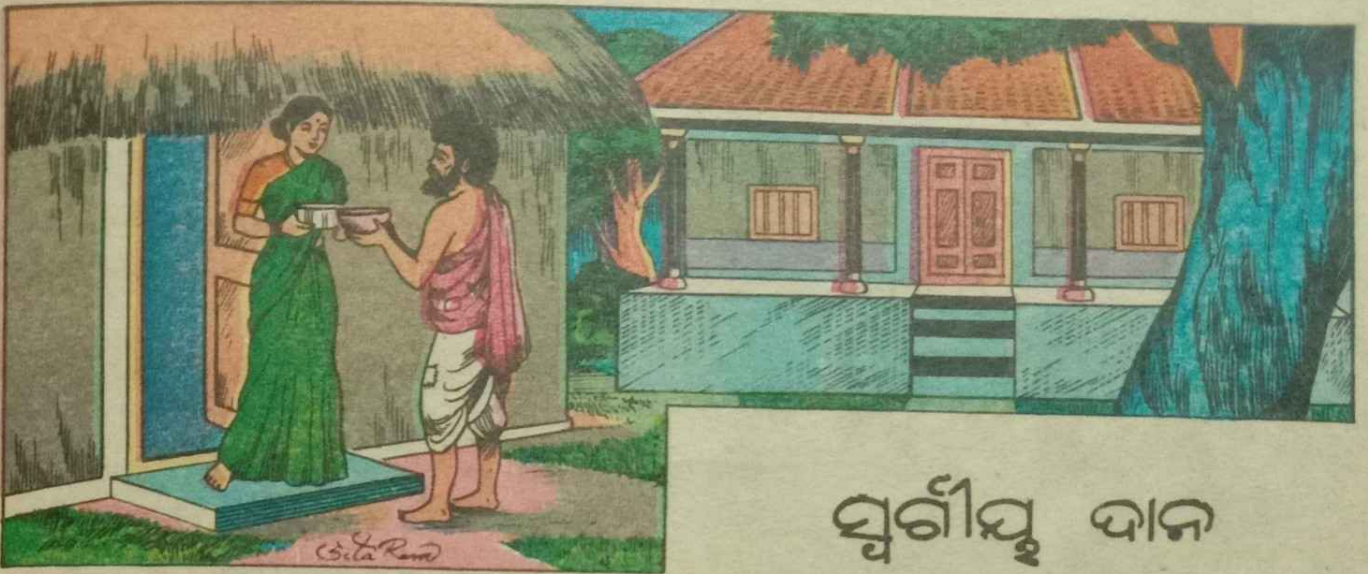
ତା’ପରେ ମାମୁଁ କହିଲେ, “ସୁଦାମ !
ତୋ ମା ତୋତେ ଏସବୁ କଥା କହୁଛନ୍ତି,
ଏହା ଯେପରି ତୋ ସ୍ତ୍ରୀ ନ ଜାଣନ୍ତି ।”

“କାହିଁକି ?” ସୁଦାମ ପଚାରିଲା ।

“ତୋ ମାଙ୍କ ପ୍ରତି ବୋହୂର ଶ୍ରଦ୍ଧା କମି
ଯାଇ ପାରେ ।” ମାମୁଁ ବୁଝାଇ ଦେଲେ ।

ସ୍ୱର୍ଗୀୟ ଦାନ

ଗୋଟିଏ ଗ୍ରାମରେ ଦୁଇଜଣ ସ୍ତ୍ରୀ ଥା'ନ୍ତି ।

ଜଣେ ଧନୀ ଓ କଂଜୁସ୍ । ଦ୍ୱିତୀୟ ଜଣକ ଗଣ୍ଡବ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅତ୍ୟନ୍ତ ଦୟାଳୁ ଥିଲା । ତା'ର ହୃଦୟ ଥିଲା ନବମାତା କୋମଳ, ଗଣ୍ଡବ ବା ଅସହାୟ ଲୋକଙ୍କର ଯେତକ ପାରେ ସହାୟତା କରେ । ତା' ଦୁଆର ମୁହଁରୁ କେବେ ଦୁଃଖିରଙ୍ଗି ଖାଲି ହାତରେ ଫେରନ୍ତି ନାହିଁ । ଦୁଇଜଣ ପରସ୍ପରର ପଡ଼ୋଶୀ ।

ଧନୀ ମନ୍ତ୍ରଣାଙ୍କ ପରିବାର ସହରରେ ରହି ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥାନ୍ତି । ଗାଁରେ ସେମାନଙ୍କର କିଛି ଜମିଜମା ଥାଏ ବୋଲି ମନ୍ତ୍ରଣାଟି ଗାଁରେ ରହି ସେସବୁର ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନ କରୁଥାନ୍ତି । ଗଣ୍ଡବ ମନ୍ତ୍ରଣାଟିର ଖାଲି ପୁଅଟିଏ ଥାଏ । ସେ ବି ସହରରେ ଥାଏ, ତେବେ ସାଧାରଣ ଶୁକଣ କରୁଥାଏ । ତା' ମା ଘରେ ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ରଖିଥାଏ । ତା' ପରିଶ୍ରମ କରି ସେଥିରେ

ଲୁଗା ବୁଣି କିଛି ଆୟ କରେ । ଗାଁ ଲୋକେ ଗଣ୍ଡବ ମନ୍ତ୍ରଣାକୁ ବହୁତ ଶ୍ରଦ୍ଧା କରୁଥାନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ନିଜର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ ଯୋଗୁଁ କେବେ ମଧ୍ୟ ଦୁଃଖ ବୋଧ କରୁ ନଥାଏ ।

ଦିନେ ସଂଧ୍ୟା ସମୟରେ ଜଣେ ଭିକାରୀ ରାସ୍ତାରେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଧନୀ ସ୍ତ୍ରୀର ଘର ସମ୍ମୁଖରେ ଅଟକିଗଲା ଓ ଭିକା ମାଗିଲା । ଧନୀ ସ୍ତ୍ରୀ କବାଟ ଖୋଲି ଭିକାରୀକୁ ଦେଖି ଧଡ଼ାସ୍ କରି କବାଟ ବନ୍ଦ କରିଦେଲା ।

“ଆଜ୍ଞା ମା, ଭିକା ନ ମିଳିଲା ନାହିଁ, ମୁହଁଏ ପାଣି ପିଇବାକୁ ମିଳୁ । ମୋତେ ବହୁତ ଶୋଷ କରୁଛି ।” ଭିକାରୀ କହିଲା । କିନ୍ତୁ ଭିତରୁ ଖାଲି ଏତକ ଶୁଭିଲା, “ଏଠି ଗୋଳମାଳ କରନାହିଁ । ଯାଅ ।”

ଭିକାରୀ ତଥାପି କିଛି ସମୟ ଠିଆ ହୋଇ ରହି ତା'ପରେ ପୁଣି ଚାଲିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲା ।

ଭିକାରୀ ଦୁଇପାଦ ଆଗକୁ ଯାଇ ଗରୀବ ସ୍ତ୍ରୀର ଘରେ ପହଞ୍ଚିଲା । ତାକୁ ଦେଖି ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଭିତରକୁ ଗଲା । ସେଦିନ କିନ୍ତୁ ନିଜ ପେଟ ଭରିଲା ଭଳି ଖାଦ୍ୟ ତା' ଘରେ ନଥିଲା । ତେଣୁ ସେ ଖଣ୍ଡେ ରୁଟି ଓ କିଛି ଦହି ନେଇ ଆସି ତାକୁ ଦେଲା ଓ କହିଲା, “ଭାଇ ମୋ ଘରେ ଆଉ ବେଶି କିଛି ନାହିଁ, ଏତକ ଖାଇନାଅ । ଯଦି ବିଶ୍ରାମ କରିବାକୁ ଇଚ୍ଛା, ତେବେ ପିଣ୍ଡାରେ ଶୋଇଯାଅ ।”

ଭିକାରୀ ଗୋଟି ଖାଇ, ଦହି ପିଇଦେଲା ଓ ସେହି ସ୍ତ୍ରୀକୁ ପଚାରିଲା, “ମା’ ତୁମର କୌଣସି କିଛିର ଅଭାବ ନାହିଁ ତ ? ସବୁ ଠିକ୍ ଚାଲୁଛି ତ ?”

ସ୍ତ୍ରୀଟି କହିଲା, “ଭାଇ, ମୋର ଅଧିକ କ’ଣ ଦରକାର ? କୌଣସି ମତେ ଭରବାନ୍ଧ ଦୟାରୁ ଚଳିଯାଉଛି । ସେଇଥିରେ ମୋର ବହୁତ ଖୁସି ।”

“ମା’, ଯିଏ ଦିଏ ସିଏ ପାଏ । କାଲି ଦେଖିବ ତମେ ସକାଳୁ ଯେଉଁ କାମ କରିବ ତାହା ସଫା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚାଲିବ ।” ଏତିକି କହି ଭିକାରୀଟି ତା’ ନିଜ ଗସ୍ତରେ ସେଠାରୁ ଚାଲିଗଲା ।

ଗରୀବ ସ୍ତ୍ରୀଟି ଭିକାରୀ କଥା ବିଶେଷ କିଛି ବୁଝିପାରିଲା ନାହିଁ । ସେସବୁ ସେ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୁଲିଗଲା ।

ସକାଳୁ ଉଠି ସେ ପ୍ରଥମେ ଭାବିଲା କାଲି କେତେ ସୁତା କାଟିଛି ଓ କେତେ ଲୁଗା ବୁଣିଛି ମା’ପି ଦେଖିଲେ ଆଉ କିଛି ଅଧିକା ବୁଣିଦେଲେ ସେ ସମ୍ରାଟର ଘର ଖର୍ଚ୍ଚ ଚଳିଯିବ ।

ତା’ପରେ ସେ ସିନ୍ଦୂରରୁ ଲୁଗା କାଟି ମା’ପିବାକୁ ଲାଗିଲା । ଏକ, ଦୁଇ, ତିନି କାହିଁ ଶେଷ ହେଉନାହିଁ ଯେ ! ସେ ମା’ପି ଚାଲିଛି ଓ ଲୁଗା ଗଦା ହୋଇ ଚାଲିଛି । ସେତେବେଳେ ଯାଇ ତା’ର ମନେ ପଡିଲା ଯେ ଗତକାଲି ଭିକାରୀଟି କହିଥିଲା, “ତୁମେ ସକାଳୁ ଯାହା କାମ କରିବ ସଫା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କରୁଥିବ ।” ସେଦିନ ସଫା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସେ ଲୁଗା ମା’ପି ମା’ପି ଥିବା ଗଲା । ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ତାହା ବନ୍ଦ ହେଲା । ସେଥିରେ ତ ଘର ପୂରିଗଲା । ଗରୀବ

ସ୍ତ୍ରୀଟି ଅଶୁନକ ବସ୍ତ୍ର ଲୁଗା ପାଇ ଖୁବ୍ ଖୁସି ହେଲା ଓ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହେଲା ଭିକାରୀର ଶକ୍ତି ଦେଖି ।

ପରଦିନ ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ତା'ଠାରୁ ଲୁଗା କପଡ଼ା କଣିଲେ । କଥାଟା ଆଉ ଲୁଗା ରହିଲା ନାହିଁ । ପଡ଼ୋଶୀ ଧନୀ ମହିଳାଟି ଭିକାରୀରେ ଜଳିଲା । କାରଣ ଭିକାରୀଟି ତ ପ୍ରଥମେ ତାଙ୍କର ଦ୍ଵାରକୁହଁ ଆସିଥିଲା । “ଆହାରେ କି କଲି” ବୋଲି କହି ସେ ମଥା କୋଡ଼ିଲା ।

ମନେ ମନେ ସେ କହୁଥାଏ, “ଆଉ ଥରେହେଲେ ସେ ଅଭୁତ ଭିକାରୀଟି ଆସନ୍ତା କି ! ଏଥର ତା' ସହ ଏମିତି ଭଲ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି ଯେ ମୋତେ ଆନ୍ଦୁରି ଅଧିକା ବର କିଛି ଦେଇ ପକାନ୍ତା !”

ଏ ଘଟଣାର ଡିନ ଚାରିଦିନ ପରେ କିଏ ଜଣେ ଆଜି ଦରଜା ଖଟଖଟ କଲା । ଧନୀ ସ୍ତ୍ରୀଟି ଯାଇ ଖୋଲି ଦେଇ ଦେଖିଲେ ସେହି ପୂର୍ବ ଭିକାରୀ ପୁଣି ଆସିଛି । ତା'ର ଆନନ୍ଦ କହିଲେ ନ ସରେ ।

“ପୁଅ, ତମେ ଆସିଛ ? ଆସ, ଆସ, ଭିତରକୁ ଆସ । ସେଦିନ ମୁଁ କାର୍ଯ୍ୟବ୍ୟସ୍ତ ଥିବାରୁ ତୁମର ଅତିଥି ସଜ୍ଜାର କରପାରି ନାହିଁ, ମୋର ବଡ଼ ଭୁଲ ହୋଇଛି ।” ସେ ଭିକାରୀକୁ ଭଲ କରି ଖାଇବାକୁ ଦେଲା । ଭିକାରୀର ମନ ରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ନହେଲେ ବର ପାଇବ କିପରି ?

ଖାଇବାକୁ ଦେଇସାରି ସେ କହିଲା, “ଆଜ୍ଞା ପୁଅ, ତମେ ଏତେ ରାତିରେ ବା କୁଆଡ଼େ ଯିବ ? ଆସ ଘର ଭିତରକୁ । ମୁଁ ଭଲ ଶେଯ ବଛାଇ ତମପାଇଁ ବଛଣା କରିଛି ଓ ରେଜେଇ ରଖିଛି; ଘୋଡ଼ ହୋଇ ଆରାମରେ ଖୋଇଯାଅ ।”

ଭିକାରୀ ସେଥିରେ ସମ୍ମତ ହେଲା ନାହିଁ । ସେ ଖାଇପିଇ ସାରି ହସିଦେଇ ଘରୁ ବାହାରି ଯିବାକୁ ବସିଲା । ମହିଳାଙ୍କ ମନ ମରିଗଲା । ଭିକାରୀ କ’ଣ ବିନା ବରଦାନରେ ପଳାଇଯିବ ? ବର ତା'ର ଆଉ କିଛି ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରାଯାଉ, ଯେତିକି ପରିଚର୍ଯ୍ୟା କରାହୋଇଛି ତାହା ଅର୍ଥହୀନ ହୋଇ ନ ଯାଉ !

ସେ କହିଲେ, “ପୁଅ, ତମେ ତ ବହୁତ
ଜ୍ଞାନ ଦିଶୁଛ । ଏଠାରେ ରାତିଟି କଟାଇଲେ
କ’ଣ ? କଥା ହେଲା, ମୁଁ କାହାର କଷ୍ଟ
ସହିପାରେ ନାହିଁ !”

ଭିକାରୀ କହିଲା, “ନାହିଁ ମା’ ମୋତେ
ଅନେକ ଦୂର ଯିବାକୁ ଅଛି । ତମେ ମୋର
ବହୁତ ଆଦର ଯତ୍ନ କରିଛ ମୁଁ ଆଣିବାଦ
କରୁଛି ତମେ କାଲି ସକାଳୁ ଯେଉଁ କାମ କରିବ
ତାହା ସଂଧ୍ୟା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଲାଗି ରହିଥାଉ ।”
ଏତିକି କହି ସେ ଚାଲିଗଲା ।

ଧନୀ ସ୍ତ୍ରୀ ତ ଖୁସିରେ ନାଚିଲା । ରାତି ସାରା
ତାକୁ ନିଦ ହେଲା ନାହିଁ । ଶେଷକୁ ରାତି
ଯାହିଲା । ଆଗରୁ ଠିକ୍ କରିଥିଲା ଯେ ଯଦି
ସେ ସକାଳୁ ତା’ର ସୁନା ମୋହର ଚାନ୍ଦି
ଗଣି ବସିବ ତେବେ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ଭିତରେ ତା’ର
ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ମୋହର ଆସିଯିବ । ସେ ବହୁଶୀରୁ
ଉଠି ପଡ଼ି ମୋହର ବାକ୍ସ ପାଖକୁ ଯାଉଛି

ଗୋଟିଏ ବିରୁଦ୍ଧ ଆସି ତାକୁ କାମୁଡ଼ି ଦେଲା ।
ସେ ବିରୁଦ୍ଧକୁ ମାରିଲା । ପୁଣି ଗୋଟିଏ ବିରୁଦ୍ଧ
ଆସିଲା । ପୁଣି ସେ ମାରିଲା । ଏହିପରି ଏକ
ପରେ ଏକ ଶହ ଶହ ହଜାର ହଜାର ବିରୁଦ୍ଧ
ଆସି ତାକୁ ମାରିବାକୁ ଲାଗିଲେ । ସେ ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯନ୍ତ୍ରଣାରେ ଛଟପଟ ହେଲା । ଭିକାରୀ
କ’ଣ ଆଣିବାଦ ଦେଇଛି ବୋଲି ଗ୍ରାମ ସାରା
ଲୋକେ ବହୁତ କୌତୁହଳୀ ହୋଇ ଦେଖିବାକୁ
ଆସିଥା’ନ୍ତି । ସେହି ନିଷ୍ଠୁର, ନିର୍ଦ୍ଦୟା ସ୍ତ୍ରୀ
କଷ୍ଟ ପାଇବାରୁ ସମସ୍ତେ ମଜ୍ଜା ଦେଖୁଥା’ନ୍ତି ।
ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ହମେ ବିରୁଦ୍ଧମାନେ ପଳାଇଲେ ।
ଗ୍ରାମବାସୀମାନେ ମଧ୍ୟ ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ
ଚାଲିଗଲେ । ସ୍ତ୍ରୀ ଲୋକଟି ଏ ଘଟଣା ଯୋଗୁ
ଏତେ ଅପମାନ ବୋଧକଲା ଯେ ତା’ପରେ ସେ
ସକାଳ ହେବା ବେଳକୁ ଗୋଟିଏ ଗାଈ ଭଡ଼ା
କରି ସେଥିରେ ସବୁ ଜିନିଷ ନେଇ ଗ୍ରାମ ଛାଡ଼ି
ସହରକୁ ପଳାଇଲା ।

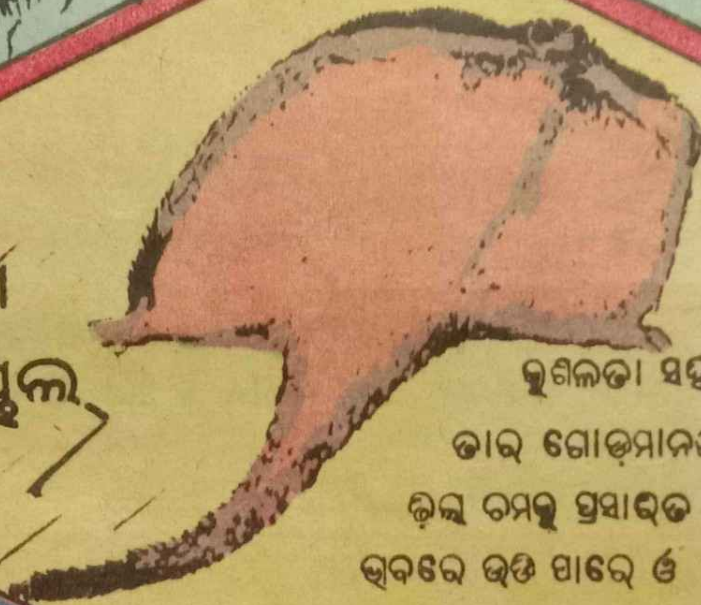

ଭିକ ଆଗ୍ନେୟଗିରି

ଆର୍କେଷ୍ଟାରନାସ୍ ଆନାନକାଗୁଆ ଦେଉଛନ୍ତି
ସୂର୍ଯ୍ୟର ଭିକ୍ଷୁମ ମୃତ ଆଗ୍ନେୟଗିରି । ୨୨,
୩୪୫ ଫୁଟ୍ ଭିକ ଏହି ମୃତ ଆଗ୍ନେୟଗିରି
ପୃଷ୍ଠି ମ ପଦ୍ମମାଳ ମଧ୍ୟରେ ସବୋଇ ପଦ୍ମ ।

ଭିକ୍ଷୁ ମାୟୁ ଗିରି

ପାଲିଞ୍ଜର
ଜାତିର ମାୟୁ ଗିରି,
ନାମକ ଜନ୍ମ ଅତୀତ

କୁଶଳତା ସହିତ ଭିକ୍ଷୁରେ । ସେ

ତାର ଗୋଡ଼ମାନଙ୍କ ସହିତ ଲଗିଥିବା

ଜିଲ୍ଲା ତମକୁ ପ୍ରସାରିତ କରି ସୁନ୍ଦର

ଭବରେ ଭିକ୍ଷୁ ପାରେ ଓ

ସୁଦୂର ସ୍ଥାନ ସବୁରେ

ପହଞ୍ଚିଯାଏ ।

ଗୀନ୍ଦ୍ର ସେଲେ ରଇର, (ପୀତ ନଦୀ)
ସୂର୍ଯ୍ୟର ସବୁଠାରୁ ଖସିତା ନଦୀ । ଏହାର
ଦୁଇଧାରରେ ହଳଦିଆ ରଙ୍ଗର ଚକକଣ
ଖସିତା କାଦୁଅ ସବୁ ରହିଥିବାରୁ ଏହି ନଦୀର
ଏପରି ନାମକରଣ ହୋଇଛି ।

ଖସିତା ନଦୀ

THE MOST ENDEARING GIFT
YOU CAN THINK OF
FOR YOUR NEAR AND DEAR
WHO IS FARAWAY

CHANDAMAMA

Give him the magazine in the language of his choice—
Assamese, Bengali, English, Gujarati, Hindi, Kannada,
Malayalam, Marathi, Oriya, Sanskrit, Tamil or Telugu
—and let him enjoy the warmth of home away from home.

Subscription Rates (Yearly)

AUSTRALIA, JAPAN, MALAYSIA & SRI LANKA

By Sea mail Rs. 81.00 By Air mail Rs. 156.00

**FRANCE, SINGAPORE, U.K., U.S.A.,
WEST GERMANY & OTHER COUNTRIES**

By Sea mail Rs. 87.00 By Air mail Rs. 156.00

Send your remittance by
Demand Draft or Money Order favouring
'Chandamama Publications' to :

CIRCULATION MANAGER
CHANDAMAMA PUBLICATIONS
CHANDAMAMA BUILDINGS
VADAPALANI MADRAS 600 026

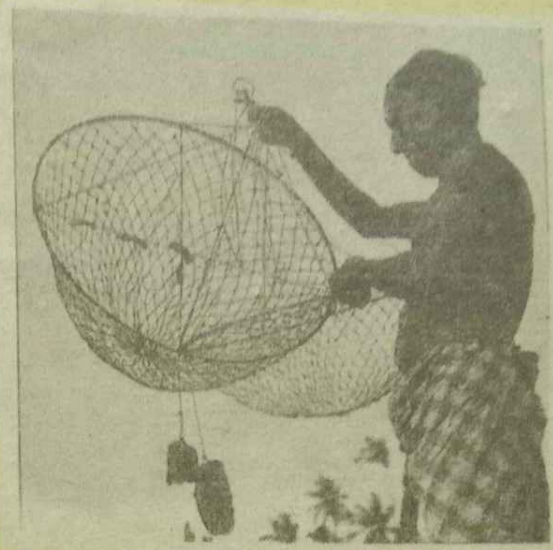

ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ୫୦

ପୁରସ୍କୃତ ପରିଚୟକୁ ଜାନୁଆରୀ ୧୯୮୯ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

S. B. Takalkar

S. M. Dudhediya

★ ଭାରତ ଚିତ୍ର ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପରିଚୟକୁ ଦୂର ଗୁରୁ ଧାଡ଼ିରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ । ★ ନଭେମ୍ବର ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟକୁ ପଢ଼ାଯିବା ଦରକାର । ★ ସର୍ବାଧିକ ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ପରିଚୟକୁ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ । ★ ପରିଚୟକୁ ସହ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖି ନମ୍ବର ଠିକଣାରେ ପଠାନ୍ତୁ :

ଚନ୍ଦାମାମା ଫଟୋ ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

ସେପ୍ଟେମ୍ବର ୮୮ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

ପ୍ରଥମ ଚିତ୍ର : ଦାନ୍ତଘଣା ମୋର ଏକକରେ ଥାଉ ଶୀର ମୁଁ ପିଇବି ନାହିଁ !

ଦ୍ୱିତୀୟ ଚିତ୍ର : ଫିଟାଉଦିଅ ମା ବାହୁଗୁଡ଼ି ତା'ର କାନ୍ଦୁଥିବା କାଳୀ ଗାଈ !!

ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ : ଚେୟୁରୀ ଶାନ୍ତନୁ ଜୁମାର କର, ଗଣ୍ଡେଶ୍ୱରପୁର, କଟକ

ବିଜୟୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ, ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଜନ୍ମନାମୁଁ

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ. ୩୭-୦୦

ମନଃପୂର୍ବକ ପଠାଉବା ଠିକଣା :

ଡିଲ୍‌ଟନ୍ ଏଜେନ୍‌ସିଜ୍, ଚନ୍ଦାମାମା ବିଲ୍‌ଡିଂ, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

ବିବେଶ ସକାଶେ ଦେୟ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନମ୍ବର ଠିକଣାକୁ ଲେଖନ୍ତୁ :

ଚନ୍ଦାମାମା ପବ୍ଲିକେଶନ୍‌ସ୍, ଚନ୍ଦାମାମା ବିଲ୍‌ଡିଂ, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦୨୭

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandamama Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting them in any manner will be dealt with according to law.

ଆପଣଙ୍କ ଶିଶୁକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ସେରେଲାକର ଅଦ୍ଭିତାତ୍ମ୍ୟ ଲାଭ

ପ୍ରଥମ ବହଳିଆ ଘନ ଆହାର ରୂପେ ।

ଆପଣଙ୍କ ଶିଶୁଟି ସ୍ତନ୍ୟ ୪ ମାସର ହୋଇଗଲେ, ତା' ପାଇଁ
ଦରକାର ହୁଏ, ଦୁଧ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବହଳିଆ ଘନ ଆହାର ।
ତାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ସେରେଲାକର ଅଦ୍ଭିତାତ୍ମ୍ୟ ଲାଭ ।

ପୃଷ୍ଠି ସାଧନର ଲାଭ : ସେରେଲାକର ପ୍ରତ୍ୟେକ ଆହାର,
ଆପଣଙ୍କ ଶିଶୁ ଦରକାର କରୁଥିବା ସମସ୍ତ ପୁଷ୍ଟିକାରୀ ଗୁଣ
ଯୋଗାଇଥାଏ ; ଯଥା :- ସ୍ୱେଦସାର, ଶ୍ୱେତସାର, ପିଆଜ,
ଜିନିନିୟୁ ତଥା ଖଣିଜସାର । ଏଥିରେ ସବୁ କିଛି
ସୁସମ୍ଭାବନେ ତଥା ସଠିକ୍ ଆକାରରେ ରହିଛି ।

ଆସ୍ବାଦ ଲାଭ : ସେରେଲାକର ଅପୂର୍ବ ସ୍ୱାଦ ଶିଶୁମାନଙ୍କୁ
ବହୁତ ଭଲ ଲାଗେ ।

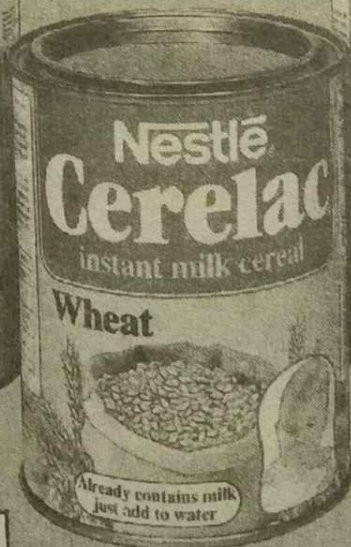
ସମୟ ବଞ୍ଚେଇବାର ଲାଭ : ସେରେଲାକ ଆଗରୁ
ପାକକରି ହୋଇଛି ଏବଂ ଏଥିରେ ଦୁଧ ଓ ଚିନି ମହମୁଦ
ରହିଛି । ଏହାକୁ କେବଳ ଆଗରୁ ପୁରାଯାଇଥିବା ଉଷୁମ
ପାଣିରେ ମିଶାନ୍ତୁ ।

ସୁସନ୍ଦ ଲାଭ : ପ୍ରଥମ ପାଇଁ ଚିନି ପ୍ରକାର ସେରେଲାକ
ରହିଛି ।

ଦୟାକରି ଡିବାଉପରେ ଲେଖାଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦେଶାବଳୀକୁ ଯତ୍ନ
ସହକାରେ ପାକନ କରନ୍ତୁ । ଯାହା ଫଳରେକି ଏହି ଶିଶୁ
ଖାଦ୍ୟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାର ଶୁଭତା ରହିବ, ଏବଂ ଆପଣଙ୍କ
ଶିଶୁକୁ ମିଳିବ, - ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ ଓ ସୁଖମ ପୃଷ୍ଠିକର ଆହାର ।

୬ ମାସରୁ

୪ ମାସରୁ

୬ ମାସରୁ

ମାଗଣାରେ

ସେରେଲାକ ବେବା କ୍ୟାର ବୁକ୍ ପାଇଁ
ଏହି ଠିକଣାରେ ଚିଠି ଲେଖନ୍ତୁ :
ସେରେଲାକ ପୋଷ୍ଟ ବକ୍ସ ନଂ ୩
ନୂଆଦିଲ୍ଲା - ୧୧୦୦୦୮

ସେରେଲାକର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ତି : ସ୍ୱାଦ ପୁରୁ-ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ପୃଷ୍ଠି ସାଧନ ।

No share prices,
no political fortunes, yet...

**Over 40% of Heritage readers
are professionals or executives,
61% from households
with a professional / executive
as the chief wage earner.
Half hold a postgraduate degree
or a professional diploma.**

—from an IMRB survey
conducted in Oct. 1986

It's an unusual magazine. It has a vision for today and tomorrow. It features ancient cities and contemporary fiction, culture and scientific developments, instead of filmstar interviews and political gossip. And it has found a growing readership, an IMRB survey reveals. Professionals, executives and their families are reading The Heritage in depth—40% from cover to cover, 42% more than half the magazine.

More than 80% of The Heritage readers are reading an issue more than once. And over 90% are slowly building their own Heritage collection. Isn't it time you discovered why?

THE
HERITAGE

CMP-2155

So much in store, month after month.

CRUNCHY, MUNCHY SWEETS

Anil Kumar Pangrath

The coconut
cookie
treat!

nutrine
COOKIES

THE FINEST, WIDEST RANGE
nutrine
India's largest
selling sweets

